

การศึกษาปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตร
วิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม
ในวิทยาลัยเทคนิคสังกัดกรมอาชีวศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

A STUDY OF PROBLEMS ON DUAL VOCATIONAL TRAINING IN VOCATIONAL
CERTIFICATE B.E. 2538 IN THE FIELD OF INDUSTRIAL TRADE IN
TECHNICAL COLLEGES UNDER DEPARTMENT
OF VOCATIONAL EDUCATION,
NORTHEASTERN REGION

นางมยุรา ศรีพงษ์วิวัฒน์
MRS. MAYULA SRIPHONGVIVAT

T030983

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน..... 30983
วัน, เดือน, ปี..... ๒๕๓๘

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
พ.ศ. 2541

ISBN 974-622-245-7

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

A STUDY OF PROBLEMS ON DUAL VOCATIONAL TRAINING IN VOCATIONAL
CERTIFICATE B.E. 2538 IN THE FIELD OF INDUSTRIAL TRADE IN
TECHNICAL COLLEGES UNDER DEPARTMENT
OF VOCATIONAL EDUCATION,
NORTHEASTERN REGION

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENT FOR THE DEGREE
MASTER OF INDUSTRIAL EDUCATION IN VOCATIONAL ADMINISTRATION
SCHOOL OF GRADUATE STUDITE
KING MONGKUT' S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

1998

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้ภายในสถาบันการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ISBN 974-622-245-7
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การศึกษาปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538
ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิคสังกัด
กรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นักศึกษา

นางมยุรา ศรีพงษ์วิวัฒน์

อาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์

อาจารย์ไพรัตน์ พักน้อย

อาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วม

ดร.จริยา ทัพพะกุล ณ อยุธยา

ระดับการศึกษา

อาจารย์ไฉวาท พูลศิริ
ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
อาชีวศึกษา

ครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ.

2541

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาของสถานศึกษาในการจัดการ
อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่าง
อุตสาหกรรมในวิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในด้านต่าง ๆ ได้แก่ การเตรียมการ
จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา การดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบ
ทวิภาคีของสถานศึกษา และการประเมินผลการดำเนินการและการฝึกอาชีพ และเปรียบเทียบ
ปัญหาของสถานศึกษาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในด้านต่าง ๆ ระหว่างผู้บริหาร
กับครู-อาจารย์

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 303 ฉบับ ไปยังกลุ่ม
ตัวอย่างตามที่กำหนด ซึ่งได้แก่ผู้บริหารในสถานศึกษาจำนวน 104 ชุด และครู-อาจารย์ใน
แผนกวิชาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ.
2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ออกเฉียงเหนือ จำนวน 15 แห่ง จำนวน 197 ชุด และได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์กลับคืนมาเป็นจำนวน 301 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99.34 และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยค่า t โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS / PC+(Statistical package for Social Science / Personal Computer Plus)

ผลวิจัยปรากฏดังนี้

1. ปัญหาของสถานศึกษาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิคสังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยภาพรวมมีปัญหาในระดับปานกลางทั้งปัญหาในการเตรียมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยภาพรวมการสรรหาและการคัดเลือกสถานประกอบการเข้าร่วมโครงการและด้านการเตรียมการของสถานศึกษาก่อนการดำเนินการ ประเด็นที่สถานศึกษาพบปัญหามากคือ สถานประกอบการที่มีความพร้อมในการฝึกอาชีพของนักศึกษาที่มีไม่เพียงพอ การขาดความเข้าใจของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในหลักการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และที่สำคัญก็คือ ครู-อาจารย์ผู้สอน บุคลากรที่รับผิดชอบในการบริหารหลักสูตรมีภาระงานสอนและภาระงานที่รับผิดชอบมากอยู่แล้ว ส่วนการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา มีปัญหาอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะปัญหาในการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานของสถานศึกษา เป็นต้นว่าขาดงบประมาณในการนิเทศการฝึกอาชีพนักศึกษา การจัดหาพาหนะในการนิเทศการฝึกอาชีพ ขาดงบประมาณในการจัดหาวัสดุฝึก อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในวิชาชีพพื้นฐานที่ต้องเรียนกับสถานศึกษา การสัมมนาการดำเนินการและครูฝึกอาชีพพบปัญหามากเช่นกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาระงานของบุคลากรของสถานศึกษาที่รับผิดชอบในการนิเทศการฝึกอาชีพ และสถานศึกษาไม่สามารถจัดเวลาและค่าตอบแทนในการนิเทศการฝึกอาชีพได้อย่างเหมาะสม ส่วนปัญหาในการประสานงานกับสถานประกอบการโดยภาพรวมแล้วมีปัญหาในระดับปานกลาง ปัญหาที่สถานศึกษาพบมากคือ บุคลากรผู้รับผิดชอบในการประสานงานมีภาระงานมาก ไม่สามารถประสานงานได้อย่างเต็มที่ และเนื้อหาวิชาตามหลักสูตรกับการฝึกอาชีพในสถานประกอบการไม่มีความสอดคล้องกันเท่าที่ควร ในการประเมินผลการดำเนินงานและการ

ฝึกอาชีพมีปัญหาในระดับปานกลาง ปัญหาที่สถานศึกษาพบมากคือ สถานศึกษายังไม่มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในด้านการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพ ให้กับนักศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อให้ครอบคลุมหลักสูตร สถานศึกษายังไม่มีการสำรวจการฝึกอาชีพในสถานประกอบการว่าครอบคลุมหลักสูตรหรือไม่ การขาดความเข้าใจอย่างเพียงพอของบุคลากรที่เกี่ยวข้องของสถานประกอบการเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลการเรียน วิชาชีพที่ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและครู-อาจารย์เกี่ยวกับปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา ทั้ง 3 ด้าน ปรากฏว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาทั้ง 3 ด้านและโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

Thesis Title	A Study of Problems on Dual Vocational Training in Vocational Certificate B.E. 2538 in The Field of Industrial Trade in Technical Colleges Under Department of Vocational Education, Northeastern Region.
Student	Mrs. Mayula SripHongvivat
Thesis Advisor	Mrs. Pirat Fuknoi
Thesis Co-Advisor	Dr. Jariya Tappakul N. Ayudthaya Mr. Ovat Phonsiri
Level of Study	Master of Industrial Education in Vocational Administration King Mongkut's Institute of Technology
Year	1998

Abstract

The purposes of this research were to study the problems occurred in the colleges where carried out The Dual Vocational Training (D.V.T). system in certificate of Vocational Education curriculum B.E. 2538 of Industrial Trade in Technical college group in Northeastern Region of Thailand as the following: To prepare how to manage D.V.T. system in the colleges; To carry out D.V.T. System in the colleges and To assess the effects of proceeding and occupation training, and to compare the problems occurred in the colleges where using D.V.T. system related among administrators and instructors.

The researcher had sent 303 copies of questionnaires to specific sample groups who were the administrators and instructors and in charge of D.V.T. students of 15 Technical Colleges under. Department of Vocational Education (DOVE) in Northeastern Region of Thailand. The questionnaires had been sent back for 301 copies, so, They were calculated for 99.34 percent . The statistical procedures such as percentage , means, standard deviation and

t-test were used to analyze the data by using SPSS/PC program (statistical package for Social Science / Personal Computer)

The Results of research were as follows:

1. The problems concerned with the colleges using D.V.T. system in certificate of Vocational Education curriculum B.E. 2538 in Industrial Trade under DOVE. in Northeastern Region of Thailand, were at medium level as a whole This included the problem on how to proceed the DVT system, on searching and selecting the local factory entrepreneurs to be cooperated in the project, on preparation prior to proceeding the project, the cooperation with the local entrepreneurs and the evaluation of the project. When considering in each aspect, it was found that the problems on insufficient readiness of the local factories, lack of managing DVT training for the personnel of the local factories and too much teaching load and activities of the personnel in charge, were at high level.

The problems on proceeding DVT activities were at high level, particularly the problem on wrangling the budget of the institut such as lack of lendget in velircle expenditure, trainine materials and equipments and go on. Besides, there were some problems on providing suitable time and allowance on supervision affairs, activities which supplement such a type of D.V.T. curriculum in order to cover and complete this curriculum. However, the other problem which was important was, the colleges never survey or inspect the D.V.T. students training in the local factories whether cover or complete or not. Another one was the lack of inadequate understanding concerned with the personnel in local factories on the principal and criterion of learning evaluation and the items of occupation training carried out in local factories.

2. The compar isow between the opinions among the administrators and instructors about the problems of providing D.V.T. curriculum in the colleges mentioned throughout 3 sides were concluded that the administrators' and instructors' opinion were not different.

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ประสบความสำเร็จได้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ไพรัตน์ พิภน้อย ดร.จริยา ทัพพะกุล ณ อยุธยา อาจารย์โอวาท พูลศิริ ที่ได้ให้ความกรุณาเป็นอย่างยิ่งในการให้คำแนะนำ ช่วยเหลืออย่างจริงใจ แก้ไข ปรับปรุง ให้กำลังใจ ตลอดจนผลักดันให้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยจนบังเกิดผลสำเร็จในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เนาวรัตน์ วิไลชนม์ ที่ได้ให้กำลังใจ กำลังความคิด อาจารย์ ดร. มาลัย จีรวัดมนเกษตร อาจารย์อัฉรา สืบสินธ์สกุลไชย คณาจารย์คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมทุกท่าน ที่ได้ทุ่มเท ถ่ายทอดความรู้ แนวคิด ตลอดจนวิทยาการต่าง ๆ ให้กับผู้วิจัยอย่างไม่เหน็ดเหนื่อย จนทำให้ผู้วิจัยมีความรู้ความสามารถ ในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. เมธี ปิณฑนานนท์ เป็นอย่างยิ่ง ที่ท่านได้สร้างความมั่นใจ ความเชื่อมั่นในตนเองและความเข้มแข็งให้กับผู้วิจัยและลูกศิษย์ของท่านทุกคน จนกระทั่งพบกับความสำเร็จในวันนี้

ขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ผู้บริหารสถานศึกษาและครู-อาจารย์ ตลอดจนถึงลายานมิตรทุกท่านที่ได้ให้ความเอื้อเฟื้อ เกื้อกูล จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

มยุรา ศรีพงษ์วิวัฒน์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	VI
กิตติกรรมประกาศ.....	VI
สารบัญ.....	VII
สารบัญตาราง.....	X
สารบัญภาพ	XIII

บทที่

1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
	สมมติฐานการวิจัย	7
	กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย	7
	ขอบเขตของการวิจัย	8
	คำนิยามศัพท์	10
2	วรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	13
	การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี.....	14
	การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในต่างประเทศ	15
	การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในประเทศเยอรมัน	15
	การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในประเทศออสเตรเลีย	23
	การจัดการฝึกอาชีพในสหราชอาณาจักร	25
	การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในประเทศไทย	27
	ความเป็นมาของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในประเทศไทย	27
	การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถาบันเทคโนโลยี	
	พระจอมเกล้าพระนครเหนือ	29
	การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของกรมอาชีวศึกษา.....	30

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

	การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538	34
	หลักการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของกรมอาชีวศึกษา	36
	วัตถุประสงค์ของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	37
2	เกณฑ์การคัดเลือกสถานประกอบการ	37
	หน้าที่ความรับผิดชอบของสถานประกอบการ	38
	หน้าที่ความรับผิดชอบของสถานศึกษา	39
	หน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ปกครอง	43
	หน้าที่ความรับผิดชอบของนักศึกษา	43
	แนวทางการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	
	หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ของกรมอาชีวศึกษา.....	44
	การประเมินผล ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	
	ระบบทวิภาคี พุทธศักราช 2538	52
	สรุปเปรียบเทียบสาระสำคัญของการจัดการศึกษาและการประเมินผล	
	การเรียนระบบปกติกับระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)	
	พ.ศ. 2538.....	53
	หน้าที่ความรับผิดชอบของอาจารย์นิเทศก์	56
	วิธีดำเนินงาน ส่งนักศึกษาฝึกอาชีพในสถานประกอบการ	61
	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	64
3	วิธีดำเนินการวิจัย	73
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	73
	เครื่องมือรวบรวมข้อมูล	76
	การรวบรวมข้อมูล	79
	การวิเคราะห์ข้อมูล	80
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	82

VIII

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ	121
สรุปผลการวิจัย	123
อภิปรายผล	125
ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	141
บรรณานุกรม	144
ภาคผนวก.....	152
ประวัติผู้เขียน	173

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. การจัดการศึกษาวิชาชีพระบบทวิภาคีจำแนกตามสถานศึกษาสาขาวิชาและจำนวนนักเรียน ปี 2532 - 2535.....	33
2. จำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละสถานศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ประจำปีการศึกษา 2538.....	75
3. แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	85
4. แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลของสถานศึกษา.....	87
5. แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในการสรรหาและคัดเลือกสถานประกอบการเข้าร่วมโครงการ.....	88
6. แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในการเตรียมการของสถานศึกษาก่อนการดำเนินการ.....	89
7. แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในการเตรียมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา.....	92
8. แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงาน.....	93
9. แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในการประสานงานกับสถานประกอบการ.....	95
10. แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในการสัมมนาการดำเนินการและการฝึกอาชีพ.....	97

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
11. แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาในการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในการดำเนินการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษา.....	99
12. แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาในการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในการดำเนินการประเมินผลการดำเนินงาน และการฝึกอาชีพ.....	100
13. แสดงค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาในการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา.....	102
14. แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ เกี่ยวกับปัญหาในการสรรหาและคัดเลือกสถานประกอบการเข้าร่วม โครงการ.....	104
15. แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ เกี่ยวกับปัญหาในการเตรียมการของสถานศึกษาก่อนการดำเนินการ.....	105
16. แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ เกี่ยวกับปัญหาในการเตรียมการเตรียมการจัดการอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคีของสถานศึกษา.....	108
17. แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ เกี่ยวกับปัญหาในการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงาน.....	109
18. แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ เกี่ยวกับปัญหาในการประสานงานกับสถานประกอบการ.....	110
19. แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ เกี่ยวกับปัญหาในการสัมมนาการดำเนินการและฝึกอาชีพ.....	113
20. แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ เกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของ สถานศึกษา.....	115

สารบัญตาราง

ตารางที่

หน้า

21. แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์
เกี่ยวกับปัญหาในการประเมินผลการดำเนินงานและการฝึกอาชีพ..... 116
22. แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์
เกี่ยวกับปัญหาในการประเมินผลการดำเนินงานและการฝึกอาชีพ..... 119

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
แผนภาพที่ 1	รูปแบบการดำเนินงานการจัดการชีวิตศึกษาระบบทวิภาคี.....	46
แผนภาพที่ 2	การเตรียมการก่อนการดำเนินงาน.....	47
แผนภาพที่ 3	การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงาน	48
แผนภาพที่ 4	การประสานงานกับสถานประกอบการ ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี.....	49
แผนภาพที่ 5	การสัมมนาการฝึกอาชีพ.....	50
แผนภาพที่ 6	การประเมินผลการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี.....	51

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา เศรษฐกิจของประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วโดยที่อัตราการเจริญเติบโตของภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจบริการได้ล้าหน้าภาคเกษตรกรรมไปเป็นอันมาก ซึ่งในระยะ 30 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยประสบความสำเร็จอย่างสูง อัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจเฉลี่ยถึงร้อยละ 7.5 ต่อปี (แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ , 2539 : 11) ซึ่งสูงกว่าอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจโลกในระยะเดียวกันมาโดยตลอดจนได้รับการยกย่องจากทั่วโลก และมีโอกาสที่จะพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องต่อไปอีกในอนาคตอันจะก้าวเข้าไปสู่ความเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ จำเป็นอย่างยิ่งต้องมีการเตรียมตัวในด้านปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นอีกมาก โดยเฉพาะการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อันถือเป็นปัจจัยสำคัญสูงสุด ซึ่งการศึกษาย่อมจะต้องมีบทบาทสำคัญ (วิชัย ต้นศิริ, 2535 : คำนำ) โดยเฉพาะปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและโครงสร้างของระบบเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้ความต้องการกำลังคนในระดับต่าง ๆ ที่จำเป็นในอุตสาหกรรมเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย และจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (2535-2539) ได้กำหนดวัตถุประสงค์หลักในการพัฒนาประเทศ ให้สามารถรักษาอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมอย่างต่อเนื่อง และมีเสถียรภาพ การขยายตัวอย่างรวดเร็ว ส่งผลต่อความต้องการแรงงานจนเกิดสภาพการขาดแคลนแรงงานในหลายสาขาอาชีพ อันส่งผลกระทบต่อการวางแผนกำลังคน เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 รัฐบาลได้เร่งรัดนโยบายในการเตรียมกำลังคนให้สอดคล้องและสนองความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งสถานประกอบการและโรงงานต้องการกำลังคนระดับช่างฝีมือประเภทต่าง ๆ อีกเป็นจำนวนมาก การเร่งรัดจัดการศึกษาและการฝึกอบรมด้านอาชีพทั้งในและนอกระบบเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนแรงงานฝีมือและสนับสนุนความต้องการกำลังคนจากภาคอุตสาหกรรม จึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะช่วยให้ได้กำลังคนที่เหมาะสม ทั้งในด้านคุณภาพและจำนวนที่สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ (สบสันต์ อดิศักดิ์ , 2535 : 1)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้รับผิดชอบการจัดการด้านอาชีวศึกษา โดยมุ่งผลิตกำลังคนระดับกลาง ในระดับช่างฝีมือและช่างเทคนิค ตามปรัชญาการศึกษาทางด้านอาชีวและเทคนิคศึกษาที่มีแนวคิดว่าเป็นการจัดการศึกษาเพื่อการฝึกวิชาชีพ เพื่อการดำรงชีวิตหรือเป็นการเตรียมคนเพื่อการอยู่รอดในสังคมโดยการฝึกฝนและพัฒนากำลังคนให้เป็นช่างฝีมือและช่างเทคนิคที่มีคุณภาพ และเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมนั้น ๆ ในขณะเดียวกันก็มีเป้าหมายในการผลิตแรงงานที่มีความรู้ ความสามารถทักษะ และเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพด้วย (ธีรวิทย์ ยุณยโสภณ, 2536 : 7) ที่สำคัญคือ การผลิตแรงงานหรือกำลังคนที่มีคุณภาพ โดยมุ่งเน้นที่คุณภาพและพยายามให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยคำนึงถึงอุปสงค์ (Demand) และอุปทาน (Supply) เป็นหลักสำคัญเพื่อไม่ให้เกิดการสูญเปล่าทางการศึกษาของประเทศ การจัดการเรียนการสอนต้องปรับเปลี่ยนให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี หลักสูตรและแนวปฏิบัติจะต้องมีบุคคลหลายฝ่ายมาร่วมกันพิจารณา ทั้งผู้บริหารการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญ ผู้สอน ผู้ดำเนินการธุรกิจเจ้าของโรงงานและสถานประกอบการ เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในทางปฏิบัติและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน (สำนักงานเลขาธิการ กอว. พอ., 2534 : 9) จากปัญหาการต้องการแรงงานในตลาดสูงขึ้น กรมอาชีวศึกษา จึงจำเป็นต้องขยายการผลิตกำลังคนเพื่อสนองตอบความต้องการดังกล่าว ผลการผลิตกำลังคนออกสู่ตลาดแรงงานที่ผ่านมา พบว่า ผู้สำเร็จอาชีวศึกษา ยังขาดทักษะในการทำงานจริง ไม่สามารถทำงานได้ทันที สถานประกอบการต้องทำการฝึกอบรมก่อนการทำงาน ทั้งขาดระเบียบวินัยและขาดความอดทนในการทำงาน นอกจากนี้ สถานศึกษายังขาดครูที่มีประสบการณ์จากการทำงานจริงในตลาดแรงงาน ขาดเครื่องมือเครื่องจักร อุปกรณ์ที่ทันสมัย งบประมาณไม่เพียงพอในการลงทุนจัดซื้ออุปกรณ์ที่ทันสมัยตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยี ทำให้นักเรียนนักศึกษาไม่สามารถใช้เครื่องมือเครื่องจักรของสถานประกอบการได้ (สำนักงาน สทพช. , 2535 : 1) อันหมายถึงความไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานด้านคุณภาพ ซึ่งรัฐบาลได้พยายามหาแนวทางที่ได้ผลในการแก้ไขสภาพความไม่สอดคล้องดังกล่าว ในขณะเดียวกันกรมอาชีวศึกษา ยังต้องเร่งรัดในการผลิตกำลังคนให้เพียงพอกับความต้องการของตลาดแรงงาน ทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ การจัดอาชีวศึกษานอกจากจะมีเป้าหมายเพื่อสนองความต้องการของตลาดแรงงานแล้ว เป้าหมายสำคัญอีกสองประการคือ สนองความต้องการของสังคม และสนองความต้องการในอาชีพของบุคคล จากเป้าหมายดังกล่าวนี้เองที่กรม

อาชีพศึกษาจะต้องพยายามจัดการศึกษาให้สนองความต้องการของผู้ประสงค์จะเข้าสู่การศึกษาในระบบอาชีวศึกษาให้มากที่สุด และจากแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 6 รัฐบาลได้มีนโยบายขยายโอกาสทางการศึกษา โดยสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) ได้ขยายการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ม.3) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ (สพช.) จึงทำให้มีผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2537 จำนวนมาก ที่มีความประสงค์จะเข้าศึกษาต่อด้านอาชีวศึกษา ซึ่งกรมอาชีวศึกษาไม่สามารถรองรับนักเรียนจำนวนดังกล่าวได้ทั้งหมด ดังสถิติ การรับนักศึกษาของกรมอาชีวศึกษาในปีการศึกษา 2537 กรมอาชีวศึกษาสามารถรับนักศึกษาได้เพียง ร้อยละ 46 ของผู้สมัครเข้าเรียนเท่านั้น (สำนักงานกรมการการศึกษาแห่งชาติ ,2539 : 31) จากกรับนักศึกษาเพิ่มขึ้นของกรมอาชีวศึกษา ก่อให้เกิดปัญหาเพิ่มมากขึ้น ทั้งการขาดแคลนบุคลากร ตลอดจนเครื่องมือ อุปกรณ์การฝึกปฏิบัติสำหรับนักศึกษามีจำกัด พื้นที่โรงงานฝึกปฏิบัติในสถานศึกษามีไม่เพียงพอ

จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นไม่ว่าจะเป็นการผลิตกำลังคนเพื่อสนองความต้องการของตลาดแรงงานทั้งทางด้านปริมาณและคุณภาพ หรือการจัดการศึกษาเพื่อสนองความต้องการอาชีพของบุคคล รัฐบาลโดยกรมอาชีวศึกษา จึงได้ร่วมมือกันกับภาคเอกชน ในการจัดอาชีวศึกษา โดยการร่วมมือในการฝึกอาชีพ อันเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหาด้านคุณภาพของแรงงานระดับช่างฝีมือที่จำเป็นต้องมุ่งทักษะและประสบการณ์ตรง เพื่อให้มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและการประกอบอาชีพอิสระ โดยการจัดการศึกษาในรูปแบบของการจัดการศึกษาและการฝึกอาชีพ หรือระบบ โรงเรียน - โรงงาน ซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ ภาคทฤษฎี การปฏิบัติงานเบื้องต้น และการปฏิบัติงานจริง ซึ่งวิธีการดังกล่าวเรียกว่า " DUÁL SYSTEM " (อีรุฒิ บุญยโสภณ , 2536 : 9)

การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีวดังกล่าว นับเป็นวิธีการหนึ่งที่ รัฐบาลไทยได้พยายามที่หาแนวทางที่ได้ผลในการแก้ไขสภาพความไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน จึงได้สนับสนุนให้ขอความช่วยเหลือจากประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ซึ่งเป็นประเทศที่มีประสบการณ์และประสบความสำเร็จอย่างดีในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและการฝึกอาชีพระบบทวิภาคี ได้มีการเริ่มโครงการที่สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ โดยจัดทำโครงการนำร่อง เปิดหลักสูตรช่างฝึกหัดในปี 2529 และกรมอาชีวศึกษา เปิดหลักสูตรช่างชำนาญการ ที่วิทยาลัยเทคนิคท่าหลวงสีมเนตไทยอนุสรณ์ ในปี 2532 จากความช่วยเหลือของประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันเช่นกัน ผลการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ดำเนินงานในระยะแรกนั้น พบว่า การร่วมมือกันระหว่างภาครัฐบาลและเอกชนยังไม่บรรลุผลเท่าที่ควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาและสถานประกอบการ ยังมีปัญหาด้านความไม่ชัดเจนในรูปแบบและบทบาทหน้าที่ เป็นต้นว่า โรงงานบางแห่งไม่ได้ฝึกอบรมภาคปฏิบัติให้แก่นักศึกษาอย่างจริงจัง เพียงแต่ต้องการแรงงานของนักศึกษามาช่วยงานในภาวะที่โรงงานมีงานมากขึ้นเท่านั้น(จรรยา ชูลาภ, 2536:6) ปัญหาที่เกิดขึ้นนี้อาจเป็นเพราะว่า เจตคติของภาคเอกชนยังถือว่าการผลิตกำลังคนเป็นหน้าที่ของรัฐบาลเท่านั้น ดังนั้นรัฐจะต้องโน้มน้ำหนักความคิดของผู้ประกอบการภาคเอกชนให้มาลงทุนทางด้านการศึกษามากขึ้น ซึ่งให้เห็นว่าการลงทุนทางการศึกษาจะเป็นหลักประกันให้กับธุรกิจในระยะยาวและคุ้มค่า (ชนะกสิภรณ์, 2535:8) นอกจากนั้นแล้ว ปัญหาที่สำคัญในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในระยะแรกคือ ค่านิยมของนักเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับใบประกาศนียบัตรวิชาชีพ เนื่องจากหลักสูตรช่างชำนาญการที่เปิดในกรมอาชีวศึกษาที่ผ่านมานั้น ผู้สำเร็จการศึกษาไม่ได้ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ที่จะนำไปใช้ในการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น ได้เพียงวุฒิบัตรช่างชำนาญการ ที่สามารถไปทำงานได้เท่านั้น (วราธร วงษ์ศิริ, 2538 : 142) จึงทำให้ไม่เป็นที่สนใจมากนัก หากจะกล่าวถึงภาพโดยรวมแล้ว โครงการนำร่องของหน่วยงานดังกล่าว นับได้ว่าได้ผลในระดับดี มีความเป็นไปได้ รัฐบาลไทยจึงสนับสนุนให้ขอความช่วยเหลือจากประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันในการขยายการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพไปทั่วประเทศ การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพ โดยกรมอาชีวศึกษาได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องเรื่อยมา โดยการปรับปรุงนโยบายของหลักสูตร หลักสูตร และคุณวุฒิของผู้ฝึกอาชีพจะได้รับหลังจากสำเร็จการศึกษา ตลอดจนกำหนดหลักการและบทบาทของผู้เกี่ยวข้องให้ชัดเจนยิ่งขึ้น และในปีการศึกษา 2538 กรมอาชีวศึกษาได้จัดการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (Dual Vocational Training : DVT.) ขึ้น โดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ (Co-operative Education and Training) ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และเริ่มรับนักศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2538 โดยทั่วไปหลักสูตรนี้จะใช้เวลาเรียนและปฏิบัติ 3 ปี ซึ่งสถานศึกษามีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบในการสอนภาคทฤษฎีและปฏิบัติเบื้องต้น ส่วนสถานประกอบการจะดูแลรับผิดชอบในการฝึกปฏิบัติวิชาชีพเฉพาะตามหลักสูตร ซึ่งระยะเวลาเรียนและฝึกอบรมส่วนใหญ่จะอยู่ในสถานประกอบการ เช่น 1 สัปดาห์จะเรียนในสถานศึกษา 1-2 วัน และฝึกงานในสถานประกอบการ 3-4 วัน ในระหว่างการฝึกอบรมผู้ฝึกหัดจะต้อง มีสมุดรายงานประจำตัว ซึ่งผู้สอนจากสถานศึกษาและครูฝึกในสถานประกอบการจะร่วมกันประเมินและพิจารณาผลงานให้เป็นไปตามหลักสูตร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การจัดการศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการดำเนินการบนพื้นฐานของความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ไม่ว่าจะเป็นการจัดการทำหลักสูตร การกำหนดคุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา การกำหนดคุณสมบัติของสถานประกอบการ การกำหนดแผนปฏิบัติงาน การวัดผล ตลอดจนกฎระเบียบต่าง ๆ ดังนั้นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลให้การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีสำเร็จหรือไม่นั้น จึงขึ้นอยู่กับ ความเข้าใจขององค์กรที่เกี่ยวข้องต่อการอาชีวศึกษาระบบนี้ เป็นสำคัญ (อมร เขี่ยมสะอาด , 2537 : 5) ความร่วมมือในการดำเนินการจัดการศึกษาอาชีวระบบนี้เกิดขึ้นในองค์กรหลายระดับ นับแต่ระดับนโยบาย ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่างหน่วยงานบังคับบัญชาของสถานศึกษา และกลุ่มองค์กรอาชีวศึกษาไป จนถึงระดับปฏิบัติ อันได้แก่สถานศึกษาและสถานประกอบการในท้องถิ่น ประสิทธิภาพของการประสานงานและความเข้าใจของบุคลากรผู้ปฏิบัติแต่ละฝ่าย จึงเป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประสบผลสำเร็จ (อมร เขี่ยมสะอาด , 2537 : 6)

จากการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 จนกระทั่งถึงปัจจุบัน ยังพบปัญหาสำคัญหลายประการ จากผลการประชุมของคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อพิจารณาดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีวระบบทวิภาคีแห่งชาติ เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2539 ซึ่งได้พิจารณาเรื่องการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในประเทศไทย พบว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีปัญหาในการดำเนินการหลายประการ (สำนักงานเลขาธิการ กรอ. พอ., 2539 : 149) เป็นต้นว่า หลักการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ไม่ชัดเจน บทบาทของสถานประกอบการ การนิเทศไม่สมบูรณ์ ตลอดจนปัญหาด้านการจัดการเรียนการสอน การวัดผลการเรียนการสอน เป็นต้น และที่สำคัญคือ บทบาทของสถานศึกษา บุคลากรในสถานศึกษา ย่อมเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การจัดการศึกษาระบบนี้ ประสบความสำเร็จหรือไม่ จากผลสัมฤทธิ์ประชุม และการสำรวจปัญหาเบื้องต้นในระยะเริ่มต้นของโครงการมักได้พบปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นต้นว่า ครู-อาจารย์ในสถานศึกษา ยังไม่เข้าใจในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ทั้งยังมีชั่วโมงสอนมาก มีภาระงานที่รับผิดชอบมากเกินไป หัวหน้าคณะ หัวหน้าแผนก หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ยังขาดความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับหลักสูตร และแผนการเรียนที่เหมาะสมกับการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ รวมถึงขาดความเข้าใจที่ชัดเจนในการประเมินผลรายวิชา การประเมินผลครั้งหลักสูตร และการประเมินผลจบการศึกษา สถานศึกษาเองยังขาดงบประมาณสนับสนุน ทั้งระเบียบการเบิกจ่ายค่าตอบแทนในการนิเทศยังไม่ชัดเจนอีกด้วย ประเด็นปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่ได้จากการประชุมสัมมนา ยังสอดคล้องกับ

ปัญหาที่ได้จากการสำรวจเบื้องต้นของหน่วยศึกษานิเทศก์และสำนักงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกรมอาชีวศึกษาเกี่ยวกับปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยการสำรวจปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในระยะเริ่มต้นโครงการ จากงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา ปัจจุบันหลักสูตรนี้ได้ดำเนินการมาจนครบ 3 ปี และนักศึกษาระบบทวิภาคีจะสำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2540 นี้ แต่ยังไม่มีการวิจัยการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีที่เป็นระบบชัดเจน อันจะส่งผลสำคัญยิ่งต่อการประเมินหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรต่อไป

ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนในวิทยาลัยเทคนิคสังกัดกรมอาชีวศึกษา และปฏิบัติงานในหน้าที่พิเศษคือ หัวหน้างานแนะแนวอาชีพและจัดหางานและผู้ช่วยหัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีความเห็นว่า ผู้บริหารซึ่งมีบทบาทในการบริหารหลักสูตร ส่งเสริมสนับสนุนในการดำเนินการและอาจารย์ผู้สอนในแผนกวิชาที่เปิดสอนระบบทวิภาคี ที่มีหน้าที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอนนั้น นับได้ว่าเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องใกล้ชิด กับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมากที่สุด เป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งที่จะทำให้การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประสบความสำเร็จได้ เช่นเดียวกับครู-อาจารย์ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิคสังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยศึกษา และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ในแผนกวิชาที่เปิดสอนระบบทวิภาคี ตามแนวทางของกรมอาชีวศึกษา ในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. การเตรียมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา ได้แก่ การสรรหาและการคัดเลือกสถานประกอบการเข้าร่วมโครงการ และควรเตรียมการของสถานศึกษาก่อนการดำเนินงาน .
 2. การดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา ได้แก่ การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการ การประสานงานกับสถานประกอบการและ การสัมมนาการดำเนินงานและการฝึกอาชีพ
 3. การประเมินผลการดำเนินงานและการฝึกอาชีพ
- ซึ่งจะนำผลการศึกษาไปแก้ไขปัญหานั้นจะนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ให้บังเกิดประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาของสถานศึกษาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ.2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ใน
วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้ คือ

1. การเตรียมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา ได้แก่
 - 1.1 การสรรหาและการคัดเลือกสถานประกอบการเข้าร่วมโครงการ
 - 1.2 การเตรียมการของสถานศึกษาก่อนการดำเนินการ
2. การดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา
 - 2.1 การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการ
 - 2.2 การประสานงานกับสถานประกอบการ
 - 2.3 การสัมมนาการดำเนินงานและการฝึกอาชีพ
3. การประเมินผลการดำเนินงานและการฝึกอาชีพ

2. เปรียบเทียบปัญหาของสถานศึกษาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในด้าน
ต่าง ๆ ระหว่างผู้บริหารกับครู-อาจารย์

สมมติฐานการวิจัย

ปัญหาของสถานศึกษาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม จากความคิดเห็น
ของผู้บริหารสถานศึกษากับครู-อาจารย์ในแผนกวิชาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีแตก
ต่างกัน

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ.
2538 เป็นการจัดการอาชีวศึกษาที่เกิดจากความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถาน
ประกอบการ โดยสถานประกอบการรับผิดชอบการฝึกอาชีพเฉพาะ ตามหลักสูตร ที่ทั้ง
สถานประกอบการและสถานศึกษาร่วมกันร่างและจัดทำขึ้น ใช้เวลาเรียน 3 ปี ส่วนสถาน
ศึกษามีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำแผนการเรียนร่วมกับสถานประกอบการ และจัดการ

สอนภาคทฤษฎีและปฏิบัติเบื้องต้น ควบคุมดูแลการเรียนการสอน ตลอดจนประเมินผลการเรียน นอกจากนี้สถานศึกษายังต้องจัดฝึกอาชีพเพิ่มเติมให้กับนักศึกษาและอบรมครูฝึกของสถานประกอบการด้วย เพื่อให้สามารถควบคุมดูแลและฝึกนักศึกษาได้ จากหลักการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้ง 15 แห่ง ย่อมมีปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของสถานศึกษาโดยจะศึกษาได้จากความคิดเห็นของบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาปัญหาในการดำเนินการจัดการศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา จากความคิดเห็นของผู้บริหาร และ ครู - อาจารย์ ในแผนกวิชาที่เปิดสอนระบบทวิภาคี จำแนกตามแนวทางการดำเนินงานของกรมอาชีวศึกษา ดังนี้

1. การเตรียมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา
 - 1.1 การสรรหาและการคัดเลือกสถานประกอบการเข้าร่วมโครงการ
 - 1.2 การเตรียมการของสถานศึกษาก่อนดำเนินงาน
2. การดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา
 - 2.1 การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงาน
 - 2.2 การประสานงานกับสถานประกอบการ
 - 2.3 การสัมมนาการดำเนินงานและการฝึกอาชีพ
3. การประเมินผลการดำเนินการและการฝึกอาชีพ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา จากความคิดเห็นของผู้บริหารและ ครู-อาจารย์ประจำแผนกวิชาที่จัดการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ระบบทวิภาคี ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่จัดการเรียนการสอนในระบบทวิภาคี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2538 เป็นต้นมา ตามแนวทางการดำเนินงานของกรมอาชีวศึกษา โดยกำหนดขอบเขตการศึกษาดังนี้

ตัวแปรที่จะศึกษา

1. ตัวแปรต้น คือ สภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งจำแนกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ตั้งแต่ปีการศึกษา 2538

1.2 ครู-อาจารย์ ในแผนกที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ตั้งแต่ปีการศึกษา 2538

2. ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของสถานศึกษา ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ทั้ง 3 ด้าน คือ

1. การเตรียมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา
2. การดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา
3. การประเมินผลการดำเนินงานและการฝึกอาชีพ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

1. ผู้บริหารในสถานศึกษาที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 15 แห่ง จำนวน 106 คน

2. ครู-อาจารย์ประจำแผนกวิชาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 15 แห่ง จำนวน 277 คน รวมประชากรทั้ง 383 คน

กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาจากตัวอย่างจำนวน รวมทั้งสิ้น 303 คน

โดยจำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1.ผู้บริหารใช้ประชากรที่มีอยู่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 106 คน

2.ครู-อาจารย์ จำนวน 197 คน โดยกำหนดขนาดตัวอย่างจากตาราง

กำหนดขนาดตัวอย่างของ Krejcie R.V. and D.W. Morgan

ขอบเขตพื้นที่หรือทางภูมิศาสตร์

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาปัญหาของสถานศึกษาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จากความคิดเห็นของผู้บริหารในสถานศึกษา และ ครูอาจารย์ที่สอนในแผนกวิชาที่เปิดระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ดำเนินการจัดการเรียนการสอนระบบทวิภาคี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2538 เป็นต้นมาเท่านั้น

คำนิยามศัพท์

1. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิค ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าคณะวิชา และ หัวหน้าแผนกวิชาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538

2. ครู-อาจารย์ หมายถึง ครูอาจารย์ประจำแผนกวิชาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอน ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3. สถานศึกษา หมายถึง วิทยาลัยเทคนิค ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่สังกัดกรมอาชีวศึกษา ซึ่งจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในปีการศึกษา 2538 ซึ่งมีทั้งหมด 15 สถานศึกษา ดังนี้

1. วิทยาลัยเทคนิคกาฬสินธุ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น
3. วิทยาลัยเทคนิคชัยภูมิ
4. วิทยาลัยเทคนิคบุรีรัมย์
5. วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม
6. วิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา
7. วิทยาลัยเทคนิคยโสธร
8. วิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด
9. วิทยาลัยเทคนิคเลย
10. วิทยาลัยเทคนิคศรีสะเกษ
11. วิทยาลัยเทคนิคสกลนคร
12. วิทยาลัยเทคนิคสุรินทร์
13. วิทยาลัยเทคนิคอุดรธานี
14. วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี
15. วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย

4. สถานประกอบการ หมายถึง หน่วยงานของภาครัฐ โรงงานอุตสาหกรรม บริษัท จำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด ร้านค้า ซึ่งประกอบธุรกิจบริการหรือการผลิต ที่รับนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระบบทวิภาคี ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม เข้าฝึกอาชีพ

5. นักศึกษา หมายถึง นักศึกษาที่ศึกษาในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ระบบทวิภาคี ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2538

6. การฝึกอาชีพ หมายถึง การฝึกปฏิบัติงานจริงในสถานประกอบการ สำหรับนักศึกษาประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระบบทวิภาคี

7. หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ระบบทวิภาคี หมายถึง หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ที่ต้องเรียนทฤษฎีและปฏิบัติงานเบื้องต้นในสถานศึกษา ประมาณ 2 วัน ต่อสัปดาห์และฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ประมาณ 3 - 4 วันต่อสัปดาห์

8. ผู้ควบคุมการฝึก หมายถึง หัวหน้างานในสถานประกอบการ ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในสถานประกอบการ ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานกับสถานศึกษา เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หรือเป็นครูฝึกนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระบบทวิภาคี ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม

9. ปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หมายถึง ปัญหาของสถานศึกษาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่

9.1 การเตรียมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หมายถึง การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้อง ในด้านต่าง ๆ ก่อนการเปิดทำการรับนักศึกษา ระบบทวิภาคี ได้แก่

9.1.1 การสรรหาและการคัดเลือกสถานประกอบการเข้าร่วมโครงการ

9.1.2 การเตรียมการของสถานศึกษาก่อนการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

9.2 การดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา หมายถึง

9.2.1 การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการ การประสานงานต่าง ๆ ร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ

9.2.2 การสัมมนาการดำเนินงานและการฝึกอาชีพ การดำเนินงานของสถานศึกษาหลังจากที่รับนักศึกษาระบบทวิภาคีเข้าศึกษาในสถานศึกษาและการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ได้แก่การประสานสัมพันธ์กันเกี่ยวกับการนิเทศนักศึกษา การสนับสนุนวัสดุหรืองบประมาณในการฝึกอาชีพ การควบคุมการฝึกอาชีพให้เป็นไปตามหลักสูตร

9.3. การประเมินผลการดำเนินงานและการฝึกอาชีพ หมายถึง การประเมินผลการเรียนการจาดกิจกรรมเสริมหลักสูตรการทดสอบการเรียนผลการฝึกอาชีพประจำภาคเรียน ประจำปี ครึ่งหลักสูตร (3 ภาคเรียน) และจบหลักสูตร(9 ภาคเรียน) ตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย การจัดการศึกษา การประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538

บทที่ 2

วรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ เกี่ยวกับปัญหาของสถานศึกษาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 15 สถานศึกษา โดยพิจารณาจากแนวทางการดำเนินงานของกรมอาชีวศึกษา และบทบาทของสถานศึกษาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่กรมอาชีวศึกษากำหนด

ดังนั้นการวิจัยครั้งนี้จึงได้ศึกษาจากเอกสารหลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารและการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยตามลำดับต่อไปนี้

1. การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
2. การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในต่างประเทศ
 - 2.1. การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในประเทศเยอรมัน
 - 2.2. การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในประเทศออสเตรเลีย
 - 2.3. การจัดการฝึกอาชีพในสหราชอาณาจักร
3. การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในประเทศไทย
 - 3.1. ความเป็นมาของการจัดการอาชีวศึกษาในประเทศไทย
 - 3.2. การจัดการอาชีวศึกษาในสถาบันเทคโนโลยี

พระจอมเกล้าพระนครเหนือ

- 3.3. การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของกรมอาชีวศึกษา

4. การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช) พ.ศ. 2538

- 4.1. หลักการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของกรมอาชีวศึกษา

- 4.2. วัตถุประสงค์ของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
- 4.3. เกณฑ์การคัดเลือกสถานประกอบการ
- 4.4. หน้าที่ความรับผิดชอบของสถานประกอบการ
- 4.5. หน้าที่ความรับผิดชอบของสถานศึกษา
- 4.6. หน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ปกครอง
- 4.7. หน้าที่ความรับผิดชอบของนักศึกษา
- 4.8. แนวทางการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของกรมอาชีวศึกษา
- 4.9. การประเมินผล ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระบบทวิภาคี พุทธศักราช 2538
- 4.10. สรุปเปรียบเทียบสาระสำคัญของการจัดการศึกษา และการประเมินผลการเรียนระบบปกติกับระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538
- 4.11. หน้าที่ความรับผิดชอบของอาจารย์ในเทคนิค
- 4.12. วิธีดำเนินงาน ส่งนักศึกษาฝึกอาชีพในสถานประกอบการ
5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

1. การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (Dual Vocational Training) หรือ DVT. เป็นการจัดการศึกษาโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ (Co-operative Education & Training) ซึ่งความร่วมมือดังกล่าวจัดได้หลายรูปแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการในระบบทวิภาคี หรือที่เรียกว่า " การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี" หรือเดิมเรียกว่า " ระบบโรงเรียน - โรงงาน"

การจัดการอาชีวศึกษาในระบบเดิมหรือการจัดทำหลักสูตรแบบเดิมนั้นเป็นไปตามแนวคิดของนักอาชีวศึกษาโดยวางหลักสูตร กำหนดเนื้อหาวิชาในการผลิตคนแต่ฝ่ายเดียว ซึ่งเมื่อสังคมเปลี่ยนไปการผลิตกำลังคนมีเป้าหมายให้ไปทำงานในสถานประกอบการ จึงต้องมีการปรับเปลี่ยน เพื่อให้หลักสูตรสอดคล้องกับสภาพตลาดแรงงาน โดยให้สถาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประกอบการ มาร่วมทำหลักสูตร ร่วมกำหนดความต้องการคนที่จะไปทำงานว่าจะต้องสอน ต้องฝึกอะไรบ้าง ประกอบกับการจัดการศึกษาในระบบปกติ ถูกจำกัดด้วยองค์ประกอบของการจัดการ เช่นคน (Man) เงิน(Money) วัสดุอุปกรณ์ (Materail) ระเบียบวิธีการจัดการ (Management) การจัดหาครุภัณฑ์ เครื่องจักร อาคารสถานที่ โสัด สื่อและอุปกรณ์การสอน ไม่เพียงพอและไม่ทันสมัย ทำให้การจัดการเรียนการสอนไม่สามารถฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะ ความชำนาญ ตรงตามความต้องการของสถาน ประกอบการ ซึ่งเป็นผู้ที่จะจ้างบุคคลเหล่านี้ เข้าทำงาน ผู้เรียนจะได้เพียงทักษะพื้นฐานทั่วไปที่จะใช้ในโรงงานอุตสาหกรรมตามสาขา แต่ไม่มีความชำนาญการที่จะทำงานได้ทันที สถานประกอบการต้องเสียเวลาฝึกใหม่

กรมอาชีวศึกษา ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอน เพื่อรองรับความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ความต้องการของสถานประกอบการ พร้อมทั้งรองรับและแก้ไขข้อจำกัดในการจัดการศึกษาในระบบปกติ จึงได้จัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีขึ้น (กรมอาชีวศึกษา ,2538 : E-1)โดยทั่วไปในปีการศึกษา 2538 เป็นต้นมา

2. การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในต่างประเทศ

2.1 การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในประเทศเยอรมัน

2.1.1 ระบบการศึกษาของการจัดการศึกษาในประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน

ประเทศเยอรมันเป็นสมาพันธ์สังคมประชาธิปไตย แบ่งการปกครองออกเป็นรัฐต่าง ๆ 16 รัฐ ซึ่งแต่ละรัฐต่างรับผิดชอบจัดการศึกษาของตนเอง ภายใต้กฎเกณฑ์กว้าง ๆ ของรัฐบาลกลาง

การศึกษาภาคบังคับจะเริ่มเมื่อเด็กมีอายุ 6 ขวบ และต้องเรียนในโรงเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา 4 ปี และชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนประเภทใดประเภทหนึ่งอีก 5 ปี รวม 9 ปี (บางรัฐ 10 ปี) หลังจากนั้นผู้ที่ไม่ได้เรียนต่อในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายแบบเต็มเวลา จะต้องเข้ารับการฝึกอาชีพอย่างเป็นระบบอาชีพใดอาชีพหนึ่งจนจบหลักสูตรหรือจนกว่าจะอายุครบ 18 ปี จึงจะถือว่าพ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ นั่นคือเด็กเยอรมัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทุกคนจะต้องเรียนหนังสืออยู่ในโรงเรียนจนจบชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเข้าฝึกอาชีพ อย่างเป็นระบบในโรงเรียนหรือสถานฝึกอาชีพประเภทใดประเภทหนึ่งที่รัฐรับรอง เป็นที่น่า สงเกตว่า ผู้ที่จบจากชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นประมาณร้อยละ 70 จะเข้ารับการฝึกอาชีพระบบ ทวิภาคี จำนวนที่เข้ารับการฝึกอาชีพระบบนี้ทั่วประเทศมีแนวโน้มลดลง จากจำนวน 765,000 คน ในปี พ.ศ. 2527 ลดลงเหลือเพียงประมาณ 600,000 คน ในช่วงปีต่อมาจน กระทั่งในปี 2532 จึงมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 690,000 คน เมื่อได้มีการรวมประเทศเข้าด้วยกัน

จำนวนผู้ที่เข้ารับการฝึกอาชีพระบบทวิภาคีที่ลดลงนี้ไม่ได้เป็นผลมาจากอัตราการ เกิดของประชากรลดลงเท่านั้น แต่เป็นผลมาจากการเข้าสู่ระบบการศึกษาของเยาวชน ซึ่งมี แนวโน้มว่าสนใจที่จะเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษาในมหาวิทยาลัย หรือสถาบันการศึกษาอุดมศึกษาอื่น ๆ มากขึ้น แม้กระทั่งผู้ที่จบการฝึกอาชีพระบบทวิภาคี ไปก่อนแล้วก็ตาม

2.1.2 การฝึกอาชีพระบบทวิภาคี

การฝึกอาชีพระบบทวิภาคี จะแตกต่างไปจากการเรียนการสอนในโรงเรียนอาชีว ศึกษาระบบเต็มเวลาทั่ว ๆ ไป เพราะผู้ที่เข้ารับการฝึกได้นั้นจะไม่ใช่ผู้ที่อยู่ในสถานภาพนัก เรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษาโดยตรง แต่เป็นบุคลากรของสถานประกอบการ เช่น จากบริษัท ห้างร้าน หรือสถานประกอบอาชีพอิสระ (Liberal Professions) หรือหน่วยงานของรัฐ (Civil Service) ทั้งจากสถานประกอบการขนาดเล็กที่มีบุคลากรตั้งแต่ 1 - 4 คน ไปจนถึงขนาด ใหญ่ที่มีบุคลากรกว่า 1,000 คนขึ้นไป โดยสถานประกอบการจะรับผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพเหล่า นี้เข้าเป็นบุคลากรของตนในฐานะผู้รับการฝึกอาชีพ (ในกรณีที่เป็นการฝึกอาชีพด้านช่างอุตสาหกรรม มักเรียกบุคลากรหรือเยาวชนเหล่านี้ว่า " ช่างฝึกหัด") และจะส่งเข้ามาเรียน ทฤษฎีในโรงเรียนอาชีวศึกษา สัปดาห์ 1 - 2 วัน หรือเป็นช่วง ส่วนเวลาที่เหลือนอกจากนั้น จะฝึกปฏิบัติหรือฝึกอาชีพในสถานประกอบการที่ตนสังกัดอยู่ เวลาที่ใช้ในการฝึกตามหลัก สูตรจะอยู่ระหว่าง 3 - 3.5 ปี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะสาขาอาชีพที่ฝึก

จะเห็นได้ว่าการฝึกอาชีพระบบทวิภาคีนี้จัดขึ้นโดยความร่วมมือระหว่างสององค์กร ใหญ่ คือ สถานประกอบการ ซึ่งเป็นผู้ให้ความรู้และทักษะด้านปฏิบัติ ทั้งทักษะพื้นฐาน และทักษะเฉพาะสาขาอาชีพ (เว้นสถานประกอบการขนาดเล็กบางแห่งที่ไม่สามารถจัดฝึก ทักษะพื้นฐานให้บุคลากรของตนเองได้ ก็อาจจัดให้ฝึกโรงเรียนอาชีวศึกษาหรือศูนย์ฝึกร่วม)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยมีครูฝึกของสถานประกอบการนั้นเป็นผู้ให้การฝึก ครูฝึกในสถานประกอบการจะต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง คือ เป็นผู้ที่มีคุณวุฒิ Master ในสาขาอาชีพนั้น ๆ หรือเป็นผู้ที่ได้รับประกาศนียบัตรในสาขาวิชาชีพและได้รับการตรวจสอบความสามารถทางด้านวิชาชีพและทางด้านการสอนมาแล้ว หรือเป็นผู้ที่จดทะเบียนประกอบอาชีพในสาขานั้น หรือได้รับใบอนุญาตประกอบอาชีพอิสระ อีกองค์กรหนึ่งที่ร่วมกันจัดฝึกอาชีพระบบทวิภาคีก็คือ โรงเรียน ซึ่งจะเป็นผู้ให้ความรู้ทางทฤษฎีที่สอดคล้องกับการฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการ โดยมีหอการค้าของกลุ่มอาชีพนั้น ๆ และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องของรัฐ ร่วมทำหน้าที่ดูแลการเรียนการฝึกให้เป็นไปตามหลักสูตรและสัญญาการฝึก รวมทั้งการจัดการสอบ เพื่อรับประกาศนียบัตรเมื่อสิ้นสุดการฝึกที่จัดโดยคณะกรรมการ ซึ่งประกอบด้วยตัวแทนจากองค์กรนายจ้างตัวแทนจากองค์กรลูกจ้างและตัวแทนจากรัฐบาล ซึ่งในที่นี้ก็คือครูจากโรงเรียนอาชีวศึกษา โดยมีสัดส่วนขององค์กรนายจ้างและองค์กรลูกจ้างมากกว่าตัวแทนจากรัฐบาลเสมอ เช่น ในกรณีที่มีกรรมการ 5 คน สัดส่วนจะเป็น 2 : 2 : 1 ด้วยเหตุนี้ผู้ที่จบการฝึกอาชีพระบบทวิภาคีและผ่านการสอบเพื่อรับประกาศนียบัตรดังกล่าวได้ จึงเป็นที่แน่ใจว่าจะมีความรู้ความสามารถที่พร้อมที่จะทำงานได้จริงในอาชีพที่ฝึกมา เพราะเป็นผู้ที่สอบผ่านเกณฑ์ที่กำหนดโดยผู้ใช้ซึ่งคือคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องดังกล่าว ซึ่งแตกต่างจากการสอบของนักเรียนในโรงเรียนทั่วไปที่ครูจะเป็นผู้สอนและจัดสอบเอง

2.1.3 การฝึกปฏิบัติ

ในสถานประกอบการขนาดใหญ่ โดยปกติมักมีสถานที่ฝึกปฏิบัติพื้นฐานสำหรับผู้รับการฝึกอาชีพเป็นของตนเอง แต่สำหรับสถานประกอบการขนาดเล็กที่ไม่สามารถจัดการฝึกได้เองมักส่งผู้รับการฝึกอาชีพในชั้นปีแรก ๆ ไปฝึกปฏิบัติพื้นฐานในศูนย์ฝึกร่วม (Inter-company Training Center) ซึ่งมีเครื่องมือ อุปกรณ์และครูฝึกอยู่อย่างพร้อมมูล และในการฝึกปฏิบัติเฉพาะสาขาในชั้นปีที่ 2 - 3 นั้น ส่วนใหญ่แล้วจะฝึกในสถานประกอบการที่ตนสังกัดอยู่ ทั้งนี้เพื่อให้แน่ใจว่าได้ฝึกตรงตามความต้องการของสถานประกอบการและสอดคล้องกับหลักสูตรอย่างแท้จริง ซึ่งจะช่วยให้สามารถปฏิบัติงานอาชีพได้ดีในที่สุด แต่บางครั้งอาจมาฝึกปฏิบัติเฉพาะสาขาที่ศูนย์ฝึกร่วม ถ้าสถานประกอบการนั้นไม่มีเครื่องมือ อุปกรณ์บางชนิดให้ฝึกตามหลักสูตร

จากผลการศึกษาเกี่ยวกับสถานประกอบการที่จัดฝึกอาชีพระบบทวิภาคี พบว่า ในปี พ.ศ. 2530 มีสถานประกอบการจำนวนประมาณ 513,000 แห่ง ที่ได้จัดการฝึกอาชีพในระบบนี้จากจำนวนสถานประกอบการทั้งหมดประมาณ 2,600,000 แห่งทั่วประเทศ ในจำนวนนี้สถานประกอบการที่มีบุคลากรระหว่าง 5 - 9 คน จะมีถึง ร้อยละ 40 และสถานประกอบการที่มีบุคลากรระหว่าง 10 - 199 คน จะมีถึงร้อยละ 50

การฝึกในสถานประกอบการมีข้อดีหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้รับการฝึกจะสามารถ

1. ได้เรียนรู้วิธีการทำงานที่ประหยัด
2. ได้ใช้ความคิดเกี่ยวกับงานที่ตนเองกำลังฝึก เพื่อที่จะสามารถทำงานได้เป็นอิสระในโอกาสต่อไป
3. ได้รับรู้ถึงความรับผิดชอบของบุคคลแต่ละคน แต่ละฝ่ายในสถานประกอบการที่ได้ช่วยกันดำเนินงาน
4. ได้ทำงานเป็นทีม
5. ได้ปรับตัวเข้ากับเพื่อนที่ฝึกอาชีพพร้อมกันและเข้ากับผู้ร่วมงานที่อาวุโสกว่าที่ต้องปฏิบัติงานด้วย
6. ได้ติดต่อสัมพันธ์กับลูกค้าหรือผู้จำหน่ายสินค้า
7. ได้พัฒนาตำแหน่งหน้าที่ของตนเองในสถานประกอบการ
8. ได้ประเมินโอกาสในการจ้างงานตนเอง

นอกเหนือจากประโยชน์โดยตรงต่อผู้รับการฝึกดังที่ยกตัวอย่างมาแล้ว การฝึกในสถานประกอบการยังเป็นประโยชน์ต่อสถานประกอบการเองอีกด้วย รวมทั้งเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ

2.1.4 การเรียนทฤษฎี

ในส่วนของ การเรียนทฤษฎีนั้น สถานประกอบการจะติดต่ออย่างใกล้ชิดกับโรงเรียนอาชีวศึกษาในสาขานั้น ๆ ที่อยู่ใกล้ เพื่อส่งผู้รับการฝึกอาชีพไปเรียนทฤษฎีตามระยะเวลาที่จะตกลงกันซึ่งสอดคล้องกับหลักสูตร อาจเป็นการเรียนสัปดาห์ละ 1 - 2 วัน ตลอดทั้งภาคการศึกษาหรือเรียนติดต่อกันเป็นช่วง ๆ ครั้งละหลายสัปดาห์ และไปฝึกภาคปฏิบัติเป็นช่วง ๆ ครั้งละหลาย ๆ สัปดาห์ ขึ้นอยู่กับข้อพิจารณาหลายประการที่จะตกลงร่วมกัน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิชาที่เรียนทฤษฎีในโรงเรียนอาชีวศึกษา แบ่งเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ วิชาอาชีพ ประมาณร้อยละ 60 ซึ่งถ้าเป็นอาชีพช่างอุตสาหกรรมแล้วจะประกอบด้วยวิชาทฤษฎีช่าง คณิตศาสตร์ช่าง เขียนแบบ ซึ่งจะสอนให้สัมพันธ์กับการฝึกปฏิบัติในสถานประกอบการให้มากที่สุด อีกกลุ่มหนึ่งเป็นวิชาเสริมความรู้ทั่วไป เช่น ภาษาเยอรมัน สังคมศึกษา เศรษฐศาสตร์ เป็นต้น

2.1.5 การจำแนกอาชีพ

การฝึกอาชีพระบบทวิภาคีในประเทศเยอรมันจะมีหลายกลุ่มอาชีพ แต่กลุ่มจะแบ่งเป็นหลาย ๆ สาขาอาชีพ เช่น กลุ่มอาชีพช่างอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม เกษตรกรรม คหกรรม ฯลฯ กลุ่มอาชีพช่างอุตสาหกรรมก็จะแบ่งย่อยเป็นสาขาช่างเชื่อม ช่างยนต์ ช่างกลโรงงาน ช่างไฟฟ้า ฯลฯ ในปี พ.ศ. 2514 มีอาชีพที่จัดฝึกด้วยระบบทวิภาคี 606 อาชีพ แต่ต่อมาได้มีการจัดปรับกลุ่มอาชีพ สาขาอาชีพให้เหมาะสมกับสถานการณ์และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี จนในปัจจุบันมีอาชีพที่จัดการฝึกด้วยระบบทวิภาคีประมาณ 375 อาชีพ จากอาชีพที่มีรวมทั้งสิ้น ประมาณ 25,000 อาชีพ

ในส่วนของ การจำแนกและจัดกลุ่มอาชีพ สาขาอาชีพและอาชีพต่าง ๆ นั้น การจำแนกครั้งล่าสุดก็คือในช่วงต้นปี พ.ศ. 2530 ซึ่งรัฐบาลเยอรมันได้ออกกฎหมายปรับปรุงเพิ่มเติมบางส่วนของกฎหมายการฝึกอาชีพ ปี พ.ศ. 2512 เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการฝึกอาชีพในสาขาอุตสาหกรรมโลหะ (Metal - working Industry Occupations) และสาขาไฟฟ้า/อิเล็กทรอนิกส์ (Electrics / Electronics Occupations) นั้น ได้มีการพัฒนาปรับปรุงหลายประการ เช่น ในสาขาอุตสาหกรรมโลหะซึ่งแต่เดิมได้มีการจำแนกอาชีพต่าง ๆ ไว้ 37 อาชีพ ก็ได้จัดกลุ่มและปรับใหม่เป็น 6 อาชีพเท่านั้น ในจำนวนนี้ 5 อาชีพ ยังได้แบ่งเป็นอาชีพเฉพาะสาขา (Specializations) ต่าง ๆ อีกด้วย และทุกอาชีพที่กล่าวแล้วนี้จะใช้เวลาในการฝึกอาชีพเท่ากันคือ 3.5 ปี รวมทั้งเปิดโอกาสให้เยาวชนสตรีได้เข้าฝึกอาชีพได้เช่นเดียวกับผู้รับการฝึกชาย

สำหรับสาขาอุตสาหกรรมไฟฟ้านั้นได้ปรับเป็นกลุ่มสาขาอาชีพหลัก 3 กลุ่มและอีก 1 สาขาอาชีพ คือ Power Electronics , Industrial Electronics, Communications และสาขาอาชีพ Electrical Machine Fitter ในกลุ่มสาขาอาชีพหลัก 3 กลุ่มดังกล่าว ยังจำแนกเป็นอาชีพเฉพาะสาขา (Specializations) ซึ่งทุกอาชีพจะใช้เวลาในการฝึกเท่ากัน ทั้งหมด คือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.5 ปี การฝึกอาชีพจะแบ่งเป็น 4 ชั้น (Stages) ในปีแรกเป็นการฝึกฝีมือพื้นฐาน ในปีที่สองช่วงครึ่งปีแรกเป็นการฝึกฝีมือของสาขาไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์ แล้วจึงแยกเป็นการฝึกเฉพาะในแต่ละสาขาอาชีพในครึ่งปีหลัง ส่วนการฝึกในปีที่ 3 เป็นต้นไปจะเป็นการฝึกโดยเน้นอาชีพเฉพาะสาขาเท่านั้น

การฝึกอาชีพระบบทวิภาคีทั้งสาขาอุตสาหกรรมโลหะที่ได้มีการพัฒนา ปรับและจำแนกอาชีพใหม่นั้น ในช่วงครึ่งปีหลังของปีที่สองจะมีการสอบครั้งหนึ่งก่อน และเมื่อสิ้นสุดการฝึก 3.5 ปี จะมีการสอบขั้นสุดท้ายเพื่อรับประกาศนียบัตร ซึ่งจัดโดยคณะกรรมการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะมีทั้งการสอบข้อเขียนและการสอบปฏิบัติ

2.1.6 กฎหมายการฝึกอาชีพ

ในการจัดการฝึกอาชีพระบบทวิภาคีของสถานประกอบการนั้น จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายการฝึกอาชีพที่ระบุไว้ทั้งหมด เช่น ในส่วนที่เกี่ยวกับการรับเยาวชนเข้าฝึกอาชีพ จุดมุ่งหมายการฝึก ลักษณะการฝึก ระยะเวลาฝึก ค่าตอบแทนระหว่างการฝึก ในปี พ.ศ. 2533 ค่าตอบแทนที่จ่ายให้กับผู้รับการฝึกเฉลี่ยเดือนละประมาณ 750 บาท ซึ่งคิดเป็นประมาณร้อยละ 40 ของค่าแรงงานของผู้อาชีพในฐานะลูกจ้างของสถานประกอบการ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับชั้นปีของการฝึกอาชีพอีกด้วย รวมตลอดถึงการสอบเพื่อรับประกาศนียบัตร อย่างไรก็ตาม กฎหมายการฝึกอาชีพ (Vocational Training Act of 1969) ได้ประกาศใช้อย่างเป็นทางการในปี พ.ศ. 2512 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการฝึกอาชีพในประเทศไทยมีมาช้านานนับร้อยปีนั้น เป็นการดำเนินการก่อนที่จะมีกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องนี้ประกาศใช้อย่างเป็นทางการ ที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะสถานประกอบการเชื่อว่าวิธีการจัดการฝึกอาชีพระบบทวิภาคีนี้เป็นวิธีการที่ดีที่สุดที่จะได้บุคลากรที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตนเอง เพราะบุคลากรที่มีฝีมือเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะช่วยให้สามารถดำเนินกิจการได้โดยมีความสามารถในการผลิตหรือบริการ และสามารถเผชิญต่อการแข่งขันในตลาดการค้าเป็นอย่างดี

ถึงแม้ว่าจะมีกฎหมายการฝึกอาชีพก็ตาม แต่การฝึกอาชีพระบบทวิภาคีก็ยังไม่เป็นลักษณะของความสมัครใจ กล่าวคือ สถานประกอบการจะจัดฝึกอาชีพในกิจการของตนเอง หรือไม่จัดก็ได้ แต่สถานประกอบการใดต้องการจัดการฝึกอาชีพก็จะต้องมีคุณสมบัติในด้านต่าง ๆ เข้าเกณฑ์ตามที่รัฐกำหนดไว้อย่างกว้าง ๆ เช่น ขนาดของกิจการ ลักษณะของกิจการ ความพร้อมของบุคลากร ความพร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมทั้งความเป็น

ไปได้ที่ผู้รับการฝึกอาชีพจะได้เรียนรู้เป็นรายบุคคล เป็นต้น อย่างไรก็ตาม จำนวนบุคลากร หรือลูกจ้างในสถานประกอบการแต่เพียงอย่างเดียวไม่ใช่เป็นเกณฑ์ที่แสดงว่าจะได้รับ อนุญาตให้จัดการฝึกอาชีพได้หรือไม่ เพราะปัจจุบันสถานประกอบการที่มีลูกจ้างระหว่าง 1-4 คน ก็สามารถที่จะจัดการอาชีพได้เช่นกัน เพียงแต่มีจำนวนไม่มากนัก อาจกล่าวได้ว่า จำนวนเยาวชนทั้งหมดที่เข้ารับการฝึกอาชีพในระบบนี้ในประเทศเยอรมันประมาณครึ่งหนึ่ง จะเข้าฝึกอาชีพในสถานประกอบการขนาดเล็กที่มีจำนวนบุคลากรหรือลูกจ้างต่ำกว่า 50 คน ที่เหลืออีกประมาณครึ่งหนึ่งจะเข้าฝึกงานในสถานประกอบการขนาดกลาง และขนาดใหญ่ที่มีจำนวนบุคลากรมากกว่านั้น

2.1.7 ค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพ

ค่าใช้จ่ายในการฝึกอาชีพจะแยกเป็นสองส่วน ในส่วนของการฝึกในสถานประกอบการซึ่งมีสัดส่วนค่าใช้จ่ายจำนวนมาก เมื่อเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายในการจัดเรียนทฤษฎีนั้น สถานประกอบการจะเป็นผู้รับผิดชอบ ส่วนจำนวนค่าใช้จ่ายจริงในส่วนนี้จะมากหรือน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับลักษณะของอาชีพและองค์ประกอบอื่น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นค่าเบี้ยเลี้ยงและค่าประกันของเยาวชนที่เข้ารับการฝึก ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่สถานประกอบการแต่ละแห่งได้ใช้จ่ายไปเพื่อการฝึกอาชีพนั้นสามารถนำมาหักลดหย่อนได้ในกระบวนการคิดภาษีประจำปี นอกจากนี้บางส่วนอาจได้กลับคืนมาในรูปของงานจริงหรือผลิตภัณฑ์ที่ผู้รับการฝึกโดยเฉพาะในชั้นปีที่ 2-3 ได้มีส่วนร่วมในการทำงานจริงดังกล่าว ค่าใช้จ่ายอีกส่วนหนึ่งซึ่งมีสัดส่วนไม่มากนักคือ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการเรียนทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติในโรงเรียน อาชีวศึกษา ซึ่งรัฐบาลของแต่ละรัฐเป็นผู้รับผิดชอบ เช่น เงินเดือนครู บุคลากร และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ

ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของหอการค้า ซึ่งมีส่วนในกรณีห้คำแนะนำ ควบคุมดูแล การจัดการฝึกอาชีพระบบทวิภาคีเป็นอย่างมากดังกล่าว จะได้จากสถานประกอบการที่เป็นสมาชิก ค่าธรรมเนียมกิจกรรมต่าง ๆ ที่หอการค้าจัดขึ้น เช่น การสอบเพื่อรับประกาศนียบัตรและบางส่วนเป็นเงินสนับสนุนจากรัฐบาล

2.1.8 การทำงานภายหลังจากจบหลักสูตรการฝึกอาชีพ

เมื่อการฝึกอาชีพเสร็จสิ้นลง สัญญาที่ผู้เข้ารับการฝึกไว้กับสถานประกอบการเมื่อก่อนที่จะเริ่มต้นการฝึกนั้นก็สิ้นสุดไปด้วย ผู้รับการฝึกนั้นอาจจะสมัครใจทำงานในสถานประกอบการนั้นต่อไปอีก หรืออาจไปทำงานในสถานประกอบการอื่นก็ได้ สถานประกอบการขนาดใหญ่มักจะฝึกอาชีพให้กับเยาวชนมากกว่าจำนวนที่ตนต้องการจริง ดังนั้นจึงมีโอกาที่จะทาบทามและเลือกผู้ที่จบการฝึกอาชีพที่ตนต้องการ ถ้าจะทำงานในสถานประกอบการเดิมต่อไป ต้องมีการทำสัญญาการจ้างงานฉบับใหม่เพราะถือว่าสัญญาการฝึกอาชีพได้สิ้นสุดไปแล้ว สำหรับสถานประกอบการขนาดเล็กนั้นเป็นที่แน่นอนว่าผู้จบหลักสูตรส่วนใหญ่มักจะทำงานต่อไปเลย เพราะในช่วงระยะเวลาการฝึกประมาณ 3-3.5 ปี นั้นเป็นโอกาสที่ทั้งสถานประกอบการและผู้รับการฝึกจะได้เรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทั้งในด้านของการทำงานและในด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง และต้องทำสัญญาการจ้างงานใหม่เช่นกัน

2.1.9 การพัฒนาหลักสูตรและการกำหนดเกณฑ์การฝึกอาชีพ

ในการพัฒนาหลักสูตรการฝึกอาชีพและกำหนดเนื้อหาการฝึก ผู้ที่จบการฝึกอาชีพควรมีคุณสมบัติข้อหนึ่งคือ สามารถติดตามและปรับตัวเข้ากับ ความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในอาชีพของตนได้อย่างรวดเร็ว เนื้อหาของโปรแกรมการฝึกอาชีพหรืออาจเรียกว่า หลักสูตร จึงควรที่จะมีความยืดหยุ่นการกำหนดเกณฑ์การฝึกอาชีพที่มีความซับซ้อนและเป็นอาชีพที่กำหนดขึ้นใหม่จึงต้องคำนึงถึงคุณสมบัติที่ควรต้องมีของผู้ที่จบหลักสูตรการฝึกอาชีพในแต่ละอาชีพด้วย ซึ่งคุณสมบัติเหล่านี้ จะมีผลทั้งในด้านเศรษฐศาสตร์ สังคม จิตวิทยาและเทคโนโลยี รวมตลอดถึงความร่วมมือกันในระดับภูมิภาคอีกด้วย กระบวนการในการพัฒนาหลักสูตรและกำหนดเกณฑ์ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับอาชีพ

ประเทศเยอรมันซึ่งเป็นประเทศที่มีความก้าวหน้าทางอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีมากที่สุดประเทศหนึ่งในโลกนั้น เป็นประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติไม่มากนัก ดังนั้นมีสิ่งเดียวเท่านั้นที่ชาวเยอรมันเชื่อว่าจะได้มีส่วนอย่างยิ่งในการพัฒนาประเทศของตนให้เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว จนเป็นประเทศผู้นำทางอุตสาหกรรมดังกล่าว และจะก้าวต่อไปในอนาคต สิ่งนั้นก็คือ การพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพขั้นเยี่ยมโดยการฝึกอาชีพระบบทวิภาคีที่ได้ดำเนินการติดต่อกันมาหลายชั่วอายุ ดังนั้น จะเห็นได้ว่ามาตรฐานแรงงานของชาวเยอรมัน

ทั่ว ๆ ไป จึงเริ่มต้นจากผู้ที่ต้องผ่านการฝึกอาชีพอย่างเป็นระบบมาก่อนไม่ใช่เริ่มจากแรงงานไร้ฝีมือ (ชนะ กสิภาร์, 2537: 56-63)

2.2 การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในประเทศออสเตรเลีย

การศึกษาภาคบังคับเริ่มตั้งแต่หลังระดับอนุบาล อายุตั้งแต่ 6 ปี ไปถึง 9 ปี เป็นเวลา 4 ปี นักเรียนทุกคนจะต้องเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา

อายุ 10 ปี นักเรียนบางคนจะเลือกเรียนทางสายเตรียมอุดมศึกษา ซึ่งสามารถเลือกเรียนได้หลายทาง อาทิ ภาษาศาสตร์สมัยใหม่ มนุษยศาสตร์ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และเศรษฐศาสตร์ ใช้เวลาเรียน 8 ปี และเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัย

นอกจากนี้ เยาวชนอายุ 10 ปี ส่วนใหญ่จะเลือกเรียนต่อในสายการศึกษาภาคบังคับระดับมัธยมทั่วไป สายสามัญ ซึ่งปกติจะสำเร็จการศึกษาเมื่ออายุ 14 ปี นั่นคือจะสำเร็จการศึกษาก่อนการศึกษาภาคบังคับ 1 ปี ในขั้นนี้จะมีโอกาสเลือกศึกษาต่อได้กว้างหลายด้าน หากเรียนต่ออีก 1 ปี ในโรงเรียนมัธยม จะได้รับประกาศนียบัตรมัธยมศึกษา ซึ่งสามารถเข้าเรียนต่อได้ในระดับอุดมศึกษา

ผู้สำเร็จการศึกษาที่ไม่ต้องการเรียนจนสำเร็จระดับมัธยมศึกษาภาคบังคับ สามารถเข้าเรียนต่ออีก 1 ปี ในสายโพลีเทคนิคศึกษา ซึ่งเป็นการเตรียมสำหรับการเลือกเข้าเรียนในสายอาชีพและอาชีวศึกษา ผู้สำเร็จจากโพลีเทคนิคศึกษาส่วนใหญ่จะเริ่มเข้าระบบช่างฝึกหัด (Apprenticeship) หลังออกจากโรงเรียนภาคบังคับแล้ว

การฝึกอาชีพศึกษาเริ่มแรกส่วนใหญ่ จะฝึกในระบบทวิภาคี (Dual System) ระบบนี้เป็นการเรียนผสมผสานระหว่างการฝึกอบรมในระหว่างการเจริญเติบโต และการฝึกอบรมด้านการอาชีวศึกษาในสถานศึกษา สำหรับการฝึกช่างฝึกหัด นักเรียนจะเลือกทำสัญญากับสถานประกอบการด้วยตนเอง และสถานฝึกอบรมของสถานประกอบการรับผิดชอบในการเลือกอาชีพฝึกสำหรับการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมด้านอาชีวะ รวมถึงการฝึกระหว่างการทำงาน การเตรียมฝึกอบรมในสถานประกอบการและการเรียนในโรงเรียนอาชีวศึกษา ซึ่งจะบังคับให้เรียนเฉพาะช่างฝึกหัดเท่านั้น รูปแบบการอาชีวศึกษาในโรงเรียนจะสอนเกี่ยวกับทฤษฎีความรู้พื้นฐาน และการฝึกอบรมเกี่ยวกับการเจริญเติบโตที่สมบูรณ์ ในปัจจุบันการอบรมการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีการจัดการมากกว่าการศึกษาวิชาช่างฝีมือและวิชาชีพเฉพาะสาขา และได้แทรกเข้าไปในเกือบทุกสาขาเศรษฐกิจของออสเตรเลีย จากรายชื่อวิชาชีพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และอาชีพที่รู้จักกันดีจำนวน 225 รายการ ซึ่งมีการฝึกอบรมด้านอาชีพะ ได้แก่ ด้านช่างฝีมือ อุตสาหกรรม ธุรกิจ การขนส่ง การท่องเที่ยวการธนาคาร และการประกัน ระยะเวลาในการฝึกอบรมจะแตกต่างกันไปในแต่ละสาขาอาชีพ โดยทั่วไปจะฝึกอบรมประมาณ 3 - 3.5 ปี ช่างฝึกหัดจะจบหลักสูตรด้วยการสอบขั้นสุดท้าย ผลสำเร็จจากการสอบนี้เป็นเงื่อนไขอันจำเป็นของภาคปฏิบัติที่เหมาะสมเชิงวิชาชีพที่สามารถนำไปประกอบอาชีพอิสระในธุรกิจขนาดย่อมได้ อาจกล่าวได้ว่าการสอบขั้นสุดท้ายนี้เป็นเงื่อนไขที่สำคัญอันดับแรกที่จะนำไปสู่การศึกษาในระดับครูฝึก/ผู้อำนวยการ หรือเป็นผู้ที่มีฝีมือยอดเยี่ยมในวิชานั้นๆ นอกจากนี้ยังนำไปใช้ในการกำหนดรายได้ (เงินเดือน) เพราะคนงานช่างฝีมือจะได้รับค่าตอบแทนสูง

การอาชีวศึกษาอีกแบบหนึ่ง เป็นการจัดสายโรงเรียนมัธยมอาชีวศึกษาระดับกลาง เป็นหลักสูตรกว้างๆ จัดสอนเฉพาะในโรงเรียนเทคนิคเฉพาะด้าน อาทิ ด้านวิศวกรรม อิเลคทรอนิกส์ ก่อสร้าง และพนักงานการขาย เป็นต้น ช่างฝึกหัดหลายอาชีพสามารถเข้าฝึกในสถานศึกษาเหล่านี้ได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระดับและสาขาอาชีพที่เป็นที่ยอมรับ โดยทั่วไปจะใช้เวลาในการศึกษา 2-4 ปี

การอาชีวศึกษาอีกแบบหนึ่งเป็นการจัดมัธยมอาชีวศึกษาระดับสูง การจัดเป็นรูปแบบเฉพาะหลายสาขาวิชา ซึ่งเป็นการศึกษาในโรงเรียนเทคนิคชั้นสูง วิชาที่สอนได้แก่ วิชาเฉพาะอย่าง วิชาด้านธุรกิจ และด้านอื่นๆ เช่น ด้านการเกษตร ภัตตาคาร การโรงแรม เป็นต้น ระยะเวลาในการเรียน 5 ปี ได้รับวุฒิมัธยมศึกษาชั้นสูง ผู้สำเร็จในระดับนี้สามารถประกอบอาชีพผู้เชี่ยวชาญระดับต้น ประกาศนียบัตรระดับนี้สามารถนำไปขอสอบเทียบสิทธิการเป็นวิศวกรในสาขาอาชีพที่เหมาะสมได้ เมื่อมีประสบการณ์ในการทำงานมาแล้วอย่างน้อย 3 ปี

การจัดการศึกษาสายสามัญ มีการจัดระดับมัธยมศึกษาชั้นสูง เช่น ระยะเวลาเรียน 4 ปี ซึ่งผู้สำเร็จมีคุณสมบัติเดียวกับระดับเตรียมอุดมศึกษา

นอกจากรูปแบบการจัดการศึกษาดังกล่าวแล้ว ออสเตรเลีย มีการจัดการศึกษาซึ่งประเทศต่างๆ เรียกว่า การศึกษาผู้ใหญ่ในด้านการฝึกอบรมวิชาชีพเพื่ออนาคต ภายใต้ระบบโรงเรียนมัธยมศึกษา และมีอยู่แห่งหนึ่งเป็นสถานศึกษาที่จัดการสอนรูปแบบครูฝึก/ผู้อำนวยการด้านช่างฝีมือ การศึกษารูปแบบนี้รับนักเรียนที่สำเร็จจากระบบทวิภาคี หรือจากระบบโรงเรียนมัธยมอาชีวศึกษาระดับกลาง และมีประสบการณ์ในการทำงานในอาชีพที่เหมาะสมแล้วอย่างน้อย 2 ปี การจัดการศึกษารูปแบบนี้มีหลายสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับโรงงานอุตสาหกรรม และการก่อสร้าง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีสถานศึกษาหลายแห่งจัดการศึกษารูปแบบโรงเรียนการอาชีพ ผู้เข้าเรียนในโรงเรียนรูปแบบนี้ เป็นผู้สำเร็จจากการศึกษาภาคบังคับแล้วสอบเข้าเรียนในระดับสูงไม่ได้ หรือเลือกมาเรียนทางสายนี้เพราะโรงเรียนมัธยมระดับสูงหลายแห่งไม่ต้องสอบเข้า โรงเรียนรูปแบบนี้ได้แก่ โรงเรียนสำหรับการบริการโรงพยาบาล โรงเรียนครูอนุบาล และโรงเรียนเกี่ยวกับการบริการสังคมต่างๆ มีบางสาขาอาชีพที่กำหนดคุณสมบัติผู้เข้าเรียนในระดับสูง อาทิ ระดับประกาศนียบัตรอุดมศึกษา แม้กระนั้นก็ตามโรงเรียนการอาชีพหลายแห่งถูกเรียกว่าเป็นโรงเรียนวิชาการเพราะสังกัดโรงเรียนมัธยมศึกษาแต่มีลักษณะเฉพาะคือ โรงเรียนการอาชีพดังกล่าว สอนด้านการสอนด้านสวัสดิการสังคมและด้านผู้ช่วยแพทย์(สำนักงานเลขาธิการ กรอ.พอ., 2534: 1-5)

2.3 การจัดการฝึกอาชีพในสหราชอาณาจักร

การจัดการฝึกอาชีพในสหราชอาณาจักรมีวิวัฒนาการมา 3 สมัย

1. สมัยก่อนและต้นปฏิวัติอุตสาหกรรม (ก่อนสมัยราชินีวิกตอเรีย)
2. สมัยอุตสาหกรรมหนัก (สมัยราชินีวิกตอเรีย - 1980)
3. สมัยเทคโนโลยีสารสนเทศ (1980 - ปัจจุบัน)

สมัยก่อนและต้นปฏิวัติอุตสาหกรรม

การจัดการฝึกอบรมกระทำเหมือนประเทศยุโรปทั่วไป คือใช้ระบบช่างลูกมือ (Apprentice) พ่อแม่จะนำไปฝากกับช่างอาวุโสให้เป็นช่างลูกมือ โดยเจตนาให้เรียนวิชาชีพ การเป็นช่างลูกมือสมัยนั้นคล้ายกับอยู่ในครอบครัว เป็นต้นว่า อาชีพช่างเหล็ก ช่างไม้ ช่างก่อสร้าง ช่างโลหะรูปพรรณและช่างนาฬิกา ในระยะหลัง ๆ เมื่อเริ่มปฏิวัติอุตสาหกรรม การอาชีพเริ่มเป็นปีกแผ่นขึ้น ช่างแต่ละสาขาเริ่มรวมกลุ่มของตนเองเพื่อสร้างอำนาจต่อรอง เกิดเป็นกลุ่มอาชีพ (Guilds) ขึ้นในที่ต่าง ๆ การปฏิวัติอุตสาหกรรมนั้นเกิดขึ้น เมื่อมีการสร้างรถไฟฟ้าไอน้ำ โรงถลุงเหล็ก และ โรงไฟฟ้า

สมัยอุตสาหกรรมหนัก

ในรัชสมัยของสมเด็จพระนางเจ้าวิกตอเรีย การศึกษาทางเทคโนโลยีเริ่มพัฒนาเป็นอันมาก อุตสาหกรรมต่าง ๆ มีความต้องการกำลังคนประเภทช่างชำนาญการเป็นอันมาก ได้มีพระบรมราชโองการให้จัดตั้ง City & Guilds London of Institute (C&G) โดยให้เป็นหน่วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

งานนอกระบบกระทรวง ทบวง กรม จัดทำหลักสูตรและดำเนินการควบคุมจัดฝึกอาชีพต่าง ๆ ขึ้น สถาบันแห่งนี้ยังปฏิบัติงานอยู่กระทั่งทุกวันนี้

อุตสาหกรรมหนักที่เด่นสมัยยี่ คือ รถยนต์ เครื่องบิน เครื่องจักรหนักต่าง ๆ โรงงาน เคมี

ปรัชญาหลักของการดำเนินงาน (C&G) กล่าวได้ว่าต้องการจัดทำให้การฝึกอาชีพ เข้ากับการศึกษาในประเทศ คือ ยอมรับว่าต้องมีการศึกษา และการฝึกอาชีพพร้อมกันไป โดยกำหนดเป็นหลักสูตรและให้ศึกษาในสถานศึกษาที่จดทะเบียนเป็นเครือข่ายของ C&G ส่วนการฝึกอาชีพ จะฝึกในสถานประกอบการโดยจะมีการกำหนดหัวข้อการฝึกอาชีพและ ลักษณะทักษะต่าง ๆ การจัดส่งบทักษะฝีมืออาชีพเป็นความรับผิดชอบของสถานประกอบการ แต่ภาคทฤษฎีจะสอบด้วยข้อสอบของ C&G นอกจากนี้ C&G ยังกำหนดมาตรฐาน สมรรถนะการทำงานของช่างสาขาต่าง ๆ ไว้ด้วย

หลักสูตร C&G จะเป็นหลักสูตรช่างแบบเก่า เน้นทฤษฎีและทักษะการทำงานใน ลักษณะ Low Tech หรือมีองค์ประกอบ Hi tech ไม่มากนัก แต่ยังมีประโยชน์เพราะความ ต้องการกำลังคนลักษณะดังกล่าวยังมีอยู่มาก หลักสูตรประเภทนี้เป็นประเภท Skill -based curriculum

สมัยเทคโนโลยีสารสนเทศ

ประมาณ ค.ศ. 1980 เมื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเริ่มขยายตัวเข้าสู่อุตสาหกรรม สหราชอาณาจักรได้ตั้งองค์กรใหม่ขึ้น ชื่อ Business and Technical Education Council (BTEC) ให้ทำงานในส่วนที่ C&G ยังขาดอยู่ และปรับปรุงการจัดสอนวิชาชีพต่าง ๆ ให้ทันสมัย โดย ในขั้นแรกได้เริ่มสร้างหลักสูตร Knowledge -based Curriculum สำหรับอาชีพ หลาย ๆ อย่างที่ต้องใช้ความรู้ด้านวิชาสามัญเป็นพื้นฐาน เป็นหลักสูตร (BTEC) ซึ่งอาจ เทียบกับ ปวช. ต่อมา ประมาณ ปีค.ศ. 1990 ได้จัด General National Vocational Qualifications (GNVQ) ขึ้น ปัจจุบัน การจัดฝึกอาชีพในสหราชอาณาจักรเป็นระบบ เมตริกซ์ ที่กำลังขยายตัวกว้างออกไปมาก คือประกอบด้วยองค์ประกอบการกำหนดหลักสูตร City & Guilds , BTEC และ GNVQ ด้วยสัดส่วนต่าง ๆ กัน

การจัดการศึกษาวิชาชีพในสหราชอาณาจักร เดิมได้แยกออกไปเป็นสาขาอาชีพ ต่างหากเป็นแบบมุ่งทักษะ (Skill-based) แต่ในปัจจุบันมีความจำเป็นที่เยาวชนต้องรู้หลัก วิชาสารสนเทศทั้งทางสังคมและอาชีพ ต้องรู้เรื่องการใช้ตัวเลข (Numeracy) กับต้องใช้ คอมพิวเตอร์ด้วยงานเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพจำเป็นต้องมีวิชา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความรู้ทั้งสามดังกล่าว ก็ยังต้องมีทักษะทำงานอีกด้วย การสร้างหลักสูตรจึงต้องใช้ระบบเมตริกซ์ที่ประสานฐานความรู้ (Knowledge -based) เข้ากับฐานทักษะ (Skill-based) สถานศึกษาสามารถจัดหลักสูตรขึ้นได้เอง โดยผสมประสานโมดูลต่าง ๆ เข้าด้วยกัน แต่ต้องได้รับการรับรองหลักสูตรจาก BTEC

3. การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในประเทศไทย

3.1 ความเป็นมาของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในประเทศไทย

การจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอาชีพของประเทศไทย เป็นการผลิตและพัฒนากำลังในระดับกลาง มีทั้งการจัดในระบบโรงเรียนและการจัดนอกระบบโรงเรียนซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะเป็นหลักสูตรระยะสั้นมากกว่าหลักสูตรระยะยาว หน่วยงานหลักที่รับผิดชอบจัดการอาชีวศึกษา และฝึกอาชีพ ในระบบโรงเรียนได้แก่กรมอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (สช.) สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ทบวงมหาวิทยาลัย ส่วนหนึ่งเป็นการจัดในลักษณะของต้นแบบที่มีการพัฒนาปรับปรุงรูปแบบและหลักสูตร รวมทั้งวิธีการจัดการศึกษาให้เหมาะสม โดยไม่เน้นในด้านปริมาณ นอกจากนี้ สถาบันอุดมศึกษาเอกชน ในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ยังจัดการศึกษาอาชีวศึกษาอีกด้วย

หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดการอาชีวศึกษา และฝึกอาชีพ นอกระบบโรงเรียน มีหลายหน่วยงาน ได้แก่ กระทรวงแรงงานซึ่งจัดการอาชีพในสถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน กรมการศึกษานอกโรงเรียน จัดการอาชีวศึกษาและฝึกอาชีพในศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนทุกจังหวัด กรมอาชีวศึกษาจัดการอบรมอาชีพระยะสั้น ในวิทยาลัยสารพัดช่าง และในศูนย์ฝึกวิชาชีพ ซึ่งกระจายกันอยู่ในทุกภูมิภาค ทั้งนี้ ไม่รวมโรงเรียนเปิดหลักสูตรระยะสั้น หรือหลักสูตรเฉพาะภายใต้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และกระทรวง ทบวง กรม อื่น ซึ่งการฝึกอาชีพนอกระบบนอกระบบโรงเรียนนี้ จัดเป็นการพัฒนากำลังคนในระดับกึ่งฝีมือ (Semi Skilled) หรือระดับพื้นฐาน

รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพ ซึ่งเป็นการพัฒนาและเตรียมกำลังคนระดับกลาง แบ่งได้เป็น 3 รูปแบบ คือ

1. จัดในสถานศึกษา - ฝึกอาชีพ ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. จัดในสถานศึกษาทั้งทฤษฎี - ปฏิบัติ โดยส่วนหนึ่งของการฝึกปฏิบัติ จะส่งนักศึกษาไปฝึกงานในสถานประกอบการ

3. จัดในลักษณะของนักศึกษาฝึกหัด โดยเรียนทฤษฎีในสถานศึกษา และฝึกปฏิบัติส่วนใหญ่ในสถานประกอบการ บุคลากรเป็นบุคลากรของสถานประกอบการ รูปแบบนี้เป็นที่รู้จักกันว่าเป็นการฝึกในระบบ "ทวิภาคี" (Dual System) หรือ "ช่างฝึกหัด"

สถาบันการศึกษาและฝึกอาชีพ ส่วนใหญ่จะจัดตามรูปแบบที่ 1 จำนวนไม่มากนัก ที่จัดตามรูปแบบที่ 2 และมีเพียง 3 แห่งที่จัดตามรูปแบบที่ 3 คือ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ที่ได้เริ่มจัดโครงการ ช่างฝึกหัดในลักษณะของโครงการต้นแบบ ตั้งแต่ปี การศึกษา 2529 สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงานซึ่งจัดตามรูปแบบนี้ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2530 วิทยาลัยเทคนิคท่าหลวง ไซเมนต์ไทยอนุสรณ์ กรมอาชีวศึกษา ซึ่งได้เริ่มจัดระบบนี้อย่างจริงจังตั้งแต่ปีการศึกษา 2532

นอกเหนือจากการจัดอาชีวศึกษา และฝึกอาชีพ เพื่อพัฒนากำลังคนระดับกลางที่ดำเนินการโดยหน่วยงานภาครัฐเป็นหลัก ดังได้กล่าวแล้ว สถานประกอบการเอกชนหลายแห่ง ยังได้จัดการพัฒนาบุคลากรของตนอีกด้วย เช่น การส่งพนักงานไปฝึกอบรมและสัมมนา กับหน่วยงานต่างๆ นอกสถานที่ การจัดการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้น การฝึกสอนระหว่างทำงาน ซึ่งสถานประกอบการ บางแห่ง ได้จัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมของตนเอง ตลอดจนการส่งพนักงานเข้ารับการศึกษเพิ่มเติมนอกเวลางานในสถาบันการศึกษา ซึ่งเป็นการดำเนินงานระยะยาว ทั้งนี้เพื่อสนองความต้องการ การพัฒนากำลังคนในสถานประกอบการนั้นๆ อย่างเป็นระบบมากขึ้น(สำนักงานเลขาธิการ คณะกรรมการประสานงานกับภาคเอกชนในการพัฒนากำลังคนระดับกลาง ด้านอาชีวศึกษาเทคนิคศึกษาและการฝึกอาชีพ , 2534: 3 - 4)

การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หรือ Dual System หรือระบบโรงเรียน - โรงงาน ซึ่งเริ่มโดยสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ โดยความช่วยเหลือระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน แต่ในขณะนั้นยังไม่มีสถานประกอบการเข้าร่วมในโครงการ ต่อมาในปี พ.ศ. 2527 คณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้กระทรวงศึกษาธิการโดยกรมอาชีวศึกษาดำเนินการทดลองฝึกช่างชำนาญงานประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ตามโครงการความร่วมมือระหว่างกรมอาชีวศึกษา สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยและสถานประกอบการ เพื่อทดลองจัดการอาชีวศึกษาระบบโรงเรียน - โรงงาน กรมอาชีวศึกษาได้จัดทำโครงการนำร่อง เปิดหลักสูตรช่างชำนาญการที่วิทยาลัยเทคนิคท่าหลวง ไซเมนต์ไทยอนุสรณ์ จังหวัดสระบุรี ในสาขาช่างซ่อมบำรุงโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งได้รับความช่วยเหลือจาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รัฐบาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน และได้ดำเนินการรับช่างฝึกหัดรุ่นแรกในปีการศึกษา 2532 (กรมอาชีวศึกษา , 2538 : E-2) นักเรียนที่จบจะได้รับประกาศนียบัตรผู้ชำนาญการ เมื่อการจัดการศึกษาระบบนี้มีความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ และมีผู้สนใจมากขึ้น และปีต่อ ๆ มา กรมอาชีวศึกษาจึงมีนโยบายขยายการจัดการศึกษาระบบนี้ ไปสู่ประเภทวิชาอื่น ๆ ด้วย จากโครงการนำร่องของทั้งสองหน่วยงาน คือ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ และ วิทยาลัยเทคนิคท่าหลวงซิเมนต์ไทยอนุสรณ์ ได้ผลดี การร่วมมือระหว่างสถานศึกษา และสถานประกอบการมีความเป็นไปได้ สถานประกอบการให้ความสนใจมากขึ้น รัฐบาลไทยจึงสนับสนุนให้ขอความช่วยเหลือจากสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันในการขยายการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพไปทั่วประเทศ ในช่วงปี พ.ศ. 2534 - 2537 จึงได้จัดดำเนินการขยายในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาก่อน (สำนักงานพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษา และการฝึกอาชีพระบบทวิภาคีแห่งชาติ , 2536 : 1 - 3) จากการศึกษาที่ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันได้ให้การสนับสนุนโครงการความช่วยเหลือระยะที่สองนี้เอง การจัดการศึกษาระบบทวิภาคีจึงขยายมาสู่ประเภทเกษตรกรรม คหกรรม และอื่น ๆ ปรากฏว่าสถานศึกษาที่เข้าร่วมระยะที่ ๒ สามารถเปิดรับนักศึกษาได้บางสาขาตั้งแต่ ปีการศึกษา 2535 กรมอาชีวศึกษาได้ดำเนินการเปลี่ยนชื่อจาก " การจัดการอาชีวศึกษาระบบโรงเรียน - โรงงาน " เป็น " การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี " เมื่อ ปี พ.ศ. 2535 (กรมอาชีวศึกษา , 2538 : E-2)

3.2 การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

ในปัจจุบัน มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดอาชีวศึกษา เทคนิคศึกษาและฝึกอาชีพในประเทศไทยหลายแห่งได้ให้ความสนใจศึกษาและนำหลักการ วิธีการฝึกอาชีพระบบทวิภาคีนี้มาปรับใช้ให้เหมาะสมกับระบบการศึกษา สภาพการณ์และสิ่งแวดล้อมของไทย นับวันจะมีจำนวนอาชีพที่จัดฝึกด้วยระบบนี้และจำนวนผู้เข้ารับการฝึกเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ หน่วยงานที่จัดการฝึกอาชีพระบบนี้ได้แก่ กรมอาชีวศึกษา สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน และสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ สำหรับการจัดฝึกอาชีพระบบทวิภาคีสาขาช่างอุตสาหกรรม ที่ จัดอยู่ในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2527 นั้น ถึงแม้ว่าจะเป็นการจัดฝึกอาชีพในระดับที่เทียบได้กับระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่อาจจัดอยู่ในการศึกษานอกระบบ ซึ่งมีใบหน้าที่โดยตรงของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐก็ตาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แต่สถาบันถือว่าการจัดฝึกอาชีพพระบวชนี้ได้จัดในลักษณะที่เป็นโครงการของงานวิจัยและนวัตกรรมทางอาชีวศึกษาและฝึกอาชีพ เพื่อจะหารูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนากำลังคนทางเทคโนโลยี ทั้งนี้เพื่อสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสถาบันในฐานะสถาบันอุดมศึกษา 1 ใน 21 แห่งของรัฐที่มีหน้าที่ตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติของสถาบัน คือ ให้การศึกษา วิจัย ส่งเสริมและให้บริการทางเทคโนโลยี วิทยาศาสตร์และครุศาสตร์อุตสาหกรรม รวมทั้งทะนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ สถาบันยังคงยึดมั่นที่จะดำเนินกิจกรรมการฝึกอาชีพในระบบทวิภาคีนี้ต่อไป แต่อาจปรับรูปแบบไปบ้างให้เหมาะสม ซึ่งในปัจจุบันได้ปรับไปเป็นการศึกษาและการฝึกในระบบโมดูล โดยแบ่งเป็น 3 ระดับได้แก่ ระดับประกาศนียบัตรช่างฝึกหัดเทคโนโลยีระดับ 1 (สอบได้ครบ 4 โมดูล) ประกาศนียบัตรช่างฝึกหัดเทคโนโลยี ระดับ 2 (สอบได้ครบ 7 โมดูล) และประกาศนียบัตรช่างฝึกหัดเทคโนโลยี ระดับ 3 (สอบได้ครบ 10 โมดูล) โดยใช้เวลาในการฝึกทั้ง 3 ระดับรวม 5 ปี ในระดับ 3 นี้สามารถสอบเทียบประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ของวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมของสถาบันได้ การฝึกช่างเทคโนโลยี จะเป็นไปตามลำดับขั้น ไม่มีการเว้นหรือกระโดดข้ามได้ แต่ช่างฝึกหัดอาจหยุดการฝึกได้ภายหลังได้รับประกาศนียบัตรในแต่ละระดับ โดยไม่จำเป็นต้องเรียนติดต่อกันทั้งหมด การจัดระบบช่างฝึกหัดนี้เป็นโครงการความร่วมมือระหว่างสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือและมูลนิธิมิ่งกุฎสภาร่วมกับสถานประกอบการต่าง ๆ นับเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการฝึกช่างเทคโนโลยีที่ได้พัฒนาขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน (ชนะ กสิภรณ์ , 2537: 9 -10)

โดยมีสาขาที่เปิดสอนคือ หลักสูตรช่างฝึกหัดสาขาช่างกลโรงงาน ในปี พ.ศ. 2529 ระยะเวลาเรียน 3 ปี ต่อมาในปี 2532 ได้ขยายเป็น 5 สาขาวิชา ได้แก่ ช่างกลโรงงาน ช่างเชื่อมและโลหะแผ่น ช่างไฟฟ้า ช่างเขียนแบบเครื่องกลและช่างเครื่องจักรกล งานไม้ (สำนักงานเลขานุการ สพทช . , 2535: 2)

3.3 การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของกรมอาชีวศึกษา

ในช่วงปลายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ระยะที่ 5 (2525-2529) ประเทศไทยเริ่มขยายตัวทางเศรษฐกิจทางด้านอุตสาหกรรมและบริการมากขึ้น มีแนวโน้มที่จะมีการขยายตัวทางสังคมอุตสาหกรรมอย่างก้าวหน้า และในช่วงแผนพัฒนาฯ ระยะที่ 6 (2530-2534) แนวโน้มดังกล่าวได้เริ่มปรากฏความเป็นจริงมากขึ้นตามลำดับ ปัจจัยที่จะช่วยส่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เสริมสนับสนุนนโยบายของรัฐบาล ในการส่งเสริมการลงทุน และการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ด้านอุตสาหกรรม ให้มีคุณภาพทัดเทียมกับต่างประเทศได้นั้นคือจะต้องมีการพัฒนากำลังคนที่มีคุณภาพทางด้านการศึกษาและทักษะวิชาชีพให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งกำลังขยายตัวทางด้านอุตสาหกรรมและบริการ จากผลการผลิตกำลังคนออกสู่ตลาดแรงงานในระบบการศึกษา พบว่า ผู้สำเร็จอาชีวศึกษายังขาดทักษะในการทำงานจริงจึงไม่สามารถทำงานได้ทันที สถานประกอบการต้องการฝึกอบรมก่อนการทำงาน อีกทั้งยังขาดระเบียบวินัยและความอดทนในการทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม

สภาพการผลิตกำลังคนด้านการศึกษาและการฝึกอาชีพ ปรากฏว่า สถานศึกษาขาดครูที่มีประสบการณ์จากการทำงานจริงในตลาดแรงงาน เพราะส่วนใหญ่ครูที่บรรจุเข้าทำงาน เพิ่งจบการศึกษาจากสถาบันการศึกษา สถานศึกษาขาดเครื่องมือเครื่องจักรอุปกรณ์ที่ทันสมัย จึงทำให้นักเรียนนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาไม่สามารถใช้เครื่องจักรของสถานประกอบการได้ อีกทั้งงบประมาณที่สถานศึกษาได้รับมีจำนวนจำกัดไม่เพียงพอต่อการลงทุนในด้านการจัดซื้อเครื่องจักรอุปกรณ์ที่ทันสมัยตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่โลกของงานได้พัฒนาและนำมาใช้ในสถานประกอบการ ทางด้านนักเรียนนักศึกษา ปรากฏว่ามีอัตราการลาออกกลางคันค่อนข้างสูง ประมาณ ร้อยละ 10 ต่อปี ปัจจัยสำคัญคือ ขาดทุนทรัพย์ในการเรียนจึงออกจากระบบการศึกษาและเข้าสู่ตลาดแรงงานโดยยังมีฝีมือไม่ได้มาตรฐาน ทำให้มีแรงงานช่างฝีมือที่มีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐานในตลาดแรงงานเป็นจำนวนมาก ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพผลผลิตของสินค้าประกอบกับการขาดบุคลากรที่รับผิดชอบในการฝึกทักษะให้นักเรียนนักศึกษา เนื่องจากไม่มีกฎหมายรองรับ เรื่องการฝึกทักษะวิชาชีพในสถานประกอบการจึงมีสถานประกอบการที่เข้าใจและเห็นความสำคัญของการให้นักเรียนนักศึกษาได้มีโอกาสฝึกการทำงานจริง ซึ่งมีสถานประกอบการบางส่วนเท่านั้นที่ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษา

สภาพการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพดังกล่าว รัฐบาลไทยได้พยายามหาแนวทางที่ได้ผลในการแก้ไขสภาพความไม่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยรับการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือจากประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพระบบทวิภาคี ได้มีการเริ่มโครงการที่สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และกรมอาชีวศึกษาจัดทำโครงการนำร่อง เปิดหลักสูตรผู้ชำนาญการที่วิทยาลัยเทคนิคท่าหลวงซีเมนต์ไทยอนุสรณ์ ในปี 2532 จากความช่วยเหลือของรัฐบาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน ปรากฏว่า โครงการของกรมอาชีวศึกษาได้ผลดี สถานประกอบการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การให้ความสนใจมากขึ้น รัฐบาลไทยจึงสนับสนุนให้ขอความช่วยเหลือจากรัฐบาลสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันในการขยายการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพไปทั่วประเทศ

โดยในปี 2532 นั้น กรมอาชีวศึกษา ได้เปิดหลักสูตรช่างชำนาญการสาขาช่างซ่อมบำรุงโรงงานอุตสาหกรรม ระยะเวลาเรียน 3 ปี ต่อมาในปี 2534 ได้ขยายเป็น 6 สาขาวิชาเปิดสอนใน 4 สถานศึกษา และในปี 2535 ได้ขยายการเปิดสอนเป็น 13 สถานศึกษา ใน 17 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาช่างอุตสาหกรรม ช่างพิมพ์ ช่างแม่พิมพ์ ช่างทำเครื่องมือตัดและขึ้นรูป ช่างพลาสติก ช่างยนต์ ธุรกิจการโรงแรม ช่างติดตั้งไฟฟ้า ช่างซ่อมบำรุงอิเล็กทรอนิกส์ โคนม ประมงน้ำจืด ไม้ดอกไม้ประดับ การเกษตรกรรมบนพื้นที่สูง การกักตาดคาร การครัว และช่างเครื่องเรือนหวาย ในปี 2535 มีจำนวนนักเรียน 649 คน

สาขาวิชาที่เปิดสอนจำแนกตามประเภทวิชาดังนี้

1. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม เปิดสอน 9 สาขาวิชา ได้แก่

- 1.1 ช่างซ่อมบำรุงโรงงานอุตสาหกรรม
- 1.2 ช่างเครื่องมือตัดและขึ้นรูป
- 1.3 ช่างแม่พิมพ์
- 1.4 ช่างยนต์
- 1.5 ช่างกลโรงงาน
- 1.6 ช่างพิมพ์
- 1.7 ช่างพลาสติก
- 1.8 ช่างติดตั้งงานไฟฟ้า
- 1.9 ช่างซ่อมบำรุงอิเล็กทรอนิกส์

2. ประเภทวิชาการเกษตร เปิดสอน 4 สาขาวิชา ได้แก่

- 2.1 ไม้ดอกไม้ประดับ
- 2.2 การเกษตรกรรมบนพื้นที่สูง
- 2.3 โคนม
- 2.4 ประมงน้ำจืด

3. ประเภทวิชาคหกรรม เปิดสอน 3 สาขาวิชา ได้แก่

- 3.1 ธุรกิจโรงแรม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ประเภทวิชาคหกรรม เปิดสอน 3 สาขาวิชา ได้แก่

4.1 การภัตตาคาร

4.2 การครัว

4.3 ช่างเครื่องเรือนหวาย

รายละเอียดจำนวนนักเรียน สาขาวิชาและสถานศึกษาที่เปิดหลักสูตรช่างชำนาญการ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1

การจัดการศึกษาวิชาชีพระบบทวิภาคี จำแนกตามสถานศึกษา สาขาวิชา และจำนวนนักเรียน ปี 2532 - 2535

สถานศึกษา	สาขาวิชา	จำนวนนักเรียน			
		2532	2533	2534	2535
กระทรวงศึกษาธิการ กรมอาชีวศึกษา					
1. วิทยาลัยเทคนิคท่าหลวงซีเมนต์ ไทยอนุสรณ์	- ช่างซ่อมบำรุงโรงงานอุตสาหกรรม	22	66	296	101
2. วิทยาลัยเทคนิคมีนบุรี	- ช่างพิมพ์ - ช่างแม่พิมพ์ - ช่างทำเครื่องมือตัดและขึ้นรูป - ช่างพลาสติก - ช่างซ่อมบำรุงโรงงานอุตสาหกรรม	- - - - -	- - - - -	30 27 30 20 -	28 26 26 13 11
3. วิทยาลัยเทคนิคระยอง	- ช่างยนต์ - ธุรกิจโรงแรม	- -	- -	40 -	72 18
4. วิทยาลัยเทคนิคสมุทรสงคราม	- ช่างยนต์ - ช่างกลโรงงาน	- -	- -	22 22	41 28
5. วิทยาลัยเทคนิคสุราษฎร์ธานี	- ช่างยนต์ - ช่างกลโรงงาน	- -	- -	- -	21 18
6. วิทยาลัยเทคนิคดอนเมือง	- ช่างติดตั้งงานไฟฟ้า	-	-	-	12
7. วิทยาลัยเทคนิคปทุมธานี	- ช่างซ่อมบำรุงอิเล็กทรอนิกส์	-	-	-	8
8. วิทยาลัยสารพัดช่าง นครราชสีมา	- ช่างยนต์	-	-	-	20
9. วิทยาลัยเกษตรกรรมเชียงใหม่	- ไม้ดอกไม้ประดับ	-	-	-	23
10. วิทยาลัยเกษตรกรรมเชียงใหม่	- การเกษตรบนพื้นที่สูง	-	-	-	18

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สถานศึกษา	สาขาวิชา	จำนวนนักเรียน			
		2532	2533	2534	2535
11. วิทยาลัยเกษตรกรรมอุดรธานี	- โคนม	-	-	-	39
	- ประมงน้ำจืด	-	-	-	16
12. วิทยาลัยอาชีวศึกษาเพชรบุรี	- การกักตาดคาร	-	-	-	40
	- การครัว (การปรุงอาหารและเครื่องดื่ม)	-	-	-	
13. วิทยาลัยศิลปหัตถกรรม กรุงเทพ	- ช่างเครื่องเรือนหวาย	-	-	-	70
รวม		22	66	489	649

ที่มา (สำนักงานเลขาธิการ สทพช. ,2535 : 5)

4. การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)
พ.ศ. 2538 ปีการศึกษา 2538

การพัฒนากำลังคนอยู่ภายใต้สังคมโลกาภิวัตน์ที่วิทยาการต่าง ๆ กำลังรุดหน้ากันไปเรื่อย ๆ โดยมีบรรทัดฐานความเท่าเทียมอยู่ที่การสื่อสารเป็นหัวใจสำคัญ หน่วยงานภาคอุตสาหกรรมเข้ามามีบทบาทครอบคลุมถึงองค์กรต่าง ๆ ของสังคมโดยส่วนใหญ่ การพัฒนาฝีมือแรงงานจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีเพียงพอสำหรับรองรับถึงตลาดแรงงานในอนาคต ที่จะต้องขยายเพิ่มปริมาณมากขึ้นตามลำดับ งานวิจัยของวัชรินทร์ ศิริพานิช (2535 :บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงความต้องการแรงงานระดับช่างฝีมือและช่างเทคนิคและการพัฒนาเทคโนโลยีของธุรกิจช่างอุตสาหกรรมในจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า สถานประกอบการกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรมเกษตรและกลุ่มธุรกิจอุตสาหกรรมและบริการ มีความต้องการนำเทคโนโลยีใหม่เข้ามาใช้ในการผลิตและบริการมากขึ้น มีความต้องการแรงงานระดับช่างฝีมือและช่างเทคนิคที่มีความรู้ความสามารถในการใช้เครื่องมือ เครื่องจักรและอุปกรณ์ นอกจากนี้ ยังต้องการพัฒนาเทคโนโลยีในองค์ประกอบด้านต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น แต่แรงงานในระดับดังกล่าวในท้องถิ่นมีขีดจำกัดและขาดแคลนและยังพบว่า ปัจจัยพื้นฐานทางด้านอุตสาหกรรมในท้องถิ่นชนบท ยังไม่ดีพอที่จะรองรับการนำเทคโนโลยีมาใช้ให้มีประสิทธิภาพได้ กรมอาชีวศึกษาจึงได้จัดทำหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2538 โดยเปิดโอกาสให้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้เรียนเลือกระบบและวิธีการเรียนได้อย่างเหมาะสม ตามศักยภาพ ความสนใจ และโอกาสของผู้เรียน ส่งเสริมการประสานความร่วมมือในการจัดการศึกษาและพัฒนาหลักสูตรร่วมกันระหว่าง สถาบัน หน่วยงาน และองค์กรต่าง ๆ ทั้งในระดับชาติ ท้องถิ่นและชุมชน ทั้งนี้เพื่อผลิตกำลังคนระดับช่างฝีมือที่มีความรู้ ความสามารถ ความชำนาญในทักษะวิชาชีพ มีคุณธรรม วินัย เจตคติ บุคลิกภาพ และเป็นผู้มีปัญญาที่เหมาะสม สามารถนำไปใช้ประกอบอาชีพได้ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน โดยเชิญผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมร่างหลักสูตรด้วย หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2538 จัดแบ่งการจัดการศึกษาเป็นระบบปกติและระบบทวิภาคี (กองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา , 2538 : E -3) จากนโยบายกรมอาชีวศึกษาที่เร่งขยายโอกาสทางการศึกษา เพื่อรองรับความต้องการของนักเรียนที่มีความต้องการเรียนด้านอาชีวศึกษา ซึ่งมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี ประกอบกับกระทรวงศึกษาธิการได้ขยายการศึกษาขั้นพื้นฐาน จาก 6 ปี เป็น 9 ปี ปัจจุบันมีโรงเรียนขยายโอกาสที่เปิดสอนถึงระดับ ม. 3 มีจำนวนมาก และความเจริญทางด้านอุตสาหกรรมในการพัฒนาเศรษฐกิจและตลาดแรงงาน มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ยิ่งในยุคปัจจุบันจะต้องผลิตคนให้กับภาคอุตสาหกรรม จึงจำเป็นต้องให้นักเรียนนักศึกษาเข้าฝึกปฏิบัติงานจริงในโรงงานอุตสาหกรรมมากขึ้น เพื่อให้สามารถทำงานได้เมื่อสำเร็จการศึกษา กรมอาชีวศึกษา จึงมีนโยบายให้วิทยาลัยในสังกัดกรมอาชีวศึกษาเปิดรับนักเรียนระดับ ปวช. เพิ่มเติมด้วยระบบทวิภาคี โดยมีเจตนาที่จะเพิ่มจำนวนการรับนักเรียนระดับ ปวช. ให้มากขึ้นตามเป้าหมาย ในขณะที่เดียวกันก็ให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน รวมทั้งการช่วยให้ผู้มีฐานะไม่สู้ดีได้มีโอกาสเรียนวิชาชีพมากขึ้น การที่จะให้นักเรียนต้องเรียนเต็มเวลาอยู่ในสถานศึกษาตามระบบ ปวช. ปกติ จะไม่สามารถเพิ่มจำนวนนักเรียนนักศึกษาและพัฒนาคุณภาพได้ เพราะการเรียนด้วยระบบทวิภาคีจะได้รับความร่วมมือจากสถานประกอบการและแหล่งงานต่าง ๆ นักเรียนจะได้เข้าฝึกปฏิบัติงานจริงในโรงงานอุตสาหกรรมมากขึ้น คือฝึกปฏิบัติ ประมาณ 80% และเรียนทฤษฎี ประมาณ 20 %

การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีจะช่วยเสริมสร้างคุณภาพของบุคลากรด้านวิชาชีพเพราะนักเรียนนักศึกษาได้มีโอกาสสัมผัสบรรยากาศของการทำงานจริง ๆ ในสถานประกอบการ การได้รับความรู้ภาคปฏิบัติและทฤษฎีเบื้องต้นจากครูฝึกหัดที่ได้ผ่านการอบรมหลักสูตรนักเรียนนักศึกษาที่จบออกมาจากการเรียนระบบทวิภาคี จะเป็นช่างที่มีคุณภาพดีเยี่ยม มีความสามารถทั้งทางด้านทักษะ ความรู้ และความเลื่อมใสศรัทธาในวิชาชีพที่ได้รับ

พร้อมกันนี้สถานประกอบการยังได้บุคลากรที่ตรงกับความต้องการ เนื่องจากนักเรียน
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นักศึกษาได้รับการฝึกงานตามลักษณะงานของสถานประกอบการมาโดยตลอด ซึ่งสถานประกอบการไม่ต้องนำนักเรียนนักศึกษาที่จบแล้วไปฝึกทำงานอีกทั้งยังเป็นการช่วยลดต้นทุนการศึกษาให้แก่นักเรียนได้อีกด้วย

ในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีจะให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กรมอาชีวศึกษาตั้งไว้ จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งสถานศึกษาและสถานประกอบการ ในส่วนของสถานศึกษา ผู้บริหารและครูอาจารย์ที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันวางแผนและสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุผล

4.1 หลักการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของกรมอาชีวศึกษา

1. เกิดจากความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการตามความต้องการของสถานประกอบการ
2. นักศึกษาที่เข้ารับการศึกษาระบบทวิภาคี สถานศึกษาจะทำการคัดเลือกหรือ สถานประกอบการเป็นผู้คัดเลือกส่งให้สถานศึกษาช่วยสอนภาคทฤษฎีและปฏิบัติเบื้องต้นและสถานประกอบการควรจะต้องดูแลในเรื่องค่าใช้จ่ายในการศึกษาอบรมตลอดหลักสูตร
3. นักศึกษาจะต้องทำสัญญาการฝึกอาชีพกับสถานประกอบการและสำเนาให้สถานศึกษารับทราบด้วย
4. หลักสูตรที่ใช้ จะต้องได้รับความเห็นชอบจากทั้ง 2 ฝ่าย (สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันจัดทำหลักสูตร)
5. โดยทั่วไปหลักสูตรระดับนี้จะใช้เวลาในการเรียนและปฏิบัติ 3 ปี (โดยรับผู้สำเร็จชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น อายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี)
6. สถานศึกษามีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบในการสอนวิชาภาคทฤษฎีและปฏิบัติเบื้องต้น ส่วนสถานประกอบการดูแลรับผิดชอบในกรณีฝึกสอนวิชาชีพเฉพาะตามหลักสูตรซึ่งระยะเวลาเรียนและฝึกอบรมส่วนใหญ่จะอยู่ในสถานประกอบการ เช่น ใน 1 สัปดาห์จะเรียนในสถานศึกษา 1 - 2 วัน และฝึกงานในสถานประกอบการ 3 - 4 วัน
7. ในระหว่างการศึกษาอบรม นักศึกษาจะต้องมีสมุดบันทึกการฝึกอาชีพ โดยครูอาจารย์ผู้สอนจากสถานศึกษา และครูฝึกจากสถานประกอบการ ต้องร่วมกันพิจารณาผลการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามหลักสูตร ซึ่งสถานศึกษาและสถานประกอบการได้เห็นชอบร่วมกันตั้งแต่ต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. เมื่อสิ้นสุดการศึกษาอบรมตามหลักสูตรแล้ว นักศึกษาจะต้องผ่านการทดสอบและประเมินผลด้วยข้อสอบของคณะกรรมการร่วมของสถานศึกษา และสถานประกอบการ (สาขาวิชาละประมาณ 6 คน)

9. เมื่อสำเร็จการศึกษา จะได้รับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) โดยการรับรองของกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และสถานประกอบการหรือสมาคมวิชาชีพนั้น ๆ มีศักดิ์และสิทธิ์แห่งประกาศนียบัตรทุกประการและสามารถศึกษาต่อในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ได้ (กองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา , 2538 : E-4)

4.2 วัตถุประสงค์ของการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

1. เพื่อผลิตช่างฝีมือและผู้มีฝีมือที่มีความชำนาญเพียงพอ (ทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ) แก่ความต้องการของอุตสาหกรรมหรือสถานประกอบการ
2. เพื่อให้โอกาสในการศึกษาวิชาชีพให้กับเยาวชนในท้องถิ่น
3. เพื่อจัดการสร้างระบบการศึกษาวิชาชีพระบบใหม่
4. เพื่อให้เกิดความร่วมมือ ประสานสัมพันธ์กันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ

4.3 เกณฑ์การคัดเลือกสถานประกอบการ

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา (2537 : 111) ได้กำหนดเกณฑ์การคัดเลือกสถานประกอบการไว้ดังนี้

1. อยู่ในท้องถิ่นไม่ห่างไกลจากสถานศึกษา ในกรณีที่ไกลควรประสานงานกับสถานศึกษาใกล้เคียงกับสถานประกอบการนั้น ๆ เพื่อขอความร่วมมือด้านบุคลากรเพื่อนิเทศก์การฝึกงานของนักศึกษา
2. เจ้าของสถานประกอบการยินยอมให้ความร่วมมือในการให้นักศึกษาเข้าฝึกงาน
3. เป็นสถานประกอบการที่ถูกต้องตามกฎหมาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. เป็นสถานประกอบการที่มีปริมาณและมีมาตรฐานตามที่คณะกรรมการเห็นชอบ

5. เป็นอาชีพที่มีกระบวนการทำงานสอดคล้องกับงานอาชีพตามหลักสูตร

4.4. หน้าที่ความรับผิดชอบของสถานประกอบการ

การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพให้กับนักศึกษา เป็นการจัดการศึกษาที่เกิดจากความร่วมมือจากสถานประกอบการ พนม เพ็งศิริ (2537 : 102) ได้ศึกษาแนวโน้มการจัดการอาชีวศึกษา โดยความร่วมมือระหว่างรัฐบาลและภาคเอกชน พบว่า สถานศึกษาและสถานประกอบการประสานความร่วมมือกัน ในสภาพการณ์ที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ประสบความสำเร็จเพียงบางท้องที่ บทบาทและหน้าที่ของสถานประกอบการ คือ ให้การฝึกทักษะและการปฏิบัติงานจริงเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษา โดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐบาลและภาคเอกชน สถานประกอบการจำเป็นต้องให้การฝึกทักษะและการปฏิบัติงานจริงแก่ผู้เรียน

ฉวีวรรณ ศุภรวัชรินทร์ (2535 : 26) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของสถานประกอบการควรดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ร่วมกับสถานศึกษา จัดปฐมนิเทศนักเรียน นักศึกษาก่อนเข้ารับการฝึกงาน
2. จัดเจ้าหน้าที่ ทำหน้าที่ประสานงานระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียนนักศึกษา
3. จัดให้มีเจ้าหน้าที่ควบคุม ดูแลการฝึกงาน ให้เป็นไปตามหลักสูตร ระเบียบข้อบังคับของการฝึกงาน
4. จัดหน่วยงาน - สถานที่ ที่จะใช้สำหรับฝึกงาน โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับหลักสูตรและประสบการณ์ที่นักเรียน นักศึกษา จะพึงได้รับ
5. จัดให้มีการทดสอบและประเมินผลการฝึกงานตามความเหมาะสม
6. ออกใบรับรองการผ่านงานให้แก่นักเรียน นักศึกษาที่ผ่านการประเมินผลตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด
7. ในช่วงระยะเวลาการฝึกงานของนักเรียน นักศึกษา สถานประกอบการจะ
ให้ได้รับประโยชน์ดังนี้ (ถ้ามี)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 7.1 ใช้บริการรถรับ - ส่ง เช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่หรือพนักงานสถาน
ประกอบการ
- 7.2 ซื้อสินค้าได้ส่วนลดเช่นเดียวกับเจ้าหน้าที่หรือพนักงานของสถาน
ประกอบการ
- 7.3 ให้บริการรักษาพยาบาลในหน่วยแพทย์ของสถานประกอบการ โดย
ไม่เสียค่าใช้จ่าย

8. จ่ายค่าเบี้ยเลี้ยงหรือค่าตอบแทนให้แก่นักเรียน นักศึกษา ฝึกงานตาม
อัตราที่ได้ตกลงกัน

กรมอาชีวศึกษา ได้กำหนด บทบาทหน้าที่ของสถานประกอบการไว้ดังนี้

1. ให้มีผู้รับผิดชอบ (ครูฝึก) ควบคุมดูแลการฝึกในสถาน ประกอบการรวมทั้งจัด
วัสดุอุปกรณ์ประกอบการฝึกให้สอดคล้องกับหลักสูตร
2. ควรจ่ายค่าตอบแทนให้นักเรียน ตามอัตราที่สถานประกอบการได้ตกลงไว้
3. ควรจัดสวัสดิการต่างๆ ตามความเหมาะสม
4. จัดให้มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของนักเรียน นักศึกษา ตามเกณฑ์ที่สถาน
ศึกษาและสถานประกอบการกำหนดร่วมกัน
5. ออกประกาศนียบัตรรับรองความสามารถให้แก่ นักเรียน นักศึกษาที่ผ่านการ
ประเมินผลตามเกณฑ์แล้ว
6. รับสมัครนักเรียน นักศึกษาตามเกณฑ์คุณสมบัติที่หลักสูตรกำหนดและตาม
จำนวนที่สถานประกอบการได้ตกลงร่วมกับสถานศึกษา เพื่อเข้ารับการฝึกตามหลักสูตร (
กรมอาชีวศึกษา , 2538 : E-5)
7. ประสานงานเกี่ยวกับแผนการฝึกงาน-ในสถานประกอบการและสถานศึกษาของ
ช่างฝึกหัด ผู้ฝึกหัด-ตลอดหลักสูตร
8. จัดช่างฝึกหัด ผู้ฝึกหัด เข้าเรียนตามแผนการเรียนที่สถานศึกษา กำหนดตลอด
หลักสูตร (วิทยาลัยเทคนิคอุดรธานี , 2538 : 5)

4.5 หน้าที่ความรับผิดชอบของสถานศึกษา

Masan, Hainea and Furtado (1981 : 102 - 104 อ้างใน ปวีร์ ตาปเพ็ชร 2537 :)
ได้กล่าวถึงการฝึกงานอาชีพพร้อมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการว่าควรจะมี
ลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. การเรียนการสอนในโรงเรียนต้องประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 2 ประการ
คือ

1.1 ความรู้พื้นฐานด้านแนวความคิด ความรู้ ทักษะ ความเข้าใจ และเจต
คติที่ดีต่อวิชาชีพเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเตรียมนักเรียนเพื่อประกอบอาชีพ

1.2 ความรู้ แนวคิด ทักษะและเจตคติที่ดีของนักเรียนแต่ละคนที่จะ
มีเป็นพิเศษต่อการฝึกงานอาชีพ และความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานและการประกอบ
อาชีพในอนาคต

2. เลือกสถานที่ฝึกงานอาชีพ ซึ่งตามปกติแล้วควรจะมีหน่วยงานต่าง ๆ ทั้ง
ด้านอุตสาหกรรมและหน่วยงานรัฐบาลช่วยเหลือและให้คำแนะนำด้านประสบการณ์ที่จะจัด
ให้นักเรียน เพื่อความสามารถในการประกอบอาชีพต่อไป

3. นักเรียน ศึกษาหาความรู้และประสบการณ์ด้านอาชีพ ตามจุดมุ่งหมาย
ของวิชาชีพ คือการเตรียมนักเรียนเพื่อการประกอบอาชีพ

4. จัดเตรียมรายวิชาต่าง ๆ ที่จะช่วยพัฒนา ความรู้ด้านอาชีพ ทักษะ แนว
ความคิด ตลอดจนเจตคติที่จำเป็นสำหรับนักเรียน ก่อนที่จะออกไปฝึกงานอาชีพ

5. วางแผนการฝึกงานอย่างเป็นลำดับขั้นตอน โดยการเขียนเป็นโครงการ
หรือคู่มือ เพื่อเป็นการชี้แนะว่านักเรียนควรจะได้เรียนรู้ทักษะอะไร ที่ไหน เมื่อไร กับใคร
เป็นต้น การวางแผนดังกล่าวอาจจะได้มาจากการวิเคราะห์ลักษณะงาน ผู้รับผิดชอบ และ
หน้าที่ที่เข้ารับการฝึกปฏิบัติ เป็นต้น

6. จัดการนิเทศการฝึกงานอาชีพอย่างเพียงพอ ซึ่งวิธีการดังกล่าวนี้ จำเป็น
ต้องเกี่ยวข้องกับบุคลากรที่มีส่วนรับผิดชอบในโครงการฝึกอาชีพ เช่น นายจ้าง หรือเจ้าหน้าที่
ของสถานประกอบการ ผู้จัดการ นายช่าง หรือเจ้าหน้าที่เทคนิคในสถานประกอบการนั้น ๆ
และอาจารย์นิเทศก์ เป็นต้น

7. กำหนดคุณสมบัติของผู้ทำหน้าที่ในการประสานงานเพื่อให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่
ดังกล่าวมีคุณสมบัติอย่างเพียงพอ ในด้านความรู้ความสามารถทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ
ตลอดจนประสบการณ์ในการทำงานตามสาขาช่างอุตสาหกรรม

8. จัดเวลาในการประสานงานอย่างเพียงพอ โดยคำนึงถึงจำนวนผู้เข้ารับการฝึกและบริเวณที่ตั้งของสถานที่ฝึกอาชีพ เพื่อที่จะทำให้ผู้ประสานงานสามารถดำเนินการบริหาร การจัดการ และการปรับปรุงการฝึกงานอาชีพได้อย่างเต็มที่

9. จัดทำเครื่องอำนวยความสะดวกในห้องเรียน ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ในการเรียน การสอนอย่างเพียงพอและเหมาะสม เพราะในการเรียนการสอนนั้น ต้องมีการเปลี่ยนแปลงในกิจกรรมต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์ของการเรียน

10. กำหนดนโยบายด้านวิชาชีพของโรงเรียนให้สอดคล้องกับโครงการการฝึกอาชีพที่กำหนดไว้ เพราะการดำเนินการดังกล่าวมีความจำเป็นต่อสถานประกอบการ ความรับผิดชอบและหน้าที่ของผู้ประสานงาน

11. มีการจัดบันทึกหรือมีทะเบียนบันทึกเกี่ยวกับการฝึกงานอาชีพที่มีระบบระเบียบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรมีข้อมูล เป็นระเบียบสะสมเพื่อติดตามผลความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานของผู้รับการฝึก

12. ควรรับฟังความคิดเห็น และปฏิบัติตามคำแนะนำของคณะกรรมการที่ปรึกษาโครงการ ซึ่งอาจได้แก่ เจ้าของสถานประกอบการ ผู้ปกครอง นักเรียน และตัวแทนของสถานศึกษาในการบริหารและการประสานงาน

จะเห็นได้ว่า สถานศึกษาจะมีบทบาทอย่างมากในการจัดดำเนินการให้การเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติประสพผลสำเร็จ แม้กระทั่งการจัดการฝึกงานในสถานประกอบการ บทบาทของสถานศึกษาตลอดจนบุคลากรที่รับผิดชอบและเกี่ยวข้องในสถานศึกษาจะต้องตระหนักให้มาก ดังปรากฏในผลงานวิจัยของ กมล สุวรรณรงค์ (2530 : 37) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของการจัดการส่งนักศึกษาฝึกงานในสถานประกอบการ พบว่า สถานประกอบการเห็นควรให้ปรับปรุงแก้ไขทัศนียภาพในครุทำงานของนักศึกษาปรับปรุงการประสานงานระหว่างวิทยาลัยฯ สถานประกอบการ ผู้บริหาร และครูอาจารย์ เห็นควรให้ปรับปรุงและเน้นเรื่องการอบรมและนิเทศเป็นพิเศษ และนักศึกษาที่ผ่านการฝึกงานเห็นควรแก้ไขปรับปรุง คือ ต้องการให้ครูอาจารย์ไปตรวจเยี่ยมและติดตามผล โดยสม่ำเสมอ ให้ได้พบพูดคุยกับนักศึกษา ณ สถานที่ฝึกงาน

นอกจากนี้ยังมีผลงานวิจัยของ พนม เพ็งศิริ (2537 : 102) ซึ่งศึกษาวิจัย แนวโน้มการจัดการอาชีวศึกษา โดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐบาลและภาคเอกชน พบว่า บทบาทและหน้าที่ของสถานศึกษา มีหน้าที่จัดการศึกษาด้านทฤษฎี หลักการ ฝึกทักษะเบื้องต้นและสอนการวิเคราะห์วิจัย เพื่อแก้ปัญหาสถานศึกษามีความพร้อม ในด้านการจัดการเรียนการสอน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พร้อมมูล และเพียงพอต่อการรับกิจกรรมการสอนด้านทฤษฎี ฝึกทักษะเบื้องต้น พร้อมจะวิเคราะห์หิวภัยเพื่อแก้ปัญหาในการดำเนินการอยู่แล้ว แต่ยังคงเกี่ยวกับการให้ประสบการณ์จริงอยู่เท่านั้น

วันชัย จันทรวงศ์ (2535 : 2-4) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา หลักสูตรช่างชำนาญงาน (ช่างฝึกหัด) โครงการช่างฝึกหัดสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ได้ให้ข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการดำเนินการของสถานศึกษาว่า การรับนักเรียนเข้าโครงการ ควรมีการชี้แจงถึงวัตถุประสงค์ของโครงการ ให้นักเรียนเข้าโครงการมีความเข้าใจในระบบช่างฝึกหัดก่อน และควรมีการติดตามดูแลการเรียนการสอนของครูอาจารย์ผู้สอนในแต่ละวิชาอย่างใกล้ชิด เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ควรมีการประชุมสัมมนา ทำความเข้าใจกับผู้สอนถึงวัตถุประสงค์ของแต่ละวิชา และเป้าหมายของโครงการ

สรุปหน้าที่ของสถานศึกษา มีดังนี้

1. จัดสอนภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเบื้องต้นให้กับนักศึกษา
2. ลงทะเบียนรายวิชาของผู้เรียนตลอดหลักสูตร
3. ประเมินผลวิชาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ร่วมกับสถานประกอบการตลอดหลักสูตร
4. ควบคุม ดูแล ให้การเรียนการสอน ดำเนินไปตามเกณฑ์และข้อตกลงระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการอย่างเคร่งครัด
5. ออกประกาศนียบัตรรับรองให้ผู้สำเร็จการศึกษา
6. จัดทำแผนการเรียนร่วมกับสถานประกอบการตลอดหลักสูตร
7. จัดครู อาจารย์ นิเทศการฝึกงานในสถานประกอบการ
8. จัดการฝึกอาชีพ เพิ่มเติมให้กับนักศึกษา ในส่วนที่สถานประกอบการไม่สามารถจัดการฝึกได้
9. อบรมครูฝึกให้กับสถานประกอบการเพื่อให้สามารถควบคุมดูแลและฝึกนักศึกษาได้ผลตามหลักสูตร
10. ประเมินผลโครงการร่วมกับสถานประกอบการ
11. ร่วมกับสถานประกอบการในการรับนักศึกษา ปฐมนิเทศนักศึกษา ก่อนเข้าเรียนและปัจฉิมนิเทศก่อนจบหลักสูตร
12. จัดสวัสดิการต่าง ๆ ให้นักศึกษาตามความเหมาะสม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.6. หน้าที่ความรับผิดชอบของผู้ปกครอง

ผู้ปกครองนักศึกษาที่เข้ารับการฝึกอาชีพ จะต้องดำเนินการดังนี้

1. ยินยอมให้นักศึกษาในความปกครองเข้ารับการฝึก อาชีพ ตามเงื่อนไข และข้อตกลงที่กำหนดไว้
2. ดูแล สนับสนุน ให้นักศึกษาในความปกครองได้ฝึกงานโดยสม่ำเสมอ และปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของสถานประกอบการว่าด้วยการฝึกงานที่กำหนด อย่างเคร่งครัด
3. ยินยอมจ่ายเงินค่าประกันอุบัติเหตุที่อาจจะเกิดขึ้น ระหว่างการฝึกอาชีพ ของนักศึกษา
4. ยินยอมจ่ายเงินค่าเสียหาย หนี้สิน ที่นักศึกษากระทำให้เกิดขึ้นแก่สถาน ประกอบการ ในระหว่างการฝึกงาน หลังจากได้มีการสอบสวนแล้วว่านักศึกษามีเจตนา กระทำผิดจริงหรือเกิดจากความประมาท
5. ร่วมมือกับสถานศึกษาและสถานประกอบการในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น กับนักศึกษา ซึ่งอยู่ในความปกครองระหว่างการฝึกงาน
6. ยินยอมทำสัญญาการฝึกงาน ตามเงื่อนไขที่สถานศึกษาและสถาน ประกอบการกำหนด

4.7. หน้าที่ความรับผิดชอบของนักศึกษา

นักศึกษาที่เข้ารับการฝึกอาชีพจะต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

1. เข้ารับการฝึกงานในสถานประกอบการที่สถานศึกษากำหนด
2. ได้รับอนุญาตจากผู้ปกครอง-
3. ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของสถานประกอบการ
4. รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการฝึกงาน (ถ้ามี)
5. อาจรับรายได้จากการฝึกงาน ตามที่คณะกรรมการได้ทำความตกลง
6. ต้องผ่านการประเมินผลของครูผู้ควบคุม และสถานประกอบการ
7. ให้จดบันทึกความรู้เกี่ยวกับอาชีพที่กำลังฝึกงานเช่น หลักการทำงาน วัสดุ

หรือเครื่องมือที่ใช้ พร้อมทั้งเขียนภาพประกอบการบรรยาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8. ให้บันทึกว่า วันนี้ได้ทำอะไรบ้าง ทำอย่างไร มีขั้นตอนอย่างไร ใช้เวลานานเท่าไร มีข้อสังเกต มีปัญหาอย่างไร ควรแก้ไขอย่างไร
9. รักษาความลับของสถานประกอบการอย่างเคร่งครัด
10. รับการประเมินผลการฝึกอาชีพ ตามระเบียบที่กำหนด

4.8 แนวทางการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ของกรมอาชีวศึกษา

พธี สว่างทรัพย์ (2538 : 1-13) ศึกษาในเทศกกรมอาชีวศึกษาได้สรุปสาระความรู้ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติของสถานศึกษาว่า การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการจัดการศึกษาอีกรูปแบบหนึ่งซึ่งเกิดจากการประสานงานระหว่างสถานประกอบการและสถานศึกษา เพื่อช่วยกันดำเนินการให้การเรียนการสอนการฝึกอาชีพของนักศึกษาบรรลุจุดมุ่งหมาย ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ หลักสูตรที่ใช้ในการจัดการศึกษาเป็นหลักสูตรเดียวกันกับที่ดำเนินการอยู่ในสถานศึกษา ปรับเปลี่ยนเฉพาะวิธีการดำเนินการ เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดการ นักศึกษาระบบทวิภาคีจะต้องเรียนรายวิชาต่าง ๆ ให้ครบตามโครงสร้างของหลักสูตรกำหนด คือ รายวิชาในหมวดพื้นฐาน 30 หน่วยกิต หมวดวิชาชีพพื้นฐานและวิชาชีพเฉพาะต้องเรียนให้ได้จำนวนหน่วยกิตตามที่กำหนดไว้ ส่วนที่แตกต่างกันสำหรับผู้เรียนระบบปกติกับระบบทวิภาคี คือ หมวดวิชาชีพ (วิชาชีพเลือก) และหมวดวิชาเลือกเสรี ซึ่งจะต้องจัดให้มีรายวิชาน้อยที่สุด ส่วนคาบเรียนและระยะเวลาเรียน ให้สถานศึกษาและสถานประกอบการกำหนดร่วมกัน โดยยึดหลักการกำหนดค่าหน่วยกิตของการฝึกอาชีพ 1 หน่วยกิต ต้องใช้เวลาในการฝึกอาชีพ เรียนทฤษฎีเพื่อการปฏิบัติและปฏิบัติ ไม่น้อยกว่า 72 ชั่วโมง การกำหนดเนื้อหาในการฝึกอาชีพต้องกำหนดให้ครอบคลุมสาระสำคัญหรือทักษะปฏิบัติการทำงานในอาชีพนั้น ๆ การจัดแผนการฝึกอาชีพ สถานประกอบการเป็นผู้กำหนดเอง ให้สอดคล้องกับงานที่ทำอยู่ในสถานประกอบการ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้สถานประกอบการเข้ามาร่วมในการจัดทำหลักสูตร การจัดแผนการเรียน และจัดตารางเรียน สถานศึกษาต้องร่วมวางแผนกับสถานประกอบการเพื่อให้รายวิชาสอดคล้องและเป็นประโยชน์ต่อการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ สถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการจะต้องมีความพร้อมในระดับหนึ่ง สถานศึกษาต้องแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อคัดเลือกสถานประกอบการเพื่อเข้าร่วมโครงการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิจกรรม ที่โครงสร้างของหลักสูตรกำหนดไว้ 2 คาบ / สัปดาห์นั้น การอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีให้ถือว่าการเข้าร่วมกิจกรรมของสถานประกอบการเป็นกิจกรรมตามที่กำหนดไว้ โดยสถานศึกษาต้องลงในระเบียบแสดงผลการเรียน

การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีระเบียบกำกับกับการดำเนินงานอยู่ 2 ระเบียบ คือ

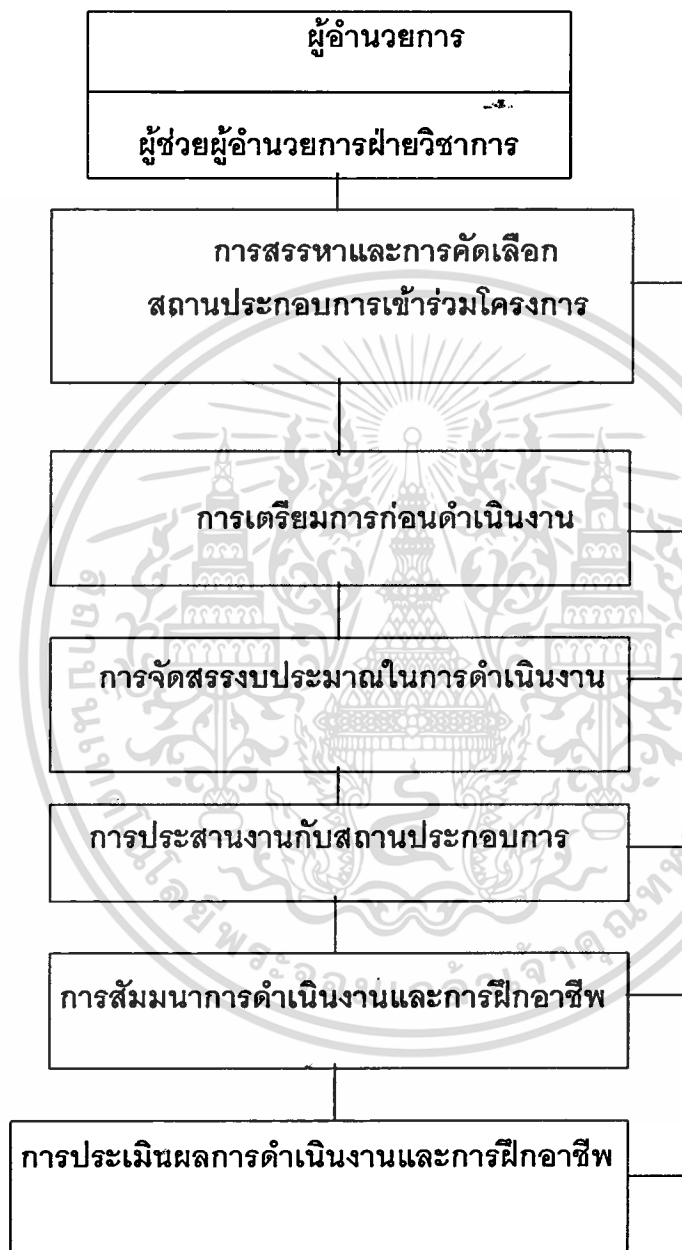
1. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย การจัดการศึกษา ตามหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2538

2. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วย การประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ พ.ศ. 2538

โดยแนวทางการดำเนินงานจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สามารถกำหนดเป็น แผนภูมิได้ดังนี้

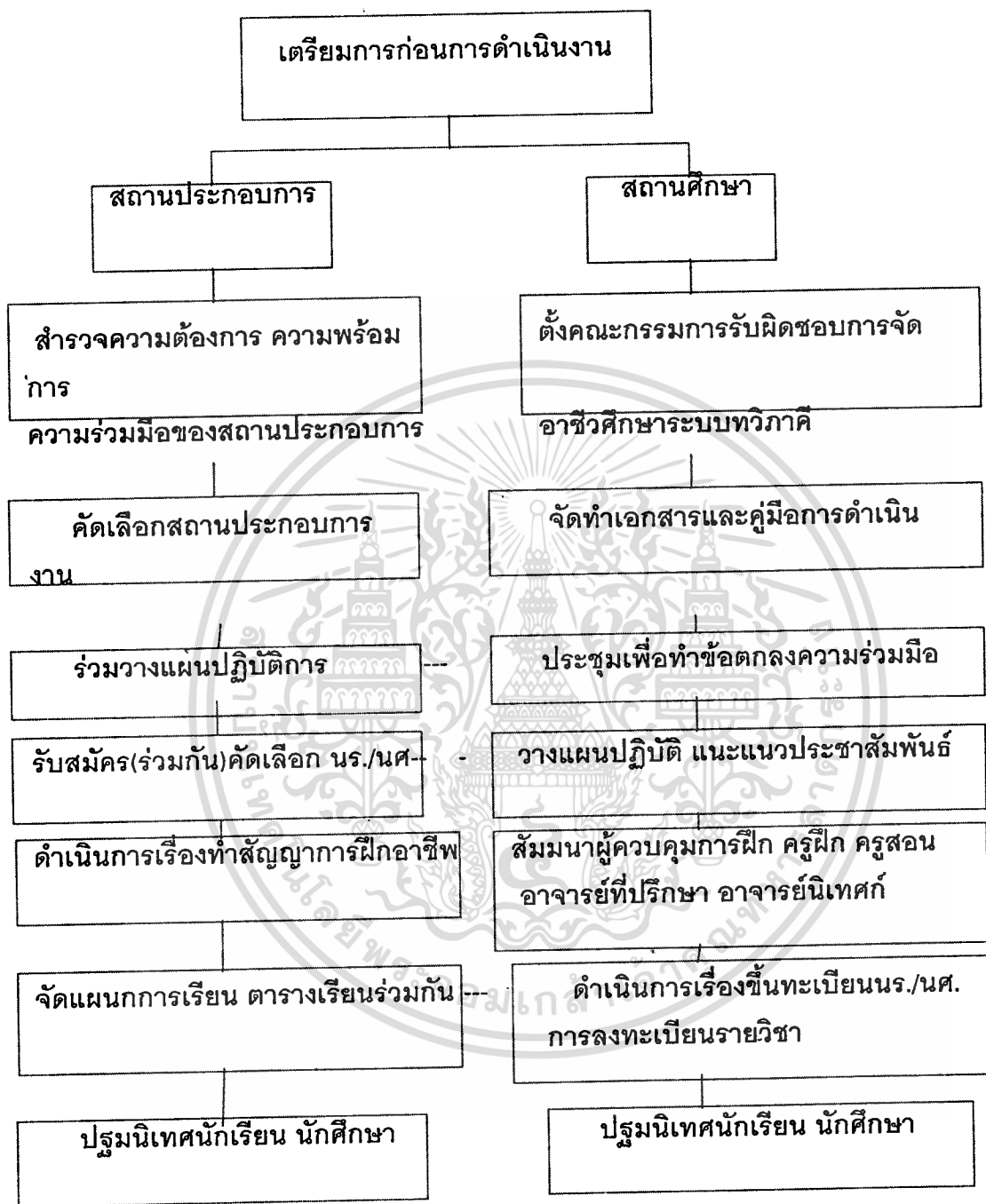

แนวทางการดำเนินงานจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

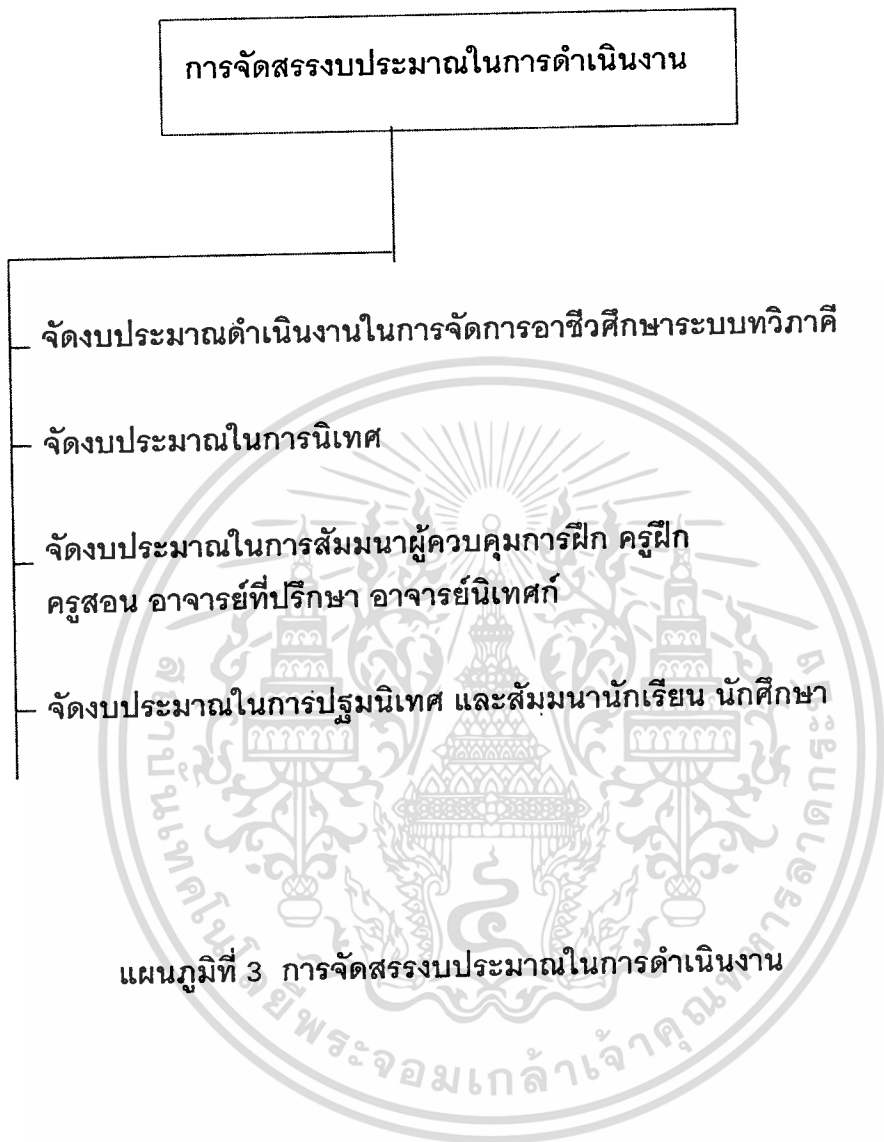
แผนภูมิที่ 1 รูปแบบการดำเนินงานการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

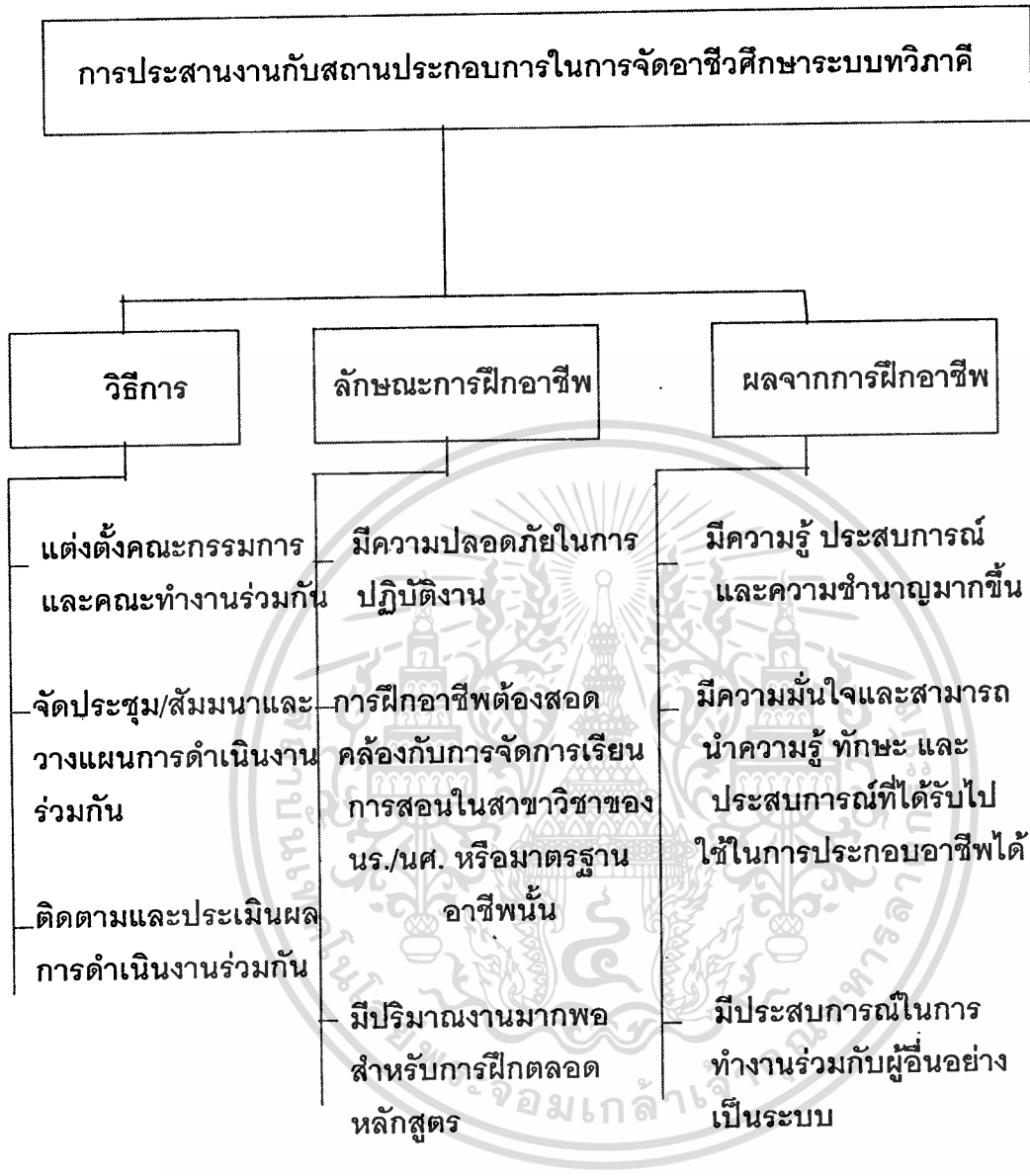

แผนภูมิที่ 2 การเตรียมการก่อนการดำเนินงาน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

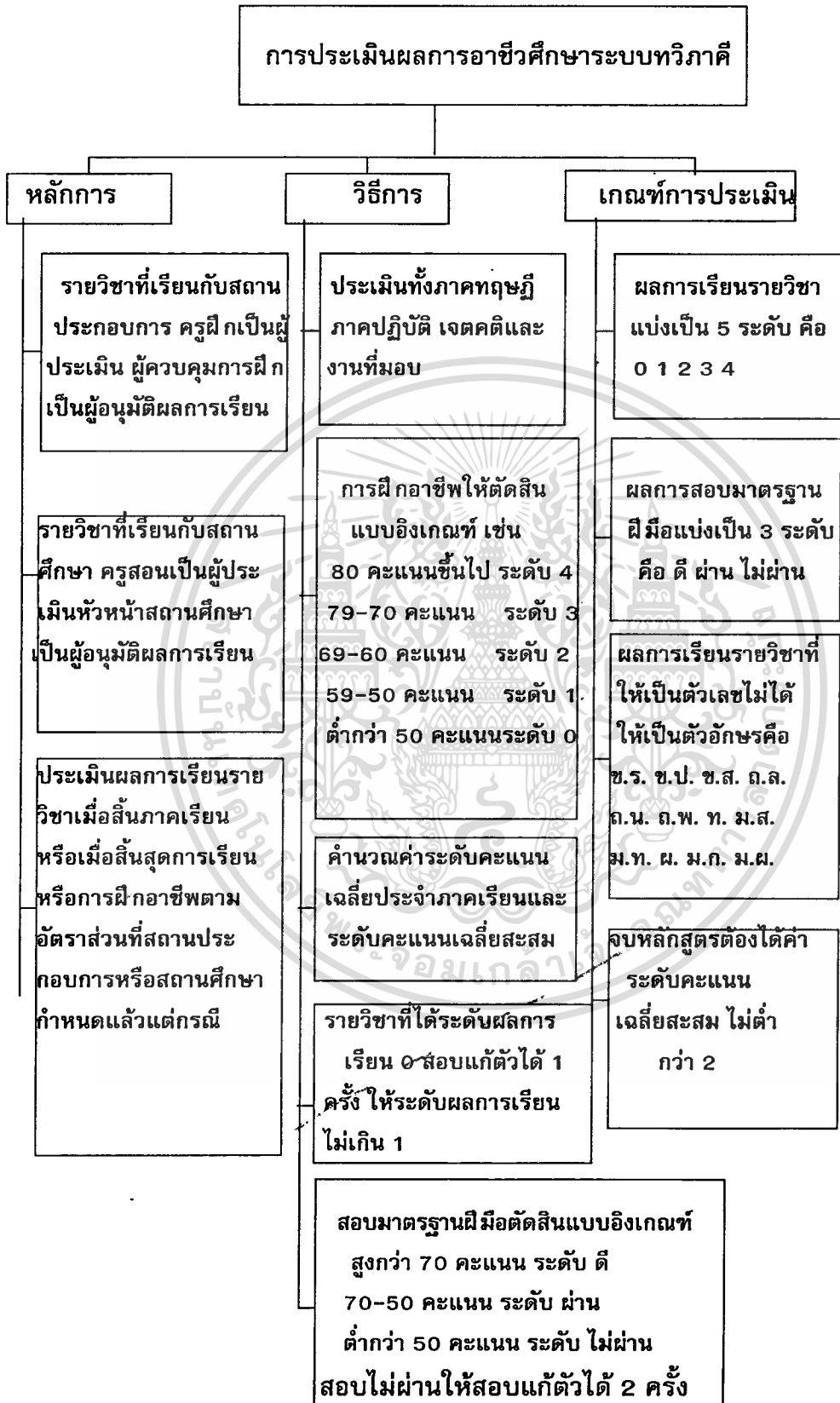
แผนภูมิที่ 4 การประสานงานกับสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

การสัมมนาการฝึกงานอาชีพ

แผนภูมิที่ 5 การสัมมนาการฝึกอาชีพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แผนภูมิที่ 6 การประเมินผลการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.9 การประเมินผล ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)

ระบบทวิภาคี พุทธศักราช 2538

หลักการประเมินผลการเรียน

1. ให้สถานศึกษา สถานฝึกงานอาชีพ และสถานประกอบการ มีหน้าที่และรับผิดชอบในการประเมินผลการเรียน
2. ให้ประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชาตามระบบหน่วยกิต จำนวนหน่วยกิตของแต่ละรายวิชาให้ถือตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร
3. ให้สถานศึกษา และสถานประกอบการทำการประเมินผลการเรียนรายวิชาเมื่อสิ้นภาคเรียน หรือเมื่อสิ้นสุดการเรียนหรือการปฏิบัติงานในทุกรายวิชา
4. ให้กรมเจ้าสังกัดร่วมกับสถานศึกษาในสังกัด ดำเนินการส่งเสริมคุณภาพและควบคุมมาตรฐานการอาชีวศึกษา

วิธีการประเมินผลการเรียน

1. การประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชา ให้มีการวัดผลหรือประเมินผลระหว่างเรียนและเมื่อสิ้นภาคเรียนหรือเมื่อสิ้นสุดการเรียน ทั้งภาคทฤษฎี ภาคปฏิบัติ เจตคติ และงานที่มอบหมายให้นักเรียนทำ ให้ครอบคลุมจุดประสงค์และเนื้อหาที่เรียน โดยใช้วิธีวัดผลวิธีหนึ่งวิธีใด หรือหลาย ๆ วิธีผสมกัน

อัตราส่วนของการวัดผลหรือประเมินผลระหว่างเรียนและเมื่อสิ้นภาคเรียน หรือเมื่อสิ้นสุดการเรียน ให้สถานศึกษาหรือสถานประกอบการเป็นผู้กำหนดแล้วแต่กรณี

2. การประเมินผลการเรียนเพื่อการจบหลักสูตร หรือการสอบมาตรฐานฝีมือสำหรับนักเรียนในระบบทวิภาคี ให้ปฏิบัติดังนี้

2.1 การประเมินครึ่งหลักสูตร (Interim) โดยวิธีการ ดังนี้

ก. ประเมินความรู้ทางทฤษฎีโดยการสอบข้อเขียน

ข. ประเมินความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยการสอบสัมภาษณ์ตาม

บันทึกจากสมุดรายงานของนักเรียน

2.2 ประเมินผลสิ้นสุดหลักสูตร (Final) โดยวิธีการดังนี้

ก. ประเมินความรู้ทางทฤษฎี โดยการสอบข้อเขียน และการสัมภาษณ์

ตามบันทึกจากสมุดรายงานของนักเรียน

ข. ประเมินความสามารถในการปฏิบัติงาน โดยการทำโครงการ หรือ การทำโครงการวิชาชีพ หรือผลิตชิ้นงาน หรือการวิเคราะห์งาน ให้นำผลการประเมินครั้งหลัก สูตรรวมกับการประเมินสิ้นสุดหลักสูตร ตามอัตราส่วน 3: 7

2.3 ข้อกำหนดในการสอบมาตรฐานฝีมือ

ก. นักเรียนจะต้องได้ระดับผลการเรียน 1 ขึ้นไปทุกรายวิชาในภาคเรียน ที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 และภาคเรียนที่ 3 จึงจะมีสิทธิเข้าสอบครั้งหลักสูตร

ข. นักเรียนจะเข้าสอบประเมินผลสิ้นหลักสูตรได้ ต่อเมื่อได้ระดับผลการ เรียน 1 ขึ้นไปทุกรายวิชาตั้งแต่ภาคเรียนที่ 4 จนถึงภาคเรียนสุดท้าย และได้ค่าระดับคะแนน เฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00

4.9 สรุปเปรียบเทียบสาระสำคัญของการจัดการศึกษาและการประเมินผลการ เรียน ระบบปกติกับระบบทวิภาคี หลักสูตร ปวช. 2538

ระบบปกติ	ระบบทวิภาคี
<u>การจัดการศึกษา</u>	<u>การจัดการศึกษา</u>
1. การรับนักเรียน สถานศึกษาเป็นผู้ดำเนินการ	1. การรับนักเรียน สถานประกอบการเป็นผู้ ดำเนินการ หรือมอบให้สถานศึกษาดำเนิน การ หรือดำเนินการร่วมกัน
2. คุณสมบัติพิเศษ ไม่มี	2. มีอายุไม่ต่ำกว่า 15 ปี บริบูรณ์ ในวันทำ สัญญา การฝึก และมีความตั้งใจที่จะรับการ ฝึกอาชีพในสาขาวิชาที่สมัคร
3. ขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนกับสถานศึกษา	3. ขึ้นทะเบียนเป็นนักเรียนกับสถานศึกษา และทำสัญญาการฝึกอาชีพกับสถานประกอบการ โดยการรับรู้ของสถานศึกษา
4. ลงทะเบียนรายวิชาที่สถานศึกษา และ แจ้งความประสงค์ว่าจะเลือกเรียนวิธีใด	4. ลงทะเบียนรายวิชาที่สถานศึกษา (รวมทั้ง รายวิชาที่ไปฝึกอาชีพกับสถานประกอบการ) รายวิชาที่เรียนกับสถานศึกษาแจ้งความ ประสงค์ว่าจะเลือกเรียนวิธีใด
5. วิธีดำเนินการ (เรียน)	5. วิธีดำเนินการ (เรียน)
5.1 เรียนทฤษฎีและปฏิบัติกับสถานศึกษา และหรือสถานฝึกงานอาชีพ (แล้วแต่ วิธีที่จัดการของสถานศึกษา)	5.1 เรียนรายวิชาในหมวดวิชาพื้นฐาน หมวดวิชาชีพ(วิชาพื้นฐาน)กับสถาน ศึกษา

เอกสารประกอบการเรียน (ฉบับปรับปรุง) ปีการศึกษา 2564

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

<p>5.2 ให้มีการฝึกงานในสถานฝึกงานอาชีพหรือทำโครงการวิชาชีพ (ภายใต้การควบคุมดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา)</p> <p>6. กำหนดเวลาเรียนต่อสัปดาห์ ขึ้นอยู่กับวิธีการเรียน</p> <p>7. วิธีเรียน</p> <p>7.1 เรียนแบบชั้นเรียน (เรียน + ขอสอบเทียบความรู้ และหรือประสบการณ์ + ขอโอนผลการเรียน) ทั้งภาคในเวลาราชการปกติ และภาคนอกเวลาราชการปกติ</p> <p>7.2 เรียนทางไกล</p> <p>7.3 เรียนด้วยตนเอง</p> <p>7.4 เรียนแบบผสมผสาน (ชั้นเรียน + ทางไกล + ตนเอง)</p> <p>7.5 เรียนสะสมหน่วยกิต (ชั้นเรียน + ทางไกล + ตนเอง)</p> <p><u>การประเมินผลการเรียน</u></p> <p>1. รายวิชา/ โครงการงาน / โครงการวิชาชีพ ครูผู้สอนหรืออาจารย์ที่ปรึกษาโครงการหรือโครงการวิชาชีพ เป็นผู้ประเมิน</p> <p>2. การฝึกงานสถานศึกษาและสถานฝึกงานอาชีพประเมินร่วมกัน</p> <p>3. หัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลการเรียน</p> <p>4. วิธีการประเมินผลการเรียน ประเมินผล การเรียนเป็นรายวิชา</p>	<p>5.2 รายวิชาในหมวดวิชาชีพ(วิชาชีพเฉพาะหรือวิชาชีพเลือกภาคทฤษฎี) หมวดวิชาเลือกเสรี แล้วแต่ข้อตกลงระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการว่าใครจะเป็นผู้สอน</p> <p>5.3 ฝึกปฏิบัติกับสถานประกอบการ</p> <p>6. กำหนดเวลาเรียนต่อสัปดาห์</p> <p>6.1 เรียนในสถานศึกษา(ในความดูแลของสถานศึกษา) 1-2 วัน</p> <p>6.2 ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ 3-5 วัน</p> <p>7. วิธีเรียน</p> <p>รายวิชาที่เรียนกับสถานศึกษา</p> <p>7.1 เรียนแบบชั้นเรียน</p> <p>7.2 เรียนทางไกล</p> <p>7.3 เรียนด้วยตนเอง</p> <p>7.4 เรียนแบบผสมผสาน</p> <p>รายวิชาที่ฝึกอาชีพกับสถานประกอบการสถานประกอบการจะมอบหมายให้ ผู้ควบคุมการฝึก และครูฝึก ทำหน้าที่ ควบคุมดูแลสอนและฝึก</p> <p><u>การประเมินผลการเรียน</u></p> <p>1. รายวิชาที่เรียนกับสถานศึกษา ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมิน</p> <p>2. รายวิชาที่ฝึกอาชีพกับสถานประกอบการ/โครงการ/โครงการวิชาชีพ ครูฝึกเป็นผู้ประเมินผู้ควบคุมการการฝึกเป็นผู้อนุมัติผลการเรียน</p> <p>3. หัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลการเรียน</p> <p>4. วิธีการประเมินผลการเรียน</p> <p>4.1 ประเมินผลการเรียนเป็นรายวิชา</p> <p>4.2 ประเมินผลการเรียนเพื่อการจบหลักสูตร</p> <p>หรือการสอบมาตรฐานฝีมือโดยคณะ</p>
---	--

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรใช้ภายในเท่านั้น ไม่ควรเผยแพร่สู่สาธารณะโดยไม่ได้รับอนุญาต

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

<p>5. การให้ระดับผลการเรียนรายวิชา เป็นตัวเลข และตัวอักษร</p> <p>6. การจบหลักสูตร</p> <p>6.1 สอบได้(ระดับผลการเรียนตั้งแต่ 1 ขึ้นไป)ในรายวิชาต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแต่ละประเภทวิชาและสาขาวิชา</p> <p>6.2 ได้หน่วยกิตสะสมครบตามโครงสร้าง</p> <p>6.3 ได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00</p> <p>6.4 ผ่านการประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมตาม ที่สถานศึกษากำหนด</p> <p>7. หัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลจบหลักสูตร</p> <p>8. เอกสารการศึกษาที่นักเรียนจะได้รับเมื่อเรียน</p> <p>จบหลักสูตร</p> <p>8.1 รบ.1 ปวช.</p> <p>8.2 ประกาศนียบัตร</p>	<p>5. การให้ระดับผลการเรียนรายวิชา เป็นตัวเลขและตัวอักษร มาตรฐานฝีมือ เป็น ดี ผ่าน ไม่ผ่าน</p> <p>6. จบหลักสูตร</p> <p>6.1 สอบได้ (ระดับผลการเรียนตั้งแต่ 1 ขึ้นไป) ในรายวิชาต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแต่ละประเภทวิชาและสาขา วิชา</p> <p>6.2 ได้หน่วยกิตสะสมครบตามโครงสร้าง</p> <p>6.3 ได้ค่าระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.00</p> <p>6.4 ผ่านการประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมตามที่สถานศึกษาและสถานประกอบการกำหนด</p> <p>6.5 สอบผ่านมาตรฐานฝีมือ</p> <p>7. หัวหน้าสถานศึกษาเป็นผู้อนุมัติผลจบหลักสูตร</p> <p>8. เอกสารการศึกษาที่นักศึกษาจะได้รับเมื่อเรียนจบหลักสูตร</p> <p>8.1 รบ. 1 ปวช.</p> <p>8.2 ประกาศนียบัตร</p> <p>8.3 วุฒิบัตรของกรมอาชีวศึกษาและสถานประกอบการ (หรือสมาคมวิชาชีพ)</p> <p>8.4 หนังสือรับรองการผ่านงานของสถานประกอบการ</p>
---	---

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.10. หน้าที่ความรับผิดชอบของอาจารย์นิเทศก์

การนิเทศเป็นวิธีการหนึ่งที่จะให้บุคคลเกิดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น ชาร์มณีศรี(ม.ป.ป. 15) กล่าวว่า “การนิเทศหมายถึงการมองปัญหาการให้คำแนะนำช่วยเหลือปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้นในทุก ๆ ด้าน”

ดังนั้นในส่วนของการศึกษา การนิเทศจึงหมายถึง กระบวนการทำงานของครูหรือบุคลากรทางการศึกษาโดยการให้คำแนะนำช่วยเหลือให้กำลังใจและประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อประสิทธิภาพสูงสุดของการปฏิบัติงาน

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2528 : 22) ได้กล่าวถึงหลักการในการนิเทศสำหรับเรื่องของการศึกษาไว้ว่า น่าจะหมายถึง ปรัชญาซึ่งเป็นเครื่องกำหนดและประเมินค่าจุดมุ่งหมาย ทศนคติ การปฏิบัติ และผลิตผลการศึกษา

มิลเลท (Millet 1954 : 187 อ้างใน สุวรรณดา ดอนขวา , 2532: 46) กล่าวว่า วิธีการนิเทศที่ดีควรดำเนินดังนี้

1. ควรได้รับความเห็นชอบจากผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชา (Prior Approval) การได้รับความเห็นชอบจากผู้บริหารหรือผู้บังคับบัญชาจะทำให้เกิดความเข้าใจตรงกันในขอบเขตของการนิเทศ นอกจากนี้ยังช่วยให้เกิดความชัดเจนในกระบวนการของการนิเทศด้วย

2. กำหนดเกณฑ์ในการปฏิบัติ (The Promulgation of Service Standards) ในการปฏิบัติงาน นอกจากจะช่วยเหลือแนะนำว่าการปฏิบัติควรมีระดับความถี่สูงต่ำเพียงใด ยังเป็นวิธีการที่จะสามารถวัดความมีประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานได้ แต่การกำหนดเกณฑ์นั้นต้องกำหนดให้ตรงตามวัตถุประสงค์จึงจะถือว่าเป็นเกณฑ์ที่ดี

3. จัดสรรงบประมาณในการนิเทศ (Work Budget) การจัดสรรงบประมาณเป็นวิธีการอย่างหนึ่ง ที่จะควบคุมหรือกำหนดการนิเทศได้ เพราะการกำหนดขอบเขตของการจัดการใด ๆ นั้น ต้องคำนึงถึงจำนวนงบประมาณด้วย

4. จัดหาผู้นิเทศก์หรือบุคลากร (Approval of Personnel) โดยทั่วไปแล้วบุคลากรในการนิเทศจะเป็นที่รู้จักกันในนามของคณะกรรมการ เพื่อติดต่อประสานงานไปยังผู้ร่วมงานอื่น ๆ ตามข้อตกลงที่ทุกฝ่ายเห็นชอบ

5. รายงานผลการปฏิบัติงาน (Reports of Work Progress) การรายงานผลการปฏิบัติงานหรือความก้าวหน้าต่าง ๆ ของผู้รับการนิเทศนั้น จะเป็นสิ่งที่ช่วยให้การประเมินผลการปฏิบัติงานเป็นไปตามพื้นฐานความเป็นจริงของการปฏิบัติงาน ในการรายงานผลการปฏิบัติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

งานนั้นอาจจะใช้วิธีการทางสถิติต่าง ๆ หรือแผนภูมิประกอบการรายงานเพื่อเน้นความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการปฏิบัติงานให้ชัดเจน เพื่อปรับปรุงแก้ไขหรือส่งเสริมการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

6. การตรวจสอบผลที่เกิดขึ้น (Inspection of Results) การตรวจสอบผลงานเป็นวิธีการนิเทศอย่างหนึ่งซึ่งเป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไป เพราะจะทำให้สามารถทราบว่าการปฏิบัติงานดำเนินไปตามแผนและกระบวนการที่กำหนดไว้หรือไม่ ตลอดจนทำให้ทราบว่าการปฏิบัติงานของผู้นิเทศและความก้าวหน้าของผู้ปฏิบัติงานเป็นไปตามความคาดหวังที่หน่วยงานต่าง ๆ หวังไว้เพียงใด

เบนทลี (Bently 1977:116-117 อ้างใน สุวรรณดา ดอนขวา 2532 : 47) กล่าวไว้ว่า การนิเทศที่ดีควรจะปฏิบัติดังนี้

1. สร้างความเป็นมิตรและเป็นที่ยอมรับที่ไว้วางใจต่อผู้รับการนิเทศ
2. กระตุ้นให้ผู้รับการนิเทศแลกเปลี่ยนพูดคุยถึงปัญหาต่าง ๆ ในการทำงาน
3. ให้รางวัลหรือกล่าวคำชมเชยเมื่อการปฏิบัติงานสัมฤทธิ์ผล
4. เลือกเวลาและสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับการให้คำแนะนำ
5. กระตุ้นผู้รับการนิเทศให้รู้จักเตรียมตัวเพื่อความก้าวหน้าในอนาคต ตลอดจนให้ความช่วยเหลือตามสมควร
6. หลีกเลี่ยงการขัดแย้งต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นกับผู้รับการนิเทศ
7. แสดงความเห็นใจและสนใจในปัญหาของผู้เข้าร่วมรับการนิเทศ ตลอดจนให้ความช่วยเหลือด้วยวิธีการต่าง ๆ
8. ติดต่อกับผู้รับการนิเทศที่มีปัญหาด้านต่าง ๆ โดยตรง เพื่อสร้างความมั่นคงทางจิตใจให้เกิดขึ้นกับผู้รับการนิเทศเหล่านั้น
9. หลีกเลี่ยงการร่วมกิจกรรมกับผู้รับการนิเทศคนใดคนหนึ่ง ซึ่งอาจจะทำให้เกิดความพอใจที่มีผลประโยชน์แอบแฝง
10. หลีกเลี่ยงการตัดสินใด ๆ โดยใช้อำนาจของกลุ่ม จนกว่าจุดประสงค์ต่าง ๆ จะเป็นที่ยอมรับและเข้าใจอย่างทั่วถึงของผู้ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ
11. พยายามกล่าวคำชมเชยแทนการตำหนิผู้รับการนิเทศ ทั้งด้วยวาจาและด้วยตัวอักษร

ดังนั้นการนิเทศเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์การฝึกอาชีพ จึงต้องมีกระบวนการและวิธีการในการดำเนินการเป็นอย่างดี จึงจะสามารถพัฒนาคน พัฒนางานและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการได้ตามความมุ่งหมาย

การประสานงานกับสถานประกอบการมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะทำให้เจ้าของสถานประกอบการ เข้าใจในโครงการฝึกงานที่สถานศึกษาจะจัดขึ้น และดำเนินการอยู่ ซึ่งจะก่อให้เกิดความร่วมมือมากยิ่งขึ้นต่อการจัดการศึกษาวิชาอาชีพ

เมสัน และคณะ (Mason, and Others 1981 ; 126-131) ได้กล่าวถึงความสำเร็จในการประสานงานของผู้ประสานงานด้านการศึกษาวิชาอาชีพ ควรจะเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. มีความรู้เกี่ยวกับวิชาชีพและทักษะในหน้าที่ของตนอย่างเพียงพอ
2. มีความเข้าใจและความรู้สึกที่ดีต่อโครงการฝึกงานอาชีพที่สถานศึกษาจัดขึ้น
3. ยอมรับในความเสมอภาคของนักเรียน และพยายามเปิดโอกาสให้นักเรียนแต่ละคนมีโอกาสในการฝึกงานอาชีพอย่างเท่าเทียมกัน
4. มีความรู้สึกไวต่อความต้องการและความรู้สึกของคนทั่วไป ไม่เพียงแต่ผู้เข้ารับการฝึกงานอาชีพเท่านั้น เพราะทุกคนอาจจะมีความรู้สึกแตกต่างกันไป เช่น สมองฝืดหวัง หรือคับข้องใจ เป็นต้น
5. มีทักษะในการประชาสัมพันธ์เพื่อที่จะสามารถโต้ตอบ หลีกเลี่ยง และสื่อสาร โดยสามารถพูดต่อหน้าสาธารณชนอย่างมั่นใจและมีวิจารณญาณ
6. มีความสำนึกในหน้าที่ที่มีต่อการศึกษาวิชาอาชีพ
7. ดำเนินการว่าด้วยโครงการการศึกษาวิชาอาชีพตามหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น แนะนำหรือใช้อำนาจของผู้ประสานงานอย่างเหมาะสม ยืดหยุ่น ตลอดจนนัดหมายต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ
8. มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับในด้านการศึกษาวิชาอาชีพ
9. มีแนวคิดต่อตนเองในแง่บวก แต่ก็พร้อมที่จะยอมรับการตำหนิทุกเมื่อ
10. มีความสามารถในการปฏิบัติงานการนิเทศ
11. มีความเข้าใจและสามารถวิเคราะห์ผู้เข้ารับการฝึกงานอาชีพได้ โดยปราศจากการหาเหตุผลเข้าข้างตนเอง
12. มีความสามารถที่จะให้นักเรียนแต่ละคนรู้จักข้อบกพร่องของตนแล้วแสวงหา

ความสามารถที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำหรับผู้นิเทศก์แล้ว ทักษะด้านการมีมนุษยสัมพันธ์มีความสำคัญอย่างยิ่ง เมื่อผู้นิเทศก์ปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นเพราะการมีปฏิสัมพันธ์กันในทางที่ดีจะนำมาซึ่งประสิทธิผลของงาน ทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์นี้สามารถแบ่งเป็นทักษะย่อยได้ 8 ประการ คือ

1. เข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้อื่น
2. มีความรู้สึกไวต่อความรู้สึกและความต้องการของผู้อื่น
3. มีทักษะในการรับรู้ความจริงของสิ่งต่าง ๆ และพร้อมที่จะป้องกันและแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้น
4. มีทักษะในการสื่อสารทั้งโดยคำพูดและภาษาเขียน ตลอดจนมีทักษะในการรับฟังด้วย
5. มีทักษะในการชักจูงใจผู้อื่นที่จะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการปฏิบัติงาน
6. มีความอดทนและเข้าใจในความแตกต่างของแต่ละบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านความแตกต่างทางจริยธรรมและความสามารถ
7. มีทักษะในการสอนผู้อื่นให้รู้จักปฏิบัติงาน
8. มีทักษะในการประสานงานและควบคุมการปฏิบัติงาน เพื่อให้งานดำเนินไปตามความคาดหวังและบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

จากคุณสมบัติผู้นิเทศก์ดังกล่าว สุวรรณดา ดอนขวา (2532 : 34) ได้สรุปว่า บุคลากรที่จะทำหน้าที่นี้ควรจะมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับวิชาชีพที่ตนเองเป็นผู้นิเทศก์
2. มีความสามารถในการติดต่อประสานงาน ชักชวนและกระตุ้นผู้อื่น
3. มีความสามารถในการสอนที่จะทำให้ผู้อื่นเข้าใจแนวคิดต่าง ๆ
4. มีความรักในอาชีพและหน้าที่ที่ของตน
5. มีความรับผิดชอบสูง
6. มีคุณธรรมและจริยธรรมสูง
7. มีความสามารถในการประสานงาน จัดการ และสั่งการ
8. มีความเฉลียวฉลาดและตื่นตัวอยู่เสมอ

จะเห็นได้ว่า ผู้นิเทศก์ทำหน้าที่ที่สำคัญคือผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินผล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การประเมินผลการฝึกอาชีพของนักศึกษา ดังที่ได้กล่าวมาแล้วว่า การกำหนดตัวผู้ประเมินผลควรเป็นบุคคลใกล้ชิดกับผู้รับการประเมิน และรับทราบวัตถุประสงค์ นโยบาย หลักการของการดำเนินงาน ตลอดจนเทคนิคในการประเมินผลก่อนที่จะประเมินผลการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปฏิบัติของผู้รับการประเมินดังนั้น ผู้ให้คะแนนการฝึกงานจึงเป็นบุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งเป็น คณะกรรมการควบคุมการฝึกอาชีพ ของนักศึกษา ซึ่งประกอบด้วยบุคคล 2 ฝ่าย คือ (ไพศาล ลินลารัตน์ 2529: 24-30)

1. ฝ่ายสถานประกอบการ ได้แก่ วิศวกร หรือผู้ควบคุมการฝึกงานของนักศึกษาซึ่ง จะให้คะแนนตามเครื่องมือที่วัดคือ ผลการฝึกงาน ตารางเวลาฝึกงาน รายละเอียดของการฝึก งาน และสมุดบันทึกงาน

2. ฝ่ายสถาบันซึ่งประกอบด้วยอาจารย์นิเทศก์การฝึกงานจะใช้เครื่องมือเช่นเดียวกับ สถานประกอบการ แต่ฝ่ายสถาบันจะนำผลของทุกฝ่ายมาประเมินควบคู่ไปกับการสอบ สัมภาษณ์ การฝึกงานของนักศึกษา และตัดสินว่าจะให้ผ่านหรือไม่ผ่าน

ส่วนสิ่งที่เป็นปัญหาและข้อบกพร่องในการประเมินผลการฝึกงาน อันเกี่ยวกับผู้ ประเมินผลนั้น ไพศาล ลินลารัตน์ ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า การสังเกตจากผู้ประเมินหลายคน มักหาเกณฑ์ที่เหมาะสมได้ยาก ทำให้ผลประเมินมีความแตกต่างกันซึ่งเป็นที่ควรตระหนัก เป็นอย่างยิ่ง

กล่าวโดยสรุปแล้ว หลักการประเมินผลการฝึกงานจะต้องประกอบด้วย

1. มีการกำหนดวัตถุประสงค์ของการฝึกงานไว้อย่างชัดเจน
2. กำหนดมาตรฐานหรือเกณฑ์การประเมินผลที่เที่ยงตรงและเชื่อมั่น
3. มีระยะเวลาประเมินตลอดช่วงการฝึกของนักศึกษาที่แน่นอน เช่น สัปดาห์ละ 1

ครั้ง หรือทุก ๆ วัน ฯลฯ

4. กำหนดวิธีการประเมินที่เหมาะสม เช่น
 - 4.1 การนิเทศการฝึกงาน
 - 4.2 สอบสัมภาษณ์นักศึกษาหลังการฝึกงาน
 - 4.3 เขียนรายงานการฝึกงาน
 - 4.4 ทำสมุดบันทึกงาน
5. กำหนดตัวผู้ประเมินไว้แน่นอน

4.11. วิธีดำเนินงานส่งนักศึกษาฝึกอาชีพในสถานประกอบการ

เกษร สุนทรเสรี กล่าวว่า การส่งนักเรียนฝึกงานในสถานฝึกอาชีพต่าง ๆ ต้องจัดอาจารย์ผู้ควบคุมและนิเทศฝึกหัดอาชีพ ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ 2527: 36-38)

1. การส่งนักเรียนฝึกงาน ควรปฐมนิเทศก่อนส่งนักเรียนไปฝึกงานในเรื่องต่อไปนี้
 - 1.1 แจงจุดประสงค์ของวิชาอาชีพที่นักเรียนจะไปฝึก
 - 1.2 การแต่งกาย เครื่องแต่งกายในระหว่างฝึกงาน
 - 1.3 การปฏิบัติตนในระหว่างฝึกอาชีพ
 - 1.4 ความปลอดภัยในการเดินทางไปฝึกวิชาอาชีพ
 - 1.5 ระเบียบปฏิบัติของสถานฝึกอาชีพ

หรืออื่น ๆ ที่โรงเรียนและอาจารย์ผู้ตรวจและนิเทศการฝึกงานเห็นสมควร

การส่งนักเรียนฝึกงานอาชีพควรจะได้รับคามยินยอมจากผู้ปกครอง โรงเรียนจึงควรทำหนังสือแจ้งผู้ปกครองโดยแนบหนังสืออนุญาตการฝึกงาน เพื่อผู้ปกครองจะได้ลงนามยินยอม

2. การจัดอาจารย์ผู้ควบคุมและนิเทศการฝึกงาน ของนักเรียนในสถานฝึกงานอาชีพ ครู-อาจารย์ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นอาจารย์นิเทศก์ ไม่จำเป็นต้องมีความรู้ในวิชาชีพนี้โดยตรงแต่ควรจะทราบกระบวนการฝึกงานอาชีพของนักเรียนตามที่ได้จัดโครงการไว้

- 2.1 สิ่งที่อาจารย์ผู้ตรวจนิเทศ ควรศึกษารายละเอียด คือ
 - หลักสูตรวิชาชีพ วิชาที่ได้รับมอบหมายให้ไปนิเทศ
 - ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการให้นักเรียนหาความรู้จากแหล่ง

วิทยาการ และสถานประกอบการ

- ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผล โดยเฉพาะวิธีการ

ประเมินผลวิชาชีพท้องถิ่น

- ศึกษาวิธีการใช้สมุดบันทึกการฝึกงานวิชาอาชีพ

2.2 หน้าที่ของอาจารย์ผู้ตรวจและนิเทศการฝึกงาน

- ตรวจการฝึกงาน และให้คำแนะนำในการฝึกงานโดยสม่ำเสมอ
- จัดประชุมสัมมนาการฝึกงาน เพื่อพูดคุยกันถึงปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ

3. การตรวจและนิเทศการฝึกงานอาชีพ เมื่ออาจารย์ผู้ตรวจและนิเทศได้ทราบหน้าที่และศึกษารายละเอียดในเรื่องต่าง ๆ จากข้อ 2.1 แล้ว ควรวางแผนไปตรวจนิเทศโดยการประสานงานกับเจ้าของสถานฝึกอาชีพ ในเรื่องกำหนดวัน เวลา ในการไปตรวจนิเทศ หรือจะไปนิเทศโดยไม่กำหนดวันก็ต้อแจ้งให้ทราบการให้คะแนนการฝึกงาน ฯลฯ

การดำเนินการส่งนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระบบทวิภาคี ออกฝึกอาชีพ แบ่งขั้นตอนการปฏิบัติงาน 3 ขั้นตอนคือ

1. ขั้นวางแผนและเตรียมการ
 - 1.1 เขียนโครงการการจัดส่งนักศึกษาออกฝึกอาชีพ
 - 1.2 จัดทำปฏิทินแผนการฝึกอาชีพ
 - 1.3 จัดเตรียมเอกสารแบบฟอร์มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
2. ขั้นตอนดำเนินการ
 - 2.1 สำนวจความต้องการฝึกอาชีพ ของนักศึกษา
 - 2.2 สำนวจสถานประกอบการเพื่อขอความร่วมมือ
 - 2.3 แจ้งการฝึกอาชีพให้ผู้ปกครองทราบและยินยอม
 - 2.4 ปฐมนิเทศนักศึกษาก่อนออกฝึกอาชีพ
 - 2.5 จัดทำหนังสือพร้อมส่งตัวนักศึกษาออกฝึกอาชีพ
3. ขั้นประเมินผล
 - 3.1 แต่งตั้งอาจารย์เพื่อรับผิดชอบการนิเทศฝึกอาชีพ
 - 3.2 ประเมินผลการฝึกอาชีพ
 - 3.3 ทำหนังสือขอบคุณสถานประกอบการ
 - 3.4 จัดสัมมนานักศึกษาที่กลับจากการฝึกอาชีพ
 - 3.5 สรุปปัญหาต่าง ๆ เพื่อนำเสนอปรับปรุงต่อไป

ในการดำเนินงานส่งนักศึกษาระบบทวิภาคีเข้าฝึกอาชีพ ในสถานประกอบการต่าง ๆ มีปัญหาบางอย่างที่เป็นอุปสรรคในการทำงานและต้องปรับปรุงแก้ไข ซึ่งหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องก็ได้ดำเนินการหาข้อสรุป ไม่ว่าจะเป็นการประชุมสัมมนาหรือดำเนินการต่าง ๆ เพื่ออภิปรายถึงปัญหาและอุปสรรคของการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี เป็นต้นว่า การไม่ได้รับความสนใจจากหน่วยงานของรัฐบาลที่เข้าร่วมโครงการในการจัดการศึกษาวิชาชีพระบบทวิภาคี ซึ่งหากความร่วมมือที่เกิดขึ้นเป็นความร่วมมือที่เกิดจากการขอหรือให้ความร่วมมือด้วยความเกรงใจหรือคำนึงถึงประโยชน์อื่นใดระหว่างองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาอาชีพในระบบทวิภาคี เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคี ก็ไม่อาจประสบผลสำเร็จได้ และจะส่งผลเสียหายต่าง ๆ ไปยังเยาวชนที่เข้าศึกษาในระบบ ดังนั้นปัจจัยสำคัญที่จะส่งผลสำเร็จหรือไม่ั้น จึงขึ้นอยู่กับความเข้าใจขององค์กรที่เกี่ยวข้อง ที่มีต่อการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นสำคัญ (สำนักงานเลขาธิการ กวอ.พอ. กรมอาชีวศึกษา , 2539 : 148)

จากผลการประชุมของคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจเพื่อพิจารณาดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพระบบทวิภาคีแห่งชาติ เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2539 ณ ห้องประชุมอธิบดี 2 ตึกรัชมิ่งลาภิเชษก ได้พิจารณาในเรื่องการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในประเทศไทย ซึ่งมีหน่วยงานที่รับผิดชอบ คือ กรมอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน จากการสำรวจพบว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีปัญหาหลายประการ คือ

1. หลักการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไม่ชัดเจน
 2. บทบาทของสถานศึกษา
 3. บทบาทของสถานประกอบการ
 4. ความเป็นธรรมในการลงทุนและความพร้อมในเรื่องเครื่องมือ เครื่องใช้ เครื่องจักร ในการฝึกอบรมและงบประมาณในการบำรุงรักษา
 5. การนิเทศ ติดตามผลไม่สมบูรณ์
 6. การคัดเลือกนักเรียน นักศึกษาเข้าฝึกอบรมในโครงการและเงื่อนไขการปฏิบัติ
 7. การสอนด้านทฤษฎีและปฏิบัติ
 8. การวัดผลการเรียนการสอน และการเทียบเกณฑ์ มาตรฐานทางด้านวิชาชีพ
 9. ขาดองค์การกลางในการประสานงาน แก้ไขข้อขัดข้องในการปฏิบัติงาน
- ที่ประชุมได้ร่วมพิจารณาหาแนวทางแก้ไข สรุปได้สาระสำคัญดังนี้
1. ระบบการศึกษาของไทยยึดติดอยู่กับประกาศนียบัตรและปริญญาบัตร การนำระบบแรงงานช่างฝึกหัดสามารถแก้ปัญหาลงทุนทางการศึกษาจากการเรียนระดับ ปวช. ต่อ ปวส. และปริญญาตรีได้.
 2. ความต้องการแรงงานในแต่ละระดับ ทำให้จำนวนนักศึกษาด้านอาชีวศึกษาเข้าสู่ตลาดแรงงานได้น้อย ทำให้มาตรฐานของอาชีวศึกษาไม่ได้พัฒนาในทางที่ดีขึ้น
 3. การศึกษาด้านการฝึกอาชีพ มีข้อติดขัดทางกฎ ระเบียบมากมาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ควรทำโครงการนำร่องเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ก่อน โดยใช้สถานศึกษาที่มีความพร้อมและให้คณะกรรมการของโครงการเป็นผู้ประสานงาน

5. ออกกฎ ระเบียบ ของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อดำเนินการได้

6. พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษาแห่งชาติ (กำลังอยู่ระหว่างดำเนินการ) พระราชบัญญัตินี้ครอบคลุมถึงระบบแรงงานช่างฝึกหัด

7. ปัจจุบันมีปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และระเบียบวินัยของนักเรียน นักศึกษา สถานประกอบการต้องใช้เวลาในการฝึกอบรมเพิ่มเติม (สำนักงานเลขาธิการ กรอ. พอ. กรมอาชีวศึกษา, 2539 : 149)

5.หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีหน่วยงานหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดการอาชีวศึกษาของไทยมีประสิทธิภาพและสามารถสนองต่อความต้องการของสถานประกอบการได้ ดังมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

5.1 คณะกรรมการร่วมภาครัฐบาลและเอกชนเพื่อพัฒนาการศึกษาเพื่ออาชีพ (กรอ.พอ.)

หน้าที่และความรับผิดชอบของกรอ.พอ.

1. พัฒนานโยบายและวางแผนพัฒนาการอาชีวศึกษาและฝึกอาชีพให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและสังคม

2. พิจารณาและกำหนดมาตรฐานหลักสูตร และมาตรฐานการเรียนการสอนทางอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพ ระดับและประเภทต่าง ๆ

3. พิจารณาปัญหาและอุปสรรคตลอดจนกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อภาวะการมีงานทำของผู้สำเร็จการศึกษาและการอาชีพ

4. กำหนดมาตรฐานและจัดให้มีการทดสอบเพื่อรับรองมาตรฐานและยกระดับ

เอกสารมาตรฐานวิชาชีพ ส่งวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ติดตามและประสานงานการดำเนินงานอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพให้เป็นไปตามนโยบายและแผนพัฒนาอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพแห่งชาติ

6. แต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่กรมการมอบหมาย

5.2 คณะกรรมการประสานงานกับภาคเอกชนในการพัฒนากำลังคนระดับกลาง (กสชค.)

คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ยกเลิกคณะกรรมการร่วมภาครัฐบาลและเอกชนเพื่อการพัฒนาการศึกษาเพื่ออาชีพ (กรอ.พอ.) เมื่อวันที่ 21 พฤษภาคม 2524 กระทรวงศึกษาธิการเห็นว่ามีความจำเป็นต้องมีคณะกรรมการเพื่อประสานงานกับภาคเอกชนในการพัฒนานักศึกษาระดับอาชีวศึกษา เพื่อเป็นตัวกลาง ทำหน้าที่ประสานงานกับภาคเอกชนในการพัฒนากำลังคนระดับกลาง จึงขอเสนอคณะรัฐมนตรีได้มีมติแต่งตั้ง “ คณะกรรมการประสานงานกับภาคเอกชนในการพัฒนากำลังคนระดับกลาง (กสชค.) ” เมื่อวันที่ 27 สิงหาคม 2534 ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ (สำนักงานเลขาธิการ กสชค. กรมอาชีวศึกษา , 2535 : 1)

หน้าที่ของคณะกรรมการ

1. วางแผนการประสานการผลิตกำลังคนให้เกิดความสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานทั้งการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบ
2. สร้างแนวทางประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรที่มีหน้าที่จัดการผลิตกำลังคนระดับกลางด้านวิชาชีพกับองค์กรกลางเอกชน กลุ่มอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พาณิชยกรรม และบริการในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพ
3. สร้างแนวทางประสานความร่วมมือในการฝึกทักษะวิชาชีพระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ
4. ประสานการดำเนินการเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการขยายโอกาสทางการศึกษาวิชาชีพรูปแบบทวิภาคี (Dual System)
5. เสนอแนะรูปแบบที่ก่อให้เกิดความคล่องตัวในการประสานความร่วมมือ และมีคุณภาพในการผลิตกำลังคน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. พิจารณาเสนอแนวทางการพัฒนาการศึกษาและการฝึกอาชีพให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม

7. เสนอผลการประสานการพัฒนากำลังคนระดับกลางให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาและการฝึกอาชีพ ทั้งในภาครัฐบาลและเอกชนทุกระดับเพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนพัฒนากำลังคน(สำนักงานเลขาธิการ กสชค. กรมอาชีวศึกษา , 2535 : 3-5).

5.3 สำนักงานพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพระบบทวิภาคีแห่งชาติ (สพทช.)

กรมอาชีวศึกษาได้ประกาศจัดตั้งสำนักงานพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพระบบทวิภาคีแห่งชาติขึ้น เมื่อวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2535 การดำเนินงานของสำนักงานจะเป็นไปในลักษณะประสานงาน ติดตามงาน และประเมินผลงานต่อไป (สำนักงานพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพ ระบบทวิภาคีแห่งชาติ (สพทช. , 2535 : 1)

หน้าที่ของสำนักงานพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพระบบทวิภาคีแห่งชาติ(สพทช.)

1. เสนอนโยบายการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพระบบทวิภาคีต่อรัฐบาล
2. วางแผนประสานงาน กำกับดูแลและประเมินผลการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพระบบทวิภาคี เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. พัฒนาลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน
4. ทำการศึกษารวบรวม ความต้องการของตลาดแรงงาน ความเป็นไปได้ในการขยายการจัดสำรวจความพร้อมของสถานศึกษาและสถานประกอบการ ในการร่วมมือกัน จัดดำเนินงาน ความเพียงพอของระบบการฝึกอาชีพ ความต้องการของการเปลี่ยนระบบ/รูปแบบการฝึกอาชีพและเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง
5. ประสานงานความร่วมมือในการจัดดำเนินงาน การขยายการอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพระบบทวิภาคีทั้งภาครัฐและเอกชน และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

6. เสนอ ปรับปรุง พระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ หลักเกณฑ์ หรือมาตรการต่าง ๆ .ต่อรัฐบาล เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา / สถานฝึกอาชีพและสถานประกอบการในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพ

7. จัดระบบและให้บริการข้อมูลข่าวสาร สารสนเทศ ด้านการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพระบบทวิภาคี และปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยอยู่เสมอ

8. รายงานประจำปีต่อคณะกรรมการ กสชค. และรายงานเฉพาะกิจที่ต้องดำเนินการเร่งด่วนในทุกกรณี

9. ประสานงานกับหน่วยปฏิบัติ (สำนักงานโครงการอาชีวศึกษาระบบโรงเรียน - โรงงาน) ระดับกรม/ สำนักงาน ทุกหน่วยที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน (สำนักงาน พัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอาชีพ ระบบทวิภาคีแห่งชาติ (สพทช.), 2535 : 6)

การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการอาชีวศึกษาอีกรูปแบบหนึ่ง ที่เป็นรูปแบบใหม่ที่ กรมอาชีวศึกษาได้นำมาจัดโดยการประสานความร่วมมือกับภาคเอกชน โดยสถานประกอบการ ซึ่งมีบทบาทในการฝึกงานอาชีพของนักศึกษา และจากการจัดการศึกษาระบบดังกล่าว ได้มีผู้ให้ความสนใจที่จะทำการวิจัยไว้บ้างแล้ว แต่ยังไม่แพร่หลายมากนัก ดังเช่นการศึกษาที่สำคัญ ของ พลายนาม ดวงสว่าง เรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาระบบโรงเรียน โรงงานของวิทยาลัยเทคนิคท่าหลวง ชีเมนต์ไทยอนุสรณ์ (พลายนาม ดวงสว่าง, 2536 : 137) ได้กล่าวถึง การพัฒนาคุณภาพ ของนักเรียนช่างฝึกหัด โดยยึดหลักการบริหารอาชีวศึกษาและหลักการอาชีวศึกษาในระบบทวิภาคี (Dual System) หรือระบบคู่ เป็นแนวทางของการพัฒนา สรุปได้ดังนี้

1. กระบวนการจัดการศึกษาได้พัฒนาการสอน และการฝึกทักษะพื้นฐานโดยวิทยาลัยรับผิดชอบ โดยดำเนินการฝึกทักษะพื้นฐานใน ให้กับนักเรียนช่างฝึกหัดเอง เหตุผลที่ต้องดำเนินการเช่นนั้นเพราะ

1.1. สถานประกอบการส่วนใหญ่ไม่มีความพร้อมทั้งเรื่องสถานที่ฝึกอบรม และครูฝึก

1.2. ความร่วมมือกันระหว่างสถานประกอบการและสถานศึกษามีน้อยมาก เพราะรัฐบาลขาดมาตรการเกี่ยวกับการจัดฝึกอาชีพให้กับเยาวชน

2. ผลการใช้แผนการฝึก และแบบการฝึกพร้อม ทำให้ สถานประกอบการ ได้ทราบว่าระยะเวลาการฝึกงานอาชีพ ช่วยให้เจ้าของสถานประกอบการ เตรียมแผนรับงานอาชีพจาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภายนอกเข้ามาประกอบธุรกิจได้อย่างต่อเนื่อง สามารถดำเนินการบริหารงานบุคคลได้อย่าง สอดคล้องและมีประสิทธิภาพอีกด้วย

3. ผลการใช้คู่มือครูฝึกและคู่มือนักเรียนช่างฝึกหัดนั้น สถานประกอบการไม่มีครูฝึก โดยตรง จึงต้องพัฒนาช่างชำนาญงานขึ้น เพื่อให้เขาปฏิบัติงานแทนครูฝึกได้อย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับคู่มือนักเรียน ช่วยเหลือแนะนำนักเรียนในการประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสม ระหว่างอยู่ปฏิบัติงานอาชีพในสถานประกอบการ และช่วยเหลือแนะนำถึงวิธีการใช้เครื่องจักร เครื่องมือ ตลอดจนการรักษาความปลอดภัยในระหว่างฝึกงานอาชีพ รายงานการศึกษาดังกล่าวยังได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการที่จะพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาระบบโรงเรียน-โรงงานเพื่อให้มีประสิทธิภาพได้นั้นจะต้องดำเนินการพัฒนาต่อไปคือ

1. สถานศึกษาจะต้องพัฒนา ระบบการทำงานร่วมกันระหว่างสถานประกอบการ และสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ประสานความเข้าใจ และความร่วมมือจากสถานประกอบการอย่างใกล้ชิดควรมีระบบตลอดเวลาเพื่อให้สถาบันทั้งสองเกิดความร่วมมือกันทำงานอย่างแท้จริง

2. สถานศึกษาควรจัดหน่วยงานขึ้นใหม่ นอกจากงานแนะแนวที่มีภาระงานประจำ มากอยู่แล้ว เพื่อทำหน้าที่จัดเก็บข้อมูลของความต้องการเรื่องแรงงาน และติดต่อประสานงานอย่างใกล้ชิดกับภาคธุรกิจอุตสาหกรรม ภายในจังหวัดหรือจังหวัดใกล้เคียง

นอกจากนั้นหน่วยงานระดับสูง ควรให้การสนับสนุนในเรื่องต่อไปนี้

1. กรมอาชีวศึกษาควรเร่งดำเนินการจัดตั้งหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้ถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อจะได้มีหน้าที่ติดต่อประสานงานกับภาคเอกชน และภาคธุรกิจอุตสาหกรรมเพื่อขอความร่วมมือในการผลิตกำลังคนเพื่อสนองความต้องการตลาดแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ-

2. รัฐควรจัดหามาตรการเพื่อการฝึกอาชีพให้กับเยาวชนของชาติหรือออกกฎหมายว่าด้วยการฝึกอาชีพแห่งชาติอย่างมีประสิทธิภาพ

3. รัฐควรสนับสนุนการฝึกอาชีพให้กับเยาวชนอย่างแท้จริง โดยส่งเสริมและกระตุ้นให้สถานประกอบการร่วมมือกับสถานศึกษาจัดฝึกอาชีพโดยใช้คู่มือเพื่อการศึกษา ให้กับสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการเพื่อให้สถานประกอบการนำคู่มือการศึกษาไปลดภาษี การค้าต่อไป

4. รัฐควรพยายามสร้างแรงจูงใจในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นให้สถานประกอบการต่าง ๆ อีกจำนวนมาก ได้ให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาจัดฝึกอาชีพให้กับเยาวชน แรงจูงใจที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำคัญประการหนึ่งคือ การยกย่องสรรเสริญหรือเผยแพร่ผลงานที่สถานประกอบการนั้น ๆ ได้จัดฝึกงานอาชีพให้กับเยาวชนของชาติ

5. รัฐควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ภาคธุรกิจอุตสาหกรรม ร่วมมือกันจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาการฝึกฝีมือแรงงาน ให้กับเยาวชนหรือผู้ใช้แรงงานของสถานประกอบการ

ปวีณ์ ตามเพชร (2537 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเกี่ยวกับการศึกษาสภาพความเป็นจริง และความต้องการของผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานประกอบการ ที่เกี่ยวกับ รูปแบบการบริหารและการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของกรมอาชีวศึกษา พบว่า

ด้านการวางแผน ต้องการพัฒนาในด้านการวางแผน การกำหนดยุทธศาสตร์ในการเตรียมการและวางแผนการดำเนินงานให้ชัดเจนมากขึ้น

ด้านการแบ่งสรร ต้องการให้มีการอบรมบุคลากรของสถานศึกษาและสถานประกอบการให้เข้าใจแนวนโยบายและแนวปฏิบัติงานตามโครงการ

ด้านการประสานงาน ต้องการให้หน่วยงานที่เป็นองค์กรกลาง ที่รับผิดชอบในด้านการบริหารและการประสานงานจะต้องเร่งรัดการประสานงานให้มากขึ้น

ด้านการประเมินผล ต้องการให้สถานศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันตรวจสอบกฎ ระเบียบ และแนวปฏิบัติ

ด้านการกระตุ้นและจูงใจ ต้องการให้ผู้บริหารระดับนโยบายและหน่วยงานที่องค์กรกลาง จัดทีมงานมาช่วยชี้แจง แนะนำและร่วมกันแก้ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน ทั้งปัญหาในเชิงนโยบาย และปัญหาในการปฏิบัติ

วรวิทย์ ศรีตระกูล (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของสถานประกอบการที่เข้าร่วมการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สาขาวิชาช่างยนต์ กับวิทยาลัยเทคนิค ตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า การวางแผนและกำรเตรียมการมีระดับความคิดเห็นที่ประเมินในระดับมาก สถานประกอบการเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองต่อการฝึกอาชีพของนักศึกษาระบบทวิภาคี มีการกำหนดบุคลากรเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมการฝึกอาชีพของนักศึกษาได้อย่างเหมาะสม และมีการวางแผนการฝึกอาชีพ การดำเนินการ มีระดับความคิดเห็นที่ประเมินอยู่ในระดับปฏิบัติมากที่สุด โดยสถานประกอบการเห็นว่าได้ประโยชน์จากการฝึกอาชีพของนักศึกษามาก

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยเกี่ยวกับการฝึกงานอาชีพของนักศึกษาในสถานประกอบการ

อีกจำนวนมาก ที่เกี่ยวเนื่องกับการจัดการศึกษาและการฝึกงานดังเช่น สุวรรณีย์ ดอนขวาณ์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

(2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานและปัญหาเกี่ยวกับการฝึกงานอาชีพ นักเรียนนักศึกษาในสถานประกอบการของสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งการวิจัยนี้พบว่า สภาพการดำเนินงานในการฝึกงานอาชีพของสถานศึกษา ประกอบด้วย 2 รูปแบบ คือ รูปแบบที่ดำเนินงานในรูปแบบกรรมการและไม่ใช้รูปแบบกรรมการ สภาพปัญหาในการดำเนินงานฝึกงานอาชีพของสถานศึกษาทั้ง 2 รูปแบบ นี้มีปัญหาเกี่ยวกับความไม่พร้อมในเรื่องยานพาหนะจัดส่งนักศึกษาฝึกงาน อาจารย์นิเทศก์มีงานที่ต้องรับผิดชอบมากไม่มีเวลา เตรียมการ ขาดการประชาสัมพันธ์ภายในสถานศึกษา นักศึกษาขาดความพร้อมและไม่ให้ความร่วมมือ ขาดเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินผลงานภาคปฏิบัติ ขาดความร่วมมือและความกระตือรือร้นอันเกิดจากบุคลากรที่เกี่ยวข้อง การสนับสนุนเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจยังไม่เพียงพอ การกำหนดนโยบายขาดหลักเกณฑ์และวิธีดำเนินการที่ถูกต้อง บุคลากรไม่มีส่วนร่วมในการวางแผน

จิต เอียดสังข์ (2535 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาหารูปแบบที่เหมาะสมในการส่งนักเรียนฝึกงานในสถานประกอบการ พบว่า ก่อนการส่งนักเรียนนักศึกษาออกฝึกงานในสถานประกอบการ สถานศึกษาควรเตรียมความพร้อมในเรื่องต่าง ๆ ที่สำคัญจำเป็นเป็นต้นว่า การให้คำแนะนำนักศึกษา การจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้อง การทำความเข้าใจกับครู-อาจารย์ การรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับสถานประกอบการและสภาพแวดล้อมของสถานประกอบการให้นักศึกษาทราบ

ภาวนา ไชยสมบุรณ์ (2533 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง ความคาดหวังของผู้ประกอบการและครู เกี่ยวกับคุณลักษณะนักศึกษาฝึกงาน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขางานออกแบบพานิชศิลป์ คณะวิชาศิลปประยุกต์ ในวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ประกอบการและครูกาดหวังเกี่ยวกับคุณลักษณะนักศึกษาฝึกงานแตกต่างกัน โดยเฉพาะคุณลักษณะส่วนตัวของนักศึกษาฝึกงานด้านบุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย มนุษย์สัมพันธ์ และอารมณ์ โดยครูมีความคาดหวังสูงกว่าสถานประกอบการ

คณะกรรมการเป้าหมายที่ 10 วิทยาลัยเทคนิคสุรินทร์ (2533 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของบุคลากรในหน่วยงานและสถานประกอบการที่มีต่อการฝึกงานของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคสุรินทร์ ปี 2533 พบว่า การดูแลเอาใจใส่นักศึกษาฝึกงานสถานประกอบการให้ความร่วมมือในการดูแลนักศึกษาเป็นอย่างดี ส่วนครูอาจารย์ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบ ยังให้ความเอาใจใส่ดูแลไม่ดีพอ นักศึกษาที่ออกฝึกงาน ไม่มีความรู้

เพียงพอทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ขาดความตั้งใจอย่างจริงจังและการนิเทศการฝึกงานของ ครู-อาจารย์ ควรไปนิเทศอย่างน้อยสัปดาห์ละครั้ง

นิสิต ศรีคมภวศ์ (2529 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการออกฝึกงานใน สถานประกอบการของนักศึกษาระดับ ปวส. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ของสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า สถานประกอบการได้ให้ความเอาใจใส่ในการดูแลและควบคุมการฝึกอย่างดี ส่วนอาจารย์นิเทศก์ ไม่ค่อยเอาใจใส่ดูแลและให้คำแนะนำแก่นักศึกษาเท่าที่ควร การติดตามผลตลอดจนการยอมรับฟังความคิดเห็นของนักศึกษามีน้อย

ฉวีวรรณ สุภวัชรินทร์ (2535: 176) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการการฝึกงานของนักศึกษา ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอาชีวศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ในด้านการวางแผนและการเตรียมการนั้น สถานประกอบการเห็นว่า การวางแผนในการกำหนดจุดมุ่งหมายการฝึกงานของนักศึกษาได้อย่างชัดเจนในทุกขั้นตอน ทั้งด้านการปฏิบัติ มีปัญหาและความต้องการในระดับปานกลาง และมีปัญหาน้อยในการกำหนดเกณฑ์คุณสมบัติของนักศึกษาฝึกงาน ส่วนการนิเทศการฝึกงานนั้นมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง มีปัญหาและความต้องการในระดับมาก

วราพรพรรณ น้อยสุวรรณ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษากับโรงงานอุตสาหกรรม ในการฝึกอบรมด้านเทคนิคและอาชีวศึกษาในประเทศไทย พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษากับผู้บริหารโรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ มีความเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับปัญหาในความร่วมมือเกี่ยวกับการฝึกอาชีพอบรมด้านเทคนิค และอาชีวศึกษา ได้แก่ทุนทรัพย์ไม่เพียงพอ ทั้งสองฝ่ายไม่ทราบว่าจะร่วมมือกันอย่างไร แรงจูงใจไม่เพียงพอ ต้องการให้กำหนดนโยบายความร่วมมือและต้องการให้แต่งตั้งผู้ประสานงาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี (2538:บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่องการศึกษาที่บังานอาชีพ : ผลกระทบจากการจัดการศึกษาด้านอาชีพ ผลการวิจัยที่สำคัญพบว่า สภาพและปัญหาในการจัดการศึกษาด้านอาชีพในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน ในประเด็นเรื่อง ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ และภาคเอกชน ได้แก่ การขาดแคลนงบประมาณ สถานประกอบการภาคเอกชนในบางท้องที่มีน้อย ภาคเอกชนยังมองไม่เห็นประโยชน์ที่จะได้จากความร่วมมือ มีข้อจำกัดเกี่ยวกับการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และความรับผิดชอบของนักศึกษาที่ไปฝึกงาน ขาดรูปแบบของความร่วมมือ ที่เปิดโอกาส และสนับสนุนให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้น

ปัญหาของการฝึกทักษะวิชาชีพ ได้แก่ การฝึกอาชีพมิใช่การฝึกอย่างแท้จริง การฝึกอาชีพไม่ตรงสาขา กระบวนการฝึกทักษะวิชาชีพยังไม่มีประสิทธิภาพ ปัญหาความร่วมมือ ระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ

ผลการวิจัยเกี่ยวกับความสอดคล้องระหว่างการจัดการศึกษาด้านอาชีพทั้งการศึกษา ในระบบโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียนกับความต้องการของตลาดแรงงาน จากการประเมิน ของผู้ใช้ปรากฏว่า ผลผลิตมีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในระดับ ค่อนข้างมากมีเพียงหลักสูตร ปวส. เท่านั้น ส่วนหลักสูตร ปวช. ปวท. และระยะสั้นมีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในระดับปานกลางเท่านั้น

จากวรรณกรรมและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ที่ได้นำเสนอ จะเห็นได้ว่า การฝึกอาชีพเป็น ขั้นตอนหนึ่งของการพัฒนาบุคคลให้เป็นผู้ที่มีความรู้ ความสามารถและมีความชำนาญโดย เฉพาะการฝึกอาชีพของนักศึกษาที่มีความร่วมมือและประสานสัมพันธ์กันระหว่างสถาน ศึกษาและสถานประกอบการ เป็นวิธีการฝึกอาชีพที่จะทำให้ผู้เข้ารับการฝึกอาชีพพร้อมที่จะ ออกไปประกอบอาชีพตามสาขาอาชีพของตนที่ศึกษามา ดังนั้นการดำเนินงานของสถาน ศึกษาจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะถ้าบุคลากรผู้เกี่ยวข้องในสถานศึกษาไม่เข้าใจใน นโยบายและแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง ย่อมไม่สามารถดำเนินงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ได้ สถานศึกษาทุกแห่งจำเป็นต้องสนองนโยบาย กรมอาชีวศึกษา และประสานสัมพันธ์กับสถาน ประกอบการต่าง ๆ ในท้องถิ่นเพื่อให้เกิดความร่วมมือกัน ในการจัดการศึกษาหลักสูตร ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระบบทวิภาคี เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนระบบโรงเรียน โรงงาน บรรลุวัตถุประสงค์ของการฝึกอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาปัญหาของสถานศึกษาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 15 แห่ง โดยมุ่งศึกษาจากความคิดเห็นของผู้บริหารในสถานศึกษาและครู-อาจารย์ที่สอนในแผนกวิชาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มีขั้นตอนดำเนินการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือรวบรวมข้อมูล

2.1 การสร้างเครื่องมือ

2.2 การทดสอบเครื่องมือ

3. การรวบรวมข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1.1.1 ผู้บริหารในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ตั้งแต่ปีการศึกษา 2538 เป็นต้นมา ซึ่งหมายถึง ผู้บริหารที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หัวหน้าคณะและหัวหน้าแผนกที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประกอบด้วย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.1.1.1 ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิค 15 แห่ง

จำนวน 15 คน

1.1.1.2 ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการในวิทยาลัยเทคนิค

15 แห่ง จำนวน 15 คน

1.1.1.3 หัวหน้าคณะวิชาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประเภท

วิชาช่างอุตสาหกรรม จำนวน 29 คน

1.1.1.4 หัวหน้าแผนกวิชาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม จำนวน 32 คน

1.1.1.5 หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

จำนวน 15 คน

รวมทั้งสิ้น 106 คน

1.1.2 ครู-อาจารย์ ประจำแผนกวิชาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 15 แห่ง รวมทั้งสิ้น 277 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาจากตัวอย่าง โดยจำแนกเป็น

1. ผู้บริหารในสถานศึกษา จำนวน 106 คน

2. ครู-อาจารย์ จำนวน 197 คน

ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ Krejcie R.V. and D.W. Morgan ได้ค่าขนาดตัวอย่างจากตารางดังนี้

1.1 ขนาดตัวอย่าง ผู้บริหาร จำนวน 86 คน

1.2 ขนาดตัวอย่าง ครู-อาจารย์-จำนวน 163 คน

2. เพิ่มจำนวนจากค่าตาราง 20 % เพื่อความสมบูรณ์ในการรวบรวมข้อมูล ได้จำนวนตัวอย่างดังนี้

2.1 จำนวนตัวอย่าง ผู้บริหาร จำนวน 103 คน

ผู้วิจัยจึงใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งมีจำนวน 106 คน

2.2 จำนวนตัวอย่าง ครู-อาจารย์ จำนวน 197 คน

3 กำหนดตัวอย่างตามสัดส่วนของจำนวนตัวอย่างทั้งหมดกับจำนวนของ

ประชากรในแต่ละสถานศึกษา ดังตารางที่ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. เลือกตัวอย่างจากประชากรในแต่ละวิทยาลัย ด้วยการสุ่มอย่างง่าย โดยวิธีการจับสลากและจัดทำบัญชีรายชื่อของตัวอย่าง เพื่อดำเนินการรวบรวมข้อมูลต่อไป

ตารางที่ 2

จำนวนประชากรและจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละสถานศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษา
ระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538
ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ประจำปีการศึกษา 2538

ลำดับ ที่	ชื่อสถานศึกษา	จำนวน			
		ผู้บริหาร		ครู - อาจารย์	
		ประชากร	ตัวอย่าง	ประชากร	ตัวอย่าง
1	วิทยาลัยเทคนิคกาฬสินธุ์	5	5	8	6
2	วิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น	10	10	30	21
3	วิทยาลัยเทคนิคชัยภูมิ	7	7	4	3
4	วิทยาลัยเทคนิคบุรีรัมย์	10	10	25	18
5	วิทยาลัยเทคนิคมหาสารคาม	9	9	24	17
6	วิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา	11	11	42	30
7	วิทยาลัยเทคนิคยโสธร	5	5	10	7
8	วิทยาลัยเทคนิคร้อยเอ็ด	5	5	4	3
9	วิทยาลัยเทคนิคเลย	5	5	20	14
10	วิทยาลัยเทคนิคศรีสะเกษ	5	5	10	7
11	วิทยาลัยเทคนิคสกลนคร	5	5	7	5
12	วิทยาลัยเทคนิคสุรินทร์	5	5	8	6
13	วิทยาลัยเทคนิคอุดรธานี	9	9	24	17
14	วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี	9	9	40	28
15	วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย	6	6	21	15
	รวม	106	106	277	197

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เครื่องมือรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองโดยอาศัยข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร วารสาร ตลอดจนงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน การฝึกอาชีพ ของนักศึกษาหลักสูตรต่าง ๆ และการพัฒนาการเรียนการสอนระบบโรงเรียน-โรงงาน ตลอดจน ประเด็นปัญหาจากครูอาจารย์ผู้สอน จากการสอบถามเบื้องต้น เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามในครั้งนี้โดยแบบสอบถามที่สร้างขึ้น เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scales) 5 ระดับ ซึ่งได้ดำเนินการ ตามขั้นตอนดังนี้

1. วิธีสร้างเครื่องมือ

1.1 ศึกษาเอกสารและตำรางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักการ หลักสูตร และการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ตามโครงการของกรมอาชีวศึกษา

1.2 กำหนดประเด็นและขอบเขตของคำถามตามกรอบการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีที่กรมอาชีวศึกษากำหนดไว้

2.3 สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list) จำนวน 7 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม ปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 3 ด้าน คือ

1. การเตรียมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา จำนวน 23 ข้อ ประกอบด้วยคำถามที่เกี่ยวกับ

1.1 การสรรหาและการคัดเลือกสถานประกอบการเข้าร่วม

โครงการ จำนวน 5 ข้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 การเตรียมการของสถานศึกษาก่อนดำเนินการ

จำนวน 18 ข้อ

2. การดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

ของสถานศึกษาจำนวน 30 ข้อ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ

2.1 การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการ จำนวน 10 ข้อ

2.2 การประสานงานกับสถานประกอบการ จำนวน 10 ข้อ

2.3 การสัมมนาการดำเนินงานและการฝึกอาชีพ จำนวน 10 ข้อ

3. การประเมินผลการดำเนินงานและการฝึกอาชีพจำนวน 12 ข้อ

รวมทั้งหมดในตอนที่ 2 จำนวน 65 ข้อ โดยกำหนดน้ำหนักของแบบสอบถามประมาณค่า เป็น 5 ระดับ และแต่ละด้าน มีคำถามปลายเปิดเพื่อให้เห็นความคิดเห็น

ลักษณะแบบสอบถาม คือให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาว่า การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่ดำเนินการมาแล้วตั้งแต่ปีการศึกษา 2538 จนกระทั่งปัจจุบัน พบปัญหาตามประเด็นของข้อความในแบบสอบถามในระดับใด โดยกำหนดระดับปัญหาไว้ 5 ระดับ ดังนี้

ระดับปัญหา มากที่สุด คือ การดำเนินการที่สถานศึกษาดำเนินการแล้ว เห็นว่า มีปัญหาเกิดขึ้นในระหว่างการดำเนินการมากที่สุด

ระดับปัญหา มาก คือ การดำเนินการที่สถานศึกษาดำเนินการแล้ว เห็นว่า มีปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินการมาก

ระดับปัญหา ปานกลาง คือ การดำเนินการที่สถานศึกษาดำเนินการแล้ว เห็นว่า มีปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการดำเนินการบ้างเป็นครั้งคราว

ระดับปัญหา น้อย คือ การดำเนินการที่สถานศึกษาดำเนินการแล้ว เห็นว่า มีปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการดำเนินการบ้าง

ระดับปัญหา น้อยที่สุด คือ การดำเนินการที่สถานศึกษาดำเนินการแล้ว เห็นว่า มีปัญหาที่เกิดขึ้นในระหว่างการดำเนินการน้อยมาก หรือ ไม่มีปัญหาเลย

การทดสอบเครื่องมือ

1. พิจารณาความเที่ยงตรง โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ และอาจารย์ผู้ควบคุม วิทยานิพนธ์ ตรวจสอบแบบสอบถาม ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1 เนื้อหา (Content) โดยพิจารณาความครอบคลุมและความเที่ยงตรง ด้านเนื้อหาของแบบสอบถาม

1.2 ภาษา (Wording)

1.3 โครงสร้างและรูปแบบ(Structure and format) ของเครื่องมือ

1.4 อื่น ๆ ที่ผู้เชี่ยวชาญเห็นสมควร

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

1. นายประธาน กิจจะวัฒน์นะ	ผู้อำนวยการสำนักงานโครงการ
	อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กรมอาชีวศึกษา
2. นายพินิจ ศุภวัฒน์	ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคนครราชสีมา
3. นายสิทธิพร สุดดีพงษ์	ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคอุดรธานี
4. นางปวีณ์ ตาปเพ็ชร	สำนักงานเลขาธิการ กรอ.พอ.
5. นายวิชิต บุญสุวรรณ	หัวหน้างานวิจัย วิทยาลัยเทคนิคอุดรธานี
6. นางพัชรี สว่างทรัพย์	ศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา
7 ดร. อาทิตย์ สีหะมงคล	หัวหน้าคณะครุศาสตร์
	วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย

2. การพิจารณาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

1. หลังจากแก้ไขปรับปรุงแบบสอบถามอย่างละเอียดแล้ว เพื่อให้แบบสอบถามชุดนี้มีความเชื่อมั่น สำหรับกรวิจัย ผู้วิจัยได้นำไปทดลองใช้ กับ ผู้บริหาร และครูอาจารย์ ในแผนกวิชาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิคภาคเหนือ จำนวน 3 แห่ง คือ วิทยาลัยเทคนิคเพชรบูรณ์ วิทยาลัยเทคนิคพิษณุโลก วิทยาลัยเทคนิคพิจิตร จำนวนรวมทั้งสิ้น 30 คนแล้วนำมาพิจารณาความเข้าใจในการตอบแบบสอบถามและระยะเวลาในการตอบแบบสอบถาม เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามให้สมบูรณ์

2. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้ว ไปหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการ ของ Cronbach ด้วยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Cronbach'alpha coefficient) โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ 0.80 ขึ้นไป ซึ่งผลการทดสอบเครื่องมือได้ผลดังนี้

1. การเตรียมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา

จำนวน 23 ข้อ $\alpha = 0.93$

1.1 การสรรหาและการคัดเลือกสถานประกอบการเข้าร่วมโครงการ

จำนวน 5 ข้อ $\alpha = 0.86$

1.2 การเตรียมการของสถานศึกษาก่อนการดำเนินการ

จำนวน 18 ข้อ $\alpha = 0.93$

2. การดำเนินการของสถานศึกษาก่อนการดำเนินการ

จำนวน 30 ข้อ $\alpha = 0.95$

2.1 การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการ

จำนวน 10 ข้อ $\alpha = 0.92$

2.2 การประสานงานกับสถานประกอบการ

จำนวน 10 ข้อ $\alpha = 0.90$

2.3 การสัมมนาการดำเนินงานและการฝึกอาชีพ

จำนวน 10 ข้อ $\alpha = 0.85$

3. การประเมินผลการดำเนินงานและการฝึกอาชีพ

จำนวน 12 ข้อ $\alpha = 0.92$

ค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งชุด รวมทั้งสิ้น 65 ข้อ ได้ค่า $\alpha = 0.97$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 0.80

การรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. บัณฑิตเอกคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

เจ้าคุณทหารลาดกระบัง ขออนุญาตให้งานบัณฑิตวิทยาลัย ทำหนังสือขอความร่วมมือใน

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยถึงกรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อขออนุญาตเก็บ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อมูลจาก ผู้บริหาร และ ครู - อาจารย์ วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ดังที่กำหนดไว้

2. เสนอหนังสือต่อกรมอาชีวศึกษาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

3. นำหนังสือที่ผ่านการพิจารณาเห็นชอบแล้ว เสนอต่อของวิทยาลัยเทคนิค เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือ ไปยังผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ขอความอนุเคราะห์ ให้ผู้บริหารและ ครู - อาจารย์ในวิทยาลัยเทคนิคที่กำหนดไว้เป็นกลุ่มตัวอย่าง กรอกแบบสอบถาม

4. ดำเนินการส่งแบบสอบถามไปยังวิทยาลัยเทคนิคต่างๆ ที่กำหนดไว้ โดยการส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างนั้นทางไปรษณีย์ ไปยังวิทยาลัยเทคนิคที่กำหนดไว้ในกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้บริหารและครู-อาจารย์ที่กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่างกรอกแบบสอบถาม

5. วิทยาลัยเทคนิคที่กำหนดให้เป็นกลุ่มตัวอย่างได้ส่งแบบสอบถามกลับคืนมารวมทั้งสิ้น 301 ชุด คิดเป็นร้อยละ 99.34 ของจำนวนตัวอย่าง ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในขั้นตอนการกำหนดขนาดตัวอย่าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาแต่ละฉบับ

2. นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมแล้วมาตรวจให้คะแนนแบบสอบถามตามเกณฑ์

การตรวจ ที่กำหนดไว้ คือ

ระดับปัญหา มากที่สุด	ให้คะแนน 5
ระดับปัญหา มาก	ให้คะแนน 4
ระดับปัญหา ปานกลาง	ให้คะแนน 3
ระดับปัญหา น้อย	ให้คะแนน 2
ระดับปัญหา น้อยที่สุด	ให้คะแนน 1

3. นำแบบสอบถามที่ให้คะแนนแล้วมาวิเคราะห์โดย

3.1 ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ และร้อยละ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.2 ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถาม ปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบ
ทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม
วิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ วิเคราะห์ข้อมูลโดย การหาค่าเฉลี่ยและค่า
เบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยทำเป็นรายข้อ รายด้าน และโดยรวม โดยแปลความหมายค่า เฉลี่ย
ดังนี้

4.50 - 5.00	หมายถึง	มีปัญหามากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง	มีปัญหามาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	มีปัญหาปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	มีปัญหาน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง	มีปัญหาน้อยที่สุด

4. ตอนที่ 3 จำแนกผู้ตอบแบบสอบถามเป็น กลุ่มผู้บริหาร และกลุ่มครู -
อาจารย์และนำ 2 กลุ่มมาเปรียบเทียบโดยการ ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ของความ
คิดเห็นทั้ง 2 กลุ่ม ด้วยค่า t โดยการวิจัยครั้งนี้ ประมวลและวิเคราะห์ข้อมูลโดย
โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC+

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตาราง และการบรรยายโดยแยกเป็นตอน ๆ ตามลำดับดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งหมายถึง ผู้บริหารในสถานศึกษา อันได้แก่ ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าคณะ หัวหน้าแผนกที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมและครูอาจารย์ในแผนกวิชาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุราชการ วุฒิการศึกษา หน้าที่รับผิดชอบ จำนวนชั่วโมงที่ทำการสอนต่อสัปดาห์ ข้อมูลปรากฏในตารางที่ 6

1.2 สถานภาพของสถานศึกษา ซึ่งหมายถึงสถานศึกษาที่ผู้บริหารและครูอาจารย์ทำหน้าที่อยู่ ประกอบด้วย สาขาวิชาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ปีการศึกษา 2538 และจำนวนสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานศึกษา ข้อมูลปรากฏในตารางที่ 7

ตอนที่ 2 ข้อมูลศึกษาปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา โดยแยกเป็น 3 ด้าน คือ

2.1 การเตรียมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา โดยจำแนกเป็น 2 ด้าน ดังนี้

2.1.1 ปัญหาในการสรรหาและคัดเลือกสถานประกอบการเข้าร่วมโครงการ อันประกอบด้วย ความร่วมมือในการเข้าร่วมโครงการของสถานประกอบการ ทั้งจำนวนและความพร้อมของสถานประกอบการ ข้อมูลปรากฏในตารางที่ 8

2.1.2 ปัญหาในการเตรียมการของสถานศึกษาก่อนการดำเนินการ ซึ่งประกอบด้วย การประชุมบุคลากร การวางแผนก่อนการดำเนินการ ตลอดจนการเตรียมความพร้อมความเข้าใจให้กับบุคลากรผู้เกี่ยวข้องของการประชาสัมพันธ์หลักสูตร ซึ่งข้อมูลปรากฏในตารางที่ 9

ผู้วิจัยได้สรุปปัญหาในการเตรียมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา โดยข้อมูลปรากฏในตารางที่ 10

2.2 การดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา ซึ่งจำแนกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

2.2.1 ปัญหาในการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการ อันประกอบไปด้วย การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการจัดการเรียนการสอน การนิเทศการฝึกอาชีพ การจัดสรรงบประมาณในการจัดสัมมนาบุคลากรผู้เกี่ยวข้องเป็นต้น ข้อมูลปรากฏในตารางที่ 11

2.2.2 ปัญหาในการประสานงานกับสถานประกอบการ ทั้งนี้ประกอบด้วย ปัญหาในการประสานงานระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษาในเรื่องต่าง ๆ ในระหว่างการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นต้นว่า การทำสัญญาการฝึกอาชีพ การจัดหลักสูตร เนื้อหาวิชา การกำหนดปฏิทินปฏิบัติงาน ตลอดจนความคิดเห็นและภาระงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งของสถานประกอบการและสถานศึกษา ซึ่งข้อมูลปรากฏในตารางที่ 12

2.2.3 ปัญหาในการสัมมนาการดำเนินการและการฝึกอาชีพ หลังจากรับนักศึกษาระบบทวิภาคีเข้าศึกษาในสถานศึกษาและฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ซึ่งประกอบไปด้วย การร่วมกันจัดประชุมสัมมนาระหว่างบุคลากรของสถานประกอบการและบุคลากรของสถานศึกษา เพื่อรับทราบปัญหาอันจะนำไปสู่แนวทางการแก้ไขรวมถึงการนิเทศนักศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งข้อมูลปรากฏในตารางที่ 13

ผู้วิจัยได้สรุปปัญหาในการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา ซึ่งข้อมูลปรากฏในตารางที่ 14

2.3 การประเมินผลการดำเนินงานและการฝึกอาชีพ ประกอบไปด้วย วิธีการจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลทั้งรายวิชาทฤษฎีที่จัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาและรายวิชาปฏิบัติที่จัดการเรียนการสอนหรือฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ซึ่งข้อมูลปรากฏในตารางที่ 15

ผู้วิจัยได้สรุปปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้ง 3 ด้าน โดยแสดงข้อมูลปรากฏในตารางที่ 16

ตอนที่ 3 ข้อมูลเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ เกี่ยวกับปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในด้านต่าง ๆ ดังตอนที่ 2 โดยเปรียบเทียบเป็นรายชื่อ รายด้านและโดยรวม ซึ่งข้อมูลปรากฏในตารางที่ 17 ถึงตารางที่ 25

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 3
แสดงจำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตาม
ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ที่	รายการ	จำนวน N =301	ร้อยละ
1.	เพศ		
	1.1 ชาย	287	95.34
	1.2 หญิง	14	4.65
2.	อายุราชการ		
	2.1 1 - 10 ปี	60	19.93
	2.2 11- 20 ปี	104	34.55
	2.3 21- 30 ปี	76	25.24
	2.4 มากกว่า 30 ปี	61	20.26
3.	วุฒิการศึกษา		
	3.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	35	11.62
	3.2 ปริญญาตรี	235	78.07
	3.3 ปริญญาโท	31	10.29
4.	หน้าที่รับผิดชอบ		
	4.1 ผู้บริหาร	104	34.55
	4.1.1 ผู้อำนวยการ	10	3.32
	4.1.2 ผู้ช่วยผู้อำนวยการ	21	6.97
	4.1.3 หัวหน้าคณะวิชา	30	9.96
	4.1.4 หัวหน้าแผนกวิชา	29	9.63
	4.1.5 หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	14	4.65
	4.2 ครู-อาจารย์ ประจำแผนกวิชา	197	65.44
5.	จำนวนชั่วโมงที่ทำการสอนต่อสัปดาห์		
	5.1 ไม่มี	25	8.30
	5.2 1 - 10 คาบ/สัปดาห์	11	3.65
	5.3 11 -20 คาบ/สัปดาห์	11	3.65
	5.4 21 - 30 คาบ/สัปดาห์	85	28.23
	5.5 มากกว่า 31 คาบต่อสัปดาห์	169	56.14
	รวม	301	100

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครู-อาจารย์ในแผนกวิชาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา จำนวน 301 คน จำแนกได้ดังนี้

1.1 ผู้บริหารและครู-อาจารย์ เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยมีเพศชาย 287 คน คิดเป็นร้อยละ 95.34 เพศหญิง 14 คน คิดเป็นร้อยละ 4.65

1.2 ผู้บริหารและครู-อาจารย์ ส่วนใหญ่มีอายุราชการอยู่ระหว่าง 10 - 20 ปี ซึ่งมีจำนวนถึง 104 คน คิดเป็นร้อยละ 34.55 รองลงมาคือ มีอายุราชการระหว่าง 21-30 ปี จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 25.2 ส่วนผู้ที่มีอายุราชการระหว่าง 1 - 10 ปี มี 60 คน คิดเป็นร้อยละ 19.93 และผู้ที่มีอายุราชการมากกว่า 30 ปีขึ้นไป มีถึง 61 คน คิดเป็นร้อยละ 20.26

1.3 ผู้บริหารและครู-อาจารย์ มีวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุดถึง 235 คน คิดเป็นร้อยละ 78.07 รองลงมาคือ วุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 11.62 ส่วนวุฒิปริญญาโทมีจำนวนน้อยที่สุด คือ 31 คน คิดเป็นร้อยละ 10.29

1.4 ในกลุ่มของผู้ตอบแบบสอบถาม มีครู - อาจารย์ จำนวน 197 คน ซึ่งเป็นทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่าง และคิดเป็นร้อยละ 65.44 ของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนผู้บริหาร จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 34.6 ซึ่งในกลุ่มผู้บริหารส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าคณะ จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 9.96

1.5 ผู้บริหารและครู - อาจารย์ มีจำนวนชั่วโมงที่ทำการสอนมากกว่า 31 คาบต่อสัปดาห์ มากที่สุดถึง 169 คน คิดเป็นร้อยละ 56.14 รองลงมาคือผู้ที่มีจำนวนชั่วโมงสอนระหว่าง 21-30 คาบต่อสัปดาห์ จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 28.23 ส่วนผู้ที่ไม่มีชั่วโมงสอนส่วนมากเป็นผู้บริหารมีถึง 25 คน คิดเป็นร้อยละ 8.30

ตารางที่ 4
แสดง จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม
จำแนกตามข้อมูลของสถานศึกษา

ที่	รายการ	จำนวน N =301	ร้อยละ
1.	สาขาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ปีการศึกษา 2538 ในวิทยาลัยฯ		
	1.1 1-3 สาขาวิชา	201	66.77
	1.2 4-6 สาขาวิชา	100	33.22
2.	จำนวนสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการจัดการอา ชีวศึกษาระบบทวิภาคี กับสถานศึกษา เพียงพอกับการ รับนักศึกษาเข้าฝึกอาชีพหรือไม่		
	2.1 เพียงพอ	298	99.0
	2.2 ไม่เพียงพอ	3	0.99
	รวม	301	100

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครู - อาจารย์ ในสถานศึกษา ที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช .) ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ส่วนใหญ่สังกัดอยู่ในสถานศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 1-3 แผนก ซึ่งมีจำนวนถึง 201 คน คิดเป็นร้อยละ 66.77 ส่วนผู้บริหารและครู - อาจารย์ ที่สังกัดอยู่ในสถานศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 4 - 6 แผนกวิชา มีจำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 33.22 ซึ่งส่วนใหญ่ มีความเห็นว่า จำนวนสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานศึกษามีจำนวนเพียงพอ ถึง 298 คน คิดเป็นร้อยละ 0.99 ส่วนที่มีความคิดเห็นว่ามีเพียง 3 คนเท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 1.0 เท่านั้น

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม
ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.1 การเตรียมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา

ตารางที่ 5

แสดง ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบ
ทวิภาคีในการสรรหาและคัดเลือกสถานประกอบการเข้าร่วมโครงการ

ลำดับ ที่	ประเด็นปัญหา	N = 301		ระดับปัญหา	ลำดับ ที่
		\bar{X}	S.D.		
1.	สถานศึกษาไม่ได้รับความร่วมมือในการ สำรวจความต้องการของสถานประกอบการ ในท้องถิ่นเพื่อเข้าร่วมโครงการจัด การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.21	0.99	ปานกลาง	5
2.	สถานประกอบการที่แจ้งความประสงค์ เข้าร่วมโครงการมีไม่เพียงพอ	3.44	1.08	ปานกลาง	3
3.	สถานประกอบการที่มีความพร้อมใน การฝึกอาชีพมีไม่เพียงพอ	3.58	1.08	มาก	1
4.	บุคลากรของสถานประกอบการขาด ความเข้าใจ ในหลักการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.52	1.05	มาก	2
5.	สถานประกอบการให้ความร่วมมือน้อย ในการรับนักศึกษาระบบทวิภาคีเข้าฝึก อาชีพ	3.42	0.98	ปานกลาง	4
	รวม	3.43	0.77	ปานกลาง	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครู - อาจารย์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการเตรียมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในด้านการสรรหาและคัดเลือกสถานประกอบการเข้าร่วมโครงการ โดยภาพรวม มีปัญหาในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว พบว่า ผู้บริหารและครู-อาจารย์ มีความเห็นว่าสถานประกอบการที่มีความพร้อมในการฝึกอาชีพมีไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 3.58$) และ บุคลากรของสถานประกอบการขาดความเข้าใจในหลักการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 3.52$) มีปัญหาในระดับมาก

ส่วนประเด็นปัญหาอื่น ๆ มีปัญหาในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ สถานประกอบการที่แจ้งความประสงค์เข้าร่วมโครงการมีไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 3.44$) สถานประกอบการให้ความร่วมมือน้อยในการรับนักเรียนระบบทวิภาคีเข้าฝึกอาชีพ ($\bar{X} = 3.42$) สถานศึกษาไม่ได้รับความร่วมมือในการสำรวจความต้องการของสถานประกอบการในท้องถิ่นเพื่อเข้าร่วมโครงการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 3.21$)

ตารางที่ 6

แสดง ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในการเตรียมการของสถานศึกษาก่อนการดำเนินการ

ลำดับ ที่	ประเด็นปัญหา	N = 301		ระดับปัญหา	ลำดับ ที่
		\bar{X}	S.D.		
1.	สถานศึกษาไม่มีการประชุมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีส่วนร่วมในวางแผนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.14	1.02	ปานกลาง	17
2.	ขาดการวางแผนการรับนักเรียนระบบทวิภาคี ร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ	3.28	1.03	ปานกลาง	12
3.	ขาดการวางแผนการปฏิบัติการร่วมกันระหว่างบุคลากรที่เกี่ยวข้องของสถานศึกษากับสถานประกอบการ	3.35	0.97	ปานกลาง	10
4.	บุคลากรที่มีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตรยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.22	0.97	ปานกลาง	16

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ประเด็นปัญหา	N = 301		ระดับปัญหา	ลำดับ ที่
		\bar{X}	S.D.		
5	ครู-อาจารย์ ขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.10	0.92	ปานกลาง	18
6.	บุคลากรผู้รับผิดชอบในการบริหารหลักสูตรมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมากอยู่แล้ว	3.59	0.94	มาก	2
7.	ครู-อาจารย์ในแผนกที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีชั่วโมงสอนและงานที่ต้องรับผิดชอบมาก	3.76	1.00	มาก	1
8.	คณะกรรมการรับผิดชอบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ยังขาดความเข้าใจในบทบาทและความรับผิดชอบของตน	3.23	0.92	ปานกลาง	14
9.	การประชาสัมพันธ์หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบภาคี ของสถานศึกษาก่อนการดำเนินการโครงการ ไม่ชัดเจน	3.40	1.00	ปานกลาง	8
10.	สถานประกอบการไม่ให้ความร่วมมืออย่างจริงจัง ในการเข้าร่วมประชุม เพื่อทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ	3.49	0.96	ปานกลาง	5
11.	สถานประกอบการไม่เข้าร่วมในการคัดเลือกนักศึกษาระบบทวิภาคี กับสถานศึกษา	3.51	1.00	มาก	3
12.	สถานศึกษาไม่จัดสัมมนา ครูฝึก ผู้ควบคุมการฝึกให้เข้าใจและมีความรู้ ก่อนการดำเนินโครงการ	3.41	1.06	ปานกลาง	7

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ประเด็นปัญหา	N = 301		ระดับปัญหา	ลำดับ ที่
		\bar{X}	S.D.		
13	การจัดทำเอกสาร และคู่มือการดำเนินงานของสถานศึกษาไม่เผยแพร่ให้ครูอาจารย์ได้รับทราบ	3.23	0.94	ปานกลาง	15
14	การจัดประชุมชี้แจงครู-อาจารย์ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจก่อนการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีไม่เพียงพอ	3.31	0.93	ปานกลาง	11
15.	ขาดการจัดประชุมอาจารย์นิเทศก์เพื่อชี้แจงบทบาทหน้าที่ ก่อนการนิเทศการฝึกอาชีพ นักศึกษา	3.27	1.00	ปานกลาง	13
16.	สถานประกอบการกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องของสถานศึกษาไม่ได้ร่วมกันจัดแผนการเรียน	3.48	1.04	ปานกลาง	6
17.	สถานประกอบการไม่ส่งบุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมในการประชุมนิเทศนักศึกษาและผู้ปกครอง	3.50	1.05	มาก	4
18.	บุคลากรที่สถานประกอบการส่งเข้าร่วมประชุมกับสถานศึกษา ไม่ใช่คนเดิมที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอาชีพของนักศึกษา	3.39	0.95	ปานกลาง	9
	รวม	3.37	0.67	ปานกลาง	

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครู-อาจารย์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการเตรียมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในด้านการเตรียมการของสถานศึกษาก่อนการดำเนินการ โดยภาพรวม มีปัญหาในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารและครู-อาจารย์ มีความคิดเห็นว่าเป็นปัญหาในเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระดับมาก จำนวน 4 ข้อ คือ ครู-อาจารย์ในแผนกวิชาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มี ชั่วโมงสอนและงานที่ต้องรับผิดชอบมาก ($\bar{X} = 3.76$) บุคลากรผู้รับผิดชอบในการบริหารหลักสูตรมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมากอยู่แล้ว ($\bar{X}=3.59$) สถานประกอบการไม่เข้าร่วมในการคัดเลือกนักศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานศึกษา ($\bar{X}=3.51$) และสถานประกอบการไม่ส่งบุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมในการปฐมนิเทศนักศึกษาและผู้ปกครอง ($\bar{X} = 3.50$) ตามลำดับ

นอกจากนั้น มีความคิดเห็นว่ามีปัญหาในระดับปานกลางทุกข้อ คือ สถานประกอบการไม่ให้ความร่วมมืออย่างจริงจังในการเข้าร่วมประชุม เพื่อทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ($\bar{X} = 3.49$) สถานประกอบการกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องของสถานศึกษาไม่ได้ร่วมกันจัดแผนการเรียน ($\bar{X} = 3.48$) และบุคลากรที่สถานประกอบการส่งเข้าร่วมประชุมกับสถานศึกษา ไม่ใช่คนเดิมที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอาชีพของนักศึกษา ($\bar{X} = 3.39$) ซึ่งล้วนเป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสถานประกอบการ

ปัญหาในการเตรียมการของสถานศึกษาก่อนการดำเนิน ที่มีค่าเฉลี่ยรองลงไป คือ บุคลากรที่มีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตรยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 3.22$) สถานศึกษาไม่มีการประชุมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 3.14$) และ ครู- อาจารย์ ขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 3.10$) ตามลำดับ ซึ่งเป็นประเด็นปัญหาการเตรียมการที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา

ตารางที่ 7

แสดง ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในการเตรียมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา

ลำดับ ที่	ประเด็นปัญหา	N = 301		ระดับปัญหา	ลำดับ ที่
		\bar{X}	SD.		
1.	การสรรหาและคัดเลือกสถานประกอบการเข้าร่วมโครงการ	3.43	0.77	ปานกลาง	1
2.	การเตรียมการของสถานศึกษาก่อนการดำเนินการ	3.37	0.67	ปานกลาง	2
	รวม	3.38	0.65	ปานกลาง	

จากตารางที่ 7 พบว่า ผู้บริหารและครู - อาจารย์ มีความคิดเห็นว่า ปัญหาในการเตรียมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาโดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งในด้านการสรรหาและคัดเลือกสถานประกอบการเข้าร่วมโครงการ และการเตรียมการของสถานศึกษาก่อนการดำเนินการ ก็มีปัญหาในระดับปานกลางเช่นกัน

2.2 การดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา

ตารางที่ 8

แสดง ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงาน

ลำดับ ที่	ประเด็นปัญหา	N = 301		ระดับปัญหา	ลำดับ ที่
		\bar{X}	S.D.		
1.	ขาดงบประมาณ ในการดำเนินงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.74	0.99	มาก	3
2.	ขาดงบประมาณ ในการติดต่อประสานงานในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.67	1.00	มาก	7
3.	ขาดงบประมาณ ในการรับนักศึกษาเพิ่มจากระบบปกติ	3.67	1.03	มาก	8
4.	ขาดงบประมาณ ในการนิเทศการฝึกอาชีพ	3.74	1.03	มาก	4
5.	ห้องเรียนของสถานศึกษาไม่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษาที่เพิ่มขึ้น	3.70	1.13	มาก	6
6.	ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ เช่นห้องปฏิบัติการทางภาษา ไม่เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษาที่เพิ่มขึ้น	3.64	1.14	มาก	9

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ประเด็นปัญหา	N = 301		ระดับปัญหา	ลำดับ ที่
		\bar{X}	S.D.		
7.	ห้องบริการอื่น ๆ เช่น ห้องสมุด, แนะแนว, พยาบาล ไม่เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษาที่เพิ่มขึ้น	3.31	1.12	ปานกลาง	10
8.	ขาดงบประมาณ ในการจัดสัมมนาครูฝึก ผู้ควบคุมการฝึก ครูผู้สอน อาจารย์นิเทศก์อย่างต่อเนื่อง	3.72	1.03	มาก	5
9.	ขาดงบประมาณ ในการจัดหาวัสดุฝึก อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในวิชาชีพ พื้นฐานที่ต้องเรียนกับสถานศึกษา	3.78	1.04	มาก	2
10.	ขาดงบประมาณ ในการจัดหาพาหนะ ในการนิเทศการฝึกอาชีพ	3.78	1.03	มาก	1
	รวม	3.67	0.82	มาก	

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครู- อาจารย์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา ในด้านการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงาน โดยภาพรวมมีปัญหายุ่งในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีปัญหายุ่งในระดับมาก เกือบทุกข้อ คือ ขาดงบประมาณในการจัดหาพาหนะในการนิเทศการฝึกอาชีพ ($\bar{X} = 3.78$) ขาดงบประมาณในการจัดหาวัสดุฝึก อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในวิชาชีพพื้นฐานที่ต้องเรียนกับสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.78$) ขาดงบประมาณในการดำเนินงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ($\bar{X} = 3.74$) และขาดงบประมาณในการนิเทศการฝึกอาชีพ ($\bar{X} = 3.74$) มีเพียงข้อเดียวเท่านั้นที่มีปัญหายุ่งในระดับปานกลาง คือ ห้องบริการอื่น ๆ เช่นห้องสมุด ห้องแนะแนว ห้องพยาบาลไม่เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษาที่เพิ่มขึ้น ($\bar{X} = 3.31$)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 9

แสดง ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษา
ระบบทวิภาคี ในการประสานงานกับสถานประกอบการ

ลำดับ ที่	ประเด็นปัญหา	N = 301		ระดับปัญหา	ลำดับ ที่
		\bar{X}	S.D.		
1.	คณะกรรมการและคณะทำงานร่วม ระหว่างสถานศึกษา-สถานประกอบการ ที่ได้รับแต่งตั้ง ไม่ได้ประสานงานและ ทำงานร่วมกันอย่างแท้จริง	3.50	0.92	มาก	5
2.	สถานประกอบการไม่เข้าร่วมในการทำ สัญญาการฝึกอาชีพ ระหว่างสถาน ศึกษา นักศึกษา ผู้ปกครอง และสถาน ประกอบการ	3.38	0.93	ปานกลาง	9
3.	สถานศึกษาไม่มีโอกาสเข้าร่วมในการ จัดตารางการฝึกอาชีพของนักศึกษาใน สถานประกอบการ	3.50	1.02	มาก	6
4.	เนื้อหารายวิชาตามหลักสูตรกับการฝึก อาชีพในสถานประกอบการไม่มีความ สอดคล้องกันเท่าที่ควร	3.59	0.95	มาก	2
5.	ขาดการกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงาน ร่วมกันระหว่างสถานศึกษา-สถาน ประกอบการ	3.39	0.99	ปานกลาง	8
6.	สถานประกอบการและสถานศึกษามี ความเข้าใจในการจัดอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคีไม่ตรงกัน	3.41	0.92	ปานกลาง	7

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ประเด็นปัญหา	N = 301		ระดับปัญหา	ลำดับ ที่
		\bar{X}	S.D.		
7.	สถานประกอบการและสถานศึกษามี ความเห็นไม่สอดคล้องกันในการดำเนิน งาน	3.36	0.94	ปานกลาง	10
8.	ระบบการประสานงานที่แตกต่างกัน ระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบ การ	3.51	0.94	มาก	4
9.	ขาดบุคลากรในการประสานงานอย่าง จริงจัง	3.58	0.99	มาก	3
10.	บุคลากรผู้รับผิดชอบในการประสาน งานมีภาระงานมากไม่สามารถประสาน งานได้เต็มที่	3.65	1.01	มาก	1
	รวม	3.49	0.72	ปานกลาง	

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครู - อาจารย์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ปัญหาในการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในด้านการประสาน
งานกับสถานประกอบการ โดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$) ซึ่งเมื่อ
พิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารและครู-อาจารย์ เห็นว่า เรื่องที่มีปัญหาในระดับมากคือ
บุคลากรผู้รับผิดชอบในการประสานงานมีภาระมาก ไม่สามารถประสานงานได้เต็มที่
($\bar{X} = 3.65$) เนื้อหาวิชาตามหลักสูตรกับการฝึกอาชีพในสถานประกอบการไม่มีความสอด
คล้องกันเท่าที่ควร ($\bar{X} = 3.59$) ขาดบุคลากรในการประสานงานอย่างจริงจัง ($\bar{X} = 3.58$) รวม
ถึงระบบการประสานงานที่แตกต่างกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ($\bar{X}=3.51$)
และคณะกรรมการและคณะทำงานร่วมระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการที่ได้รับแต่งตั้ง
ไม่ได้ประสานงานและทำงานร่วมกันอย่างแท้จริง ($\bar{X}=3.50$) มีปัญหาในระดับมากทั้งสิ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้拿去ใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประเด็นปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในด้านนี้คือ สถานประกอบการและสถานศึกษามีความเห็นไม่สอดคล้องในการดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.36$) ซึ่งมีปัญหาในระดับปานกลาง

ตารางที่ 10

แสดง ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในการสัมมนาการดำเนินการและการฝึกอาชีพ

ลำดับ ที่	ประเด็นปัญหา	N = 301		ระดับปัญหา	ลำดับ ที่
		\bar{X}	S.D.		
1.	สถานประกอบการไม่ให้ความร่วมมือในการส่งบุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมสัมมนาครูฝึกและผู้ควบคุมการฝึกอาชีพ	3.46	1.00	ปานกลาง	9
2.	ครู-อาจารย์ ไม่เห็นความสำคัญในการเข้าร่วมประชุมสัมมนาครูฝึกครูผู้สอนและอาจารย์นิเทศก์ จึงไม่เข้าร่วมประชุม	3.26	1.02	ปานกลาง	10
3.	การเข้าร่วมรับทราบปัญหาในการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ร่วมกันระหว่างบุคลากรในสถานศึกษาและบุคลากรในสถานประกอบการ ไม่ต่อเนื่อง	3.52	0.93	มาก	8
4.	การร่วมรับทราบปัญหาและหาแนวทางในการแก้ปัญหาของนักศึกษาระบบทวิภาคีร่วมกัน ไม่ต่อเนื่อง	3.54	0.92	มาก	6
5.	การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและระบบสารสนเทศซึ่งกันและกัน มีน้อย	3.65	0.92	มาก	5
6.	บุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการนิเทศการฝึกอาชีพมีภาระงานมาก	3.73	0.88	มาก	1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ประเด็นปัญหา	N = 301		ระดับปัญหา	ลำดับ ที่
		\bar{X}	S.D.		
7.	คณะกรรมการในการนิเทศการฝึกอาชีพ นักศึกษา มีภาระงานมากไม่สามารถไป นิเทศการฝึกอาชีพนักศึกษาได้อย่างทั่ว ถึง	3.70	0.95	มาก	3
8.	สถานศึกษาไม่สามารถจัดเวลาและค่า ตอบแทนในการนิเทศการฝึกอาชีพของ คณะกรรมการนิเทศได้อย่างเหมาะสม	3.73	1.01	มาก	2
9.	คณะกรรมการนิเทศที่ไม่ได้รับการ สนับสนุนงบประมาณและยานพาหนะ ในการออกนิเทศอย่างจริงจัง	3.67	1.04	มาก	4
10.	คณะกรรมการนิเทศที่ไม่สรุปผลการนิ เทศและนำมาใช้ในการปรับปรุงการ ดำเนินการฝึก อาชีพอย่างจริงจัง	3.53	0.97	มาก	7
	รวม	3.58	0.76	มาก	

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครู-อาจารย์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ปัญหาในการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา ในด้านการสัมมนา
การดำเนินการและการฝึกอาชีพ โดยภาพรวมมีปัญหายุอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.58$)

เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยแล้ว พบว่า ผู้บริหารและครู-อาจารย์ มีความคิดเห็นว่ามี
ปัญหาในระดับมาก คือ บุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการนิเทศการฝึกอาชีพนักศึกษามี
ภาระงานมาก ($\bar{X} = 3.73$) สถานศึกษาไม่สามารถจัดเวลาและค่าตอบแทนในการนิเทศการ
ฝึกอาชีพ ของคณะกรรมการนิเทศได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.73$) และคณะกรรมการในการนิ
เทศการฝึกอาชีพนักศึกษามีภาระงานมากไม่สามารถไปนิเทศการฝึกอาชีพนักศึกษาได้อย่างทั่ว
ถึง ($\bar{X} = 3.70$) ส่วนประเด็นที่มีปัญหาในระดับปานกลางคือ สถานประกอบการไม่ให้ความ
ร่วมมือในการส่งบุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมสัมมนาครูฝึกและผู้ควบคุมการฝึกอาชีพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

($\bar{X} = 3.46$) และ ครู-อาจารย์ไม่เห็นความสำคัญในการเข้าร่วมประชุมสัมมนาครูฝึก ครูผู้สอน และอาจารย์นิเทศก์ จึงไม่เข้าร่วมประชุม ($\bar{X} = 3.26$)

ตารางที่ 11

แสดง ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบ
ทวิภาคี ในการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา

ลำดับ ที่	ประเด็นปัญหา	N = 301		ระดับปัญหา	ลำดับ ที่
		\bar{X}	S.D.		
1.	การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงาน	3.67	0.82	มาก	1
2.	การประสานงานกับสถานประกอบการ	3.49	0.72	ปานกลาง	3
3.	การสัมมนาการดำเนินการและการฝึกอาชีพ	3.58	0.76	มาก	2
	รวม	3.58	0.69	มาก	

จากตารางที่ 11 พบว่า ผู้บริหารและครู-อาจารย์ มีความคิดเห็นว่า การดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา โดยภาพรวมแล้วมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) โดยเห็นว่า การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงาน ($\bar{X} = 3.67$) อยู่ในระดับ มาก การสัมมนาการดำเนินการและการฝึกอาชีพ ($\bar{X} = 3.58$) ก็อยู่ในระดับมาก ส่วนการประสานงานกับสถานประกอบการ ($\bar{X} = 3.49$) อยู่ในระดับปานกลาง

2.3 การประเมินผลการดำเนินงานและการฝึกอาชีพ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 12

แสดง ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษา
ระบบทวิภาคี ในการประเมินผลการดำเนินงานและการฝึกอาชีพ

ลำดับ ที่	ประเด็นปัญหา	N = 301		ระดับปัญหา	ลำดับ ที่
		\bar{X}	S.D.		
1.	วิธีการจัดการเรียนการสอนในระบบทวิภาคีของสถานศึกษา ยังไม่ชัดเจน	3.28	1.00	ปานกลาง	10
2.	การประเมินผลการเรียนรายวิชาที่สอนในสถานศึกษา ไม่ชัดเจน	3.09	1.04	ปานกลาง	11
3.	การประเมินผลการเรียนรายวิชาที่สอนในสถานประกอบการไม่ชัดเจน	3.45	1.00	ปานกลาง	5
4.	วิธีการส่งผลการประเมินการฝึกอาชีพของสถานประกอบการ ยังไม่ชัดเจน	3.45	1.00	ปานกลาง	5
5.	การขาดความเข้าใจอย่างเพียงพอ ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องของสถานประกอบการ เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลการเรียนรายวิชาชีพ ที่ฝึกอาชีพ ในสถานประกอบการ	3.50	0.98	มาก	3
6.	การขาดความเข้าใจอย่างเพียงพอ ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องของสถานศึกษา เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลการเรียนรายวิชาชีพที่ฝึกในสถานประกอบการ	3.40	0.95	ปานกลาง	6
7.	ครู-อาจารย์มีความคิดว่านักศึกษาในระบบทวิภาคี เป็นภาระที่เพิ่มขึ้นของสถานศึกษา	3.29	1.09	ปานกลาง	9
8.	สถานศึกษายังไม่มีมีการสำรวจการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ว่าครอบคลุมหลักสูตรหรือไม่	3.53	1.02	มาก	2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ประเด็นปัญหา	N = 301		ระดับปัญหา	ลำดับ ที่
		\bar{X}	S.D.		
9.	สถานศึกษายังไม่มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในด้านการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพให้กับนักเรียนระบบทวิภาคีเพื่อให้ครอบคลุมหลักสูตร	3.55	0.98	มาก	1
10.	การดำเนินการของคณะกรรมการร่วมในการวัดผลและประเมินผลการเรียนของนักเรียนระบบทวิภาคี ยังไม่มีการดำเนินการอย่างจริงจัง	3.47	0.97	ปานกลาง	4
11.	สถานศึกษาไม่มีแนวการดำเนินการประเมินผลครึ่งหลักสูตร (Interim) ที่ชัดเจน	3.39	1.01	ปานกลาง	7
12.	สถานศึกษา ไม่มีแนวการดำเนินการในการประเมินการจบหลักสูตร ที่ชัดเจน	3.33	1.04	ปานกลาง	8
	รวม	3.39	0.78	ปานกลาง	

จากตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครู-อาจารย์ มีความคิดเห็นว่าการประเมินผลการดำเนินงานและการฝึกอาชีพ โดยภาพรวมแล้ว มีปัญหาในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้ว พบว่า ผู้บริหารและครู-อาจารย์ มีความคิดเห็นว่าเป็นปัญหาในระดับมาก 3 ข้อ นอกจากนั้นมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ประเด็นที่ผู้บริหารและครู-อาจารย์เห็นว่ามีปัญหาในระดับมาก คือ สถานศึกษายังไม่มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรในด้านการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพ ให้กับนักเรียนระบบทวิภาคีเพื่อให้ครอบคลุมหลักสูตร ($\bar{X} = 3.55$) สถานศึกษายังไม่มีมีการสำรวจการฝึกอาชีพใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานประกอบการ ว่าครอบคลุมหลักสูตรหรือไม่ ($\bar{X} = 3.53$) การขาดความเข้าใจอย่างเพียงพอของบุคลากรที่เกี่ยวข้องของสถานประกอบการเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การวัดผลและประเมินผล การเรียนรายวิชาซีพีที่ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ($\bar{X} = 3.50$)

นอกจากนั้น พบว่ามีปัญหาในระดับปานกลางค่อนข้างมาก คือ การดำเนินการของคณะกรรมการร่วมในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของนักศึกษาาระบบทวิภาคี ยังไม่มีการดำเนินการอย่างจริงจัง ($\bar{X} = 3.47$) การประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาที่สอนในสถานประกอบการไม่ชัดเจน ($\bar{X} = 3.45$) และวิธีการส่งผลการประเมินการฝึกอาชีพของสถานประกอบการยังไม่ชัดเจน ($\bar{X} = 3.45$)

ส่วนประเด็นปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดในด้านนี้ คือ การประเมินผลการเรียนรู้รายวิชาที่สอนในสถานศึกษายังไม่ชัดเจน ($\bar{X} = 3.09$)

ตารางที่ 13

แสดง ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับปัญหา ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา

ลำดับ ที่	ประเด็นปัญหา	N = 301		ระดับปัญหา	ลำดับ ที่
		\bar{X}	S.D.		
1.	การเตรียมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา	3.38	0.65	ปานกลาง	3
2.	การดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา	3.58	0.69	มาก	1
3.	การประเมินผลการดำเนินงานและการฝึกอาชีพ	3.39	0.78	ปานกลาง	2
	รวม	3.01	0.56	ปานกลาง	

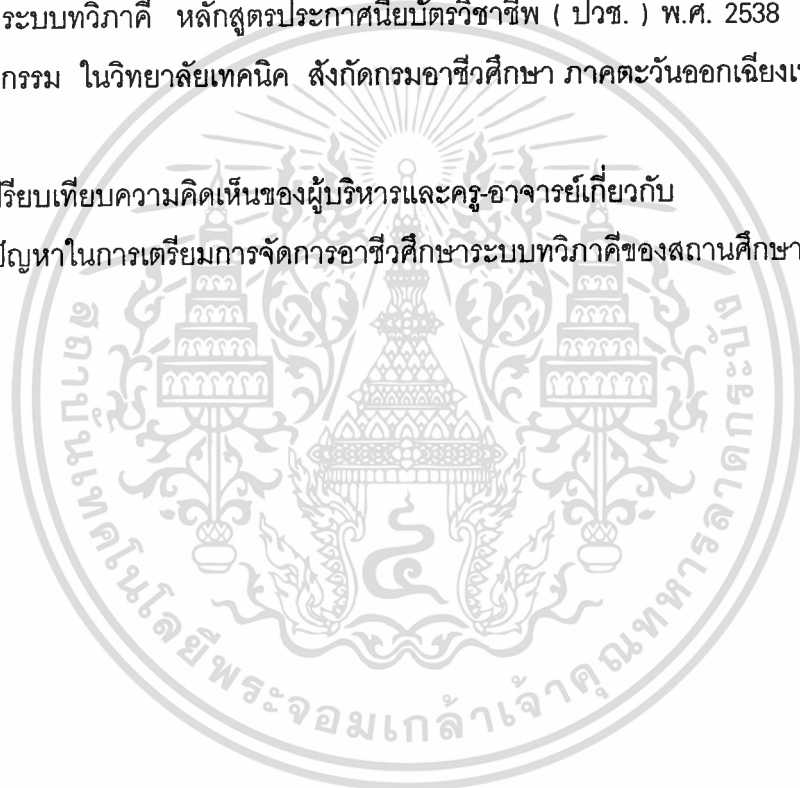
จากตารางที่ 13 แสดงให้เห็นภาพรวมของความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์เกี่ยวกับปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาค

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งโดยภาพรวมแล้วจะเห็นว่า มีปัญหาในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.01$) ซึ่งผู้บริหารและครู-อาจารย์ มีความคิดเห็นว่าการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา มีปัญหาในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.58$) ด้านการประเมินผลการดำเนินการและการฝึกอาชีพ ($\bar{X} = 3.39$) และการเตรียมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.38$) มีปัญหาในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและครู-อาจารย์ เกี่ยวกับปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

3.1 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์เกี่ยวกับปัญหาในการเตรียมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา

ตารางที่ 14

แสดง การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู - อาจารย์
เกี่ยวกับปัญหาในการสรรหา และคัดเลือกสถานประกอบการ
เข้าร่วมโครงการ

ลำดับ ที่	ประเด็นปัญหา	ผู้บริหาร N =104		ครูอาจารย์ N =197		t
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1.	สถานศึกษาไม่ได้รับความร่วมมือในการสำรวจความต้องการของสถานประกอบการในท้องถิ่นเพื่อเข้าร่วมโครงการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.20	1.14	3.21	0.91	-14
2.	สถานประกอบการที่แจ้งความประสงค์เข้าร่วมโครงการมีไม่เพียงพอ	3.63	1.15	3.35	1.02	2.10*
3.	สถานประกอบการที่มีความพร้อมในการฝึกอาชีพมีไม่เพียงพอ	3.81	1.02	3.45	1.10	2.83*
4.	บุคลากรของสถานประกอบการขาดความเข้าใจ ในหลักการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.62	0.96	3.46	1.10	1.28
5.	สถานประกอบการให้ความร่วมมือน้อยในการรับนักศึกษาระบบทวิภาคีเข้าฝึกอาชีพ	3.51	1.01	3.37	0.97	1.23
	รวม	3.55	0.73	3.37	0.79	2.04*

* $P \leq 0.05$

จากตารางที่ 14 เปรียบเทียบโดยการทดสอบค่าเฉลี่ย พบว่า โดยภาพรวมแล้ว มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครู-อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการเตรียมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา ในด้านการสรรหาและคัดเลือกสถานประกอบการเข้าร่วมโครงการ โดยภาพรวมแตกต่างกันโดยผู้บริหารและครู-อาจารย์มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$) ส่วนครู-
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น. ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาจารย์ มีความคิดเห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารและครูอาจารย์มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 2 ข้อ คือ สถานประกอบการที่แจ้งความประสงค์เข้าร่วมโครงการมีไม่เพียงพอและสถานประกอบการที่มีความพร้อมในการฝึกอาชีพมีไม่เพียงพอ โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอยู่ในระดับ มาก ส่วนครู - อาจารย์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา อยู่ในระดับปานกลางทั้ง 2 ข้อ

ตารางที่ 15

แสดง การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู - อาจารย์ เกี่ยวกับปัญหาในการเตรียมการของสถานศึกษาก่อนการดำเนินการ

ลำดับ ที่	ประเด็นปัญหา	ผู้บริหาร N =104		ครูอาจารย์ N =197		t
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1.	สถานศึกษาไม่มีการประชุมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีส่วนร่วมในวางแผนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.00	1.05	3.22	1.00	-1.70
2.	ขาดการวางแผนการรับนักศึกษาาระบบทวิภาคี ร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ	3.26	1.03	3.29	1.03	-24
3.	ขาดการวางแผนการปฏิบัติการร่วมกันระหว่างบุคลากรที่เกี่ยวข้องของสถานศึกษากับสถานประกอบการ	3.30	0.98	3.37	0.97	-57
4.	บุคลากรที่มีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตรยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.22	1.01	3.23	0.95	-01
5.	ครู-อาจารย์ ขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.08	0.89	3.11	0.94	-27

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ประเด็นปัญหา	ผู้บริหาร N =104		ครูอาจารย์ N =197		t
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
6.	บุคลากรผู้รับผิดชอบในการบริหารหลักสูตรมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมากอยู่แล้ว	3.70	0.95	3.53	0.94	1.42
7.	ครู-อาจารย์ในแผนกที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีมีชั่วโมงสอนและงานที่ต้องรับผิดชอบมาก	3.96	0.97	3.65	1.01	2.52*
8.	คณะกรรมการรับผิดชอบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ยังขาดความเข้าใจในบทบาทและความรับผิดชอบของตน	3.12	0.93	3.28	0.91	-1.46
9.	การประชาสัมพันธ์หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบภาคี ของสถานศึกษาก่อนการดำเนินการโครงการ ไม่ชัดเจน	3.42	0.98	3.39	1.01	.23
10.	สถานประกอบการไม่ให้ความร่วมมืออย่างจริงจังในการเข้าร่วมประชุม เพื่อทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ	3.71	0.92	3.37	0.97	2.95*
11.	สถานประกอบการไม่เข้าร่วมในกรณีคัดเลือกนักศึกษาระบบทวิภาคี กับสถานศึกษา	3.65	0.98	3.44	1.01	1.76
12.	สถานศึกษาไม่จัดสัมมนา ครูฝึก ผู้ควบคุมการฝึกให้เข้าใจและมีความรู้ ก่อนการดำเนินโครงการ	3.35	1.07	3.44	1.06	-.66
13.	การจัดทำเอกสาร และคู่มือการดำเนินงานของสถานศึกษาไม่เผยแพร่ให้ครูอาจารย์ได้รับทราบ	3.09	0.98	3.30	0.91	-1.84

เอกสารนี้เป็นเอกสารสำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ประเด็นปัญหา	ผู้บริหาร N =104		ครูอาจารย์ N =197		t
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
14.	การจัดประชุมชี้แจงครูอาจารย์ เพื่อ สร้างความรู้ความเข้าใจก่อนการดำเนิน การจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีไม่ เพียงพอ	3.28	0.88	3.33	0.96	-.42
15.	ขาดการจัดประชุมอาจารย์นิเทศก์เพื่อชี้ แจงบทบาทหน้าที่ ก่อนการนิเทศการ ฝึกอาชีพ นักศึกษา	3.27	1.06	3.26	0.97	.08
16.	สถานประกอบการกับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ของสถานศึกษาไม่ได้ร่วมกันจัด แผนการเรียน	3.58	1.03	3.43	1.04	1.19
17.	สถานประกอบการไม่ส่งบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เข้าร่วมในการปฐมนิเทศนักศึกษา และผู้ปกครอง	3.56	1.05	3.47	1.05	.75
18.	บุคลากรที่สถานประกอบการส่งเข้าร่วม ประชุมกับสถานศึกษา ไม่ใช่คนเดิมที่ เกี่ยวข้องกับการฝึกอาชีพของนักศึกษา	3.43	0.95	3.37	0.95	.54
	รวม	3.39	0.64	3.36	0.69	.34

*P ≤ .05

จากตารางที่ 15 จากการพิจารณาเปรียบเทียบ โดยการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมแล้ว พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครู - อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในด้านการเตรียมการของสถานศึกษาก่อนการดำเนินการไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้โดย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยผู้บริหารและครู - อาจารย์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหา ด้านการเตรียมการของสถานศึกษาก่อนการดำเนินการ โดยภาพรวม พบว่ามีปัญหาในระดับปานกลาง ($\bar{X}= 3.39$) และ ($\bar{X}= 3.36$)

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารและครูอาจารย์ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 2 ข้อ คือ ครู - อาจารย์ในแผนกที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีชั่วโมงสอนและงานที่ต้องรับผิดชอบมาก ซึ่ง ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่ามีปัญหาในระดับ มาก ($\bar{X} =3.96$) เช่นเดียวกับกับความคิดเห็นของครูอาจารย์ที่เห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 3.65$) แต่เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย พบว่า มีความแตกต่างกันจริง และอีกประการหนึ่ง คือ สถานประกอบการไม่ให้ความร่วมมืออย่างจริงจังในการเข้าร่วมประชุมเพื่อทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ซึ่งผู้บริหารเห็นว่ามีปัญหาในระดับมาก ($\bar{X}= 3.71$) แต่ครู - อาจารย์เห็นว่ามีปัญหาในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$)

นอกจากนั้น ผู้บริหารและครูอาจารย์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาตามข้อความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ถึงแม้ในบางข้อจะมีระดับค่าเฉลี่ยแตกต่างกันก็ตาม

ตารางที่ 16

แสดง การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู - อาจารย์เกี่ยวกับปัญหาในการเตรียมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา

ลำดับที่	ประเด็นปัญหา	ผู้บริหาร N =104		ครูอาจารย์ N =197		t
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1.	การสรรหาและคัดเลือกสถานประกอบการเข้าร่วมโครงการ	3.55	0.73	3.37	0.79	2.04*
2.	การเตรียมการของสถานศึกษาก่อนการดำเนินการ	3.39	0.64	3.36	0.69	.34
	รวม	3.42	0.61	3.36	0.67	.80

* $P \leq 0.05$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 16 จากการเปรียบเทียบโดยการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย โดยภาพรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู - อาจารย์เกี่ยวกับปัญหาในการเตรียมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน โดยผู้บริหารและครู - อาจารย์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการเตรียมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา โดยภาพรวมแล้ว มีปัญหาในระดับปานกลาง ทั้งความคิดเห็นของผู้บริหาร ($\bar{X} = 3.42$) และความคิดเห็นของครู - อาจารย์ ($\bar{X} = 3.36$) โดยเฉพาะปัญหาในด้านการเตรียมการของสถานศึกษา ก่อนการดำเนินการ ทั้ง 2 กลุ่มเห็นว่าไม่แตกต่างกันและมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

ส่วนปัญหาในด้านการสรรหาและคัดเลือกสถานประกอบการเข้าร่วมโครงการ ผู้บริหารและครู - อาจารย์มีความคิดเห็นแตกต่างกัน โดยผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอยู่ในระดับมาก ส่วนครู - อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านนี้ ในระดับปานกลาง

3.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู - อาจารย์เกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา

ตารางที่ 17

แสดงการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู - อาจารย์เกี่ยวกับปัญหาในการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงาน

ลำดับที่	ประเด็นปัญหา	ผู้บริหาร N =104		ครูอาจารย์ N =197		t
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1.	ขาดงบประมาณ ในคร้งดำเนินงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.73	0.96	3.74	1.01	-.13
2.	ขาดงบประมาณ ในการติดต่อประสานงานในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.72	0.98	3.64	1.01	.64

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 17 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ประเด็นปัญหา	ผู้บริหาร N =104		ครูอาจารย์ N =197		t
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
3.	ขาดงบประมาณ ในการรับนักศึกษา เพิ่มจากระบบปกติ	3.71	1.04	3.65	1.03	.14
4.	ขาดงบประมาณ ในการนิเทศการฝึก อาชีพ	3.71	1.06	3.76	1.02	-.43
5.	ห้องเรียนของสถานศึกษาไม่เพียงพอกับ จำนวนนักศึกษาที่เพิ่มขึ้น	3.68	1.16	3.71	1.12	-.24
6.	ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ เช่นห้องปฏิบัติ การทางภาษา ไม่เพียงพอต่อจำนวน นักศึกษาที่เพิ่มขึ้น	3.71	1.11	3.60	1.16	.78
7.	ห้องบริการอื่น ๆ เช่น ห้องสมุด, แนะแนว, พยาบาล ไม่เพียงพอต่อ จำนวนนักศึกษาที่เพิ่มขึ้น	3.40	1.12	3.26	1.13	1.02
8.	ขาดงบประมาณ ในการจัดสัมมนาครู ฝึก ผู้ควบคุมการฝึก ครูผู้สอน อาจารย์นิเทศก์อย่างต่อเนื่อง	3.65	1.02	3.75	1.04	-.82
9.	ขาดงบประมาณ ในการจัดหาวัสดุฝึก อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในวิชาชีพ พื้นฐานที่ต้องเรียนกับสถานศึกษา	3.73	0.99	3.81	1.06	-.66
10.	ขาดงบประมาณในการจัดหาพาหนะใน การนิเทศการฝึกอาชีพ	3.77	1.06	3.78	1.02	-.06
	รวม	3.68	0.78	3.67	0.84	.08

*P ≤ 0.05

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 17 จากการเปรียบเทียบโดยการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยภาพรวมแล้ว พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า ทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยผู้บริหารและครู-อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาใน ด้านการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงาน โดยภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ทั้งจากความคิดเห็นของผู้บริหาร ($\bar{X} = 3.68$) และความคิดเห็นของครู-อาจารย์ ($\bar{X} = 3.67$)

จากการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครู และอาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาด้านนี้ในรายข้อไม่แตกต่างกัน ซึ่งถ้าพิจารณาจากค่าเฉลี่ยของแต่ละข้อ อยู่ในระดับมากเกือบทุกข้อ มีเพียงข้อเดียวเท่านั้นที่มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 2 กลุ่ม คือ ห้องบริการอื่น ๆ เช่น ห้องสมุด ห้องแนะแนว ห้องพยาบาลไม่เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษาที่เพิ่มขึ้น

ตารางที่ 18

แสดง การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์เกี่ยวกับปัญหาในการประสานงานกับสถานประกอบการ

ลำดับ ที่	ประเด็นปัญหา	ผู้บริหาร N =104		ครูอาจารย์ N =197		t
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1.	คณะกรรมการและคณะทำงานร่วมระหว่างสถานศึกษา-สถานประกอบการที่ได้รับแต่งตั้ง ไม่ได้ประสานงานและทำงานร่วมกันอย่างแท้จริง	3.43	0.92	3.53	0.92	-94
2.	สถานประกอบการไม่เข้าร่วมในการทำสัญญาการฝึกอาชีพ ระหว่างสถานศึกษา นักศึกษาผู้ปกครอง และสถานประกอบการ	3.34	0.89	3.41	0.95	-59

ตารางที่ 18 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ประเด็นปัญหา	ผู้บริหาร N =104		ครูอาจารย์ N =197		t
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
3.	สถานศึกษาไม่มีโอกาสเข้าร่วมในการ จัดตารางการฝึกอาชีพของนักศึกษาใน สถานประกอบการ	3.50	1.04	3.50	1.01	.06
4.	เนื้อหารายวิชาตามหลักสูตรกับการฝึก อาชีพในสถานประกอบการไม่มีความ สอดคล้องกันเท่าที่ควร	3.75	0.95	3.51	0.94	2.06*
5.	ขาดการกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงาน ร่วมกันระหว่างสถานศึกษา-สถาน ประกอบการ	3.41	1.00	3.39	0.98	.19
6.	สถานประกอบการและสถานศึกษามี ความเข้าใจในการจัดอาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคีไม่ตรงกัน	3.48	0.94	3.37	0.91	.93
7.	สถานประกอบการและสถานศึกษามี ความเห็นไม่สอดคล้องกันในการดำเนิน งาน	3.33	0.94	3.37	0.95	-.34
8.	ระบบการประสานงานที่แตกต่างกัน ระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบ การ	3.50	0.92	3.52	0.95	-.20
9.	ขาดบุคลากรในการประสานงานอย่าง จริงจัง	3.55	0.97	3.59	1.00	-.35
10.	บุคลากรผู้รับผิดชอบในการประสาน งานมีภาระงานมากไม่สามารถประสาน งานได้เต็มที่	3.65	0.99	3.64	1.02	.03
	รวม	3.49	0.65	3.48	0.76	.12

*P < 0.05

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 18 จากการเปรียบเทียบโดยการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยภาพรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครู-อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในด้านการประสานงานกับสถานประกอบการ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้โดยผู้บริหารและครู-อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในด้านการประสานงานกับสถานประกอบการ โดยภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งความคิดเห็นของผู้บริหาร ($\bar{X} = 3.49$) และความคิดเห็นของครู-อาจารย์ ($\bar{X} = 3.48$)

เมื่อพิจารณาการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ พบว่า ผู้บริหารและครูอาจารย์มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เพียงข้อเดียวเท่านั้น คือ เนื้อหารายวิชาตามหลักสูตรกับการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ไม่มีความสอดคล้องกันเท่าที่ควร แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครูอาจารย์เกี่ยวกับเรื่องนี้แตกต่างกัน ถึงแม้ว่าค่าเฉลี่ยของความคิดเห็นจะอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 2 กลุ่มก็ตาม ($\bar{X} = 3.75$ และ $\bar{X} = 3.51$)

ตารางที่ 19
แสดง การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์
เกี่ยวกับปัญหาในการสัมมนาการดำเนินการและการฝึกอาชีพ

ลำดับ ที่	ประเด็นปัญหา	ผู้บริหาร N =104		ครูอาจารย์ N =197		t
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1.	สถานประกอบการไม่ให้ความร่วมมือในการส่งบุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมสัมมนาครูฝึกและผู้ควบคุมการฝึกอาชีพ	3.41	0.99	3.46	1.00	.08
2.	ครู-อาจารย์ ไม่เห็นความสำคัญในการเข้าร่วมประชุมสัมมนาครูฝึกครูผู้สอนและอาจารย์นิเทศก์ จึงไม่เข้าร่วมประชุม	3.40	0.91	3.19	1.06	1.79
3.	การเข้าร่วมรับทราบปัญหาในการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ร่วมกันระหว่างบุคลากรในสถานศึกษาและบุคลากรในสถานประกอบการ ไม่ต่อเนื่อง	3.57	0.87	3.50	0.96	.67
4.	การร่วมรับทราบปัญหาและหาแนวทางในการแก้ปัญหาของนักศึกษาระบบทวิภาคี ร่วมกัน ไม่ต่อเนื่อง	3.66	0.84	3.47	0.96	1.74
5.	การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและระบบสารสนเทศซึ่งกันและกัน มีน้อย	3.78	0.87	3.58	0.94	1.87
6.	บุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการนิเทศการฝึกอาชีพมีภาระงานมาก	3.86	0.86	3.65	0.89	1.95
7.	คณะกรรมการในการนิเทศการฝึกอาชีพ นักศึกษา มีภาระงานมากไม่สามารถไปนิเทศการฝึกอาชีพนักศึกษาได้อย่างทั่วถึง	3.80	0.94	3.64	0.96	1.41

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 19 (ต่อ)

ลำดับ ที่	รายการ	ผู้บริหาร N =104		ครูอาจารย์ N =197		t
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
8.	สถานศึกษาไม่สามารถจัดเวลาและค่าตอบแทนในการนิเทศการฝึกอาชีพของคณะกรรมการนิเทศก์ได้อย่างเหมาะสม	3.82	1.01	3.68	1.00	1.15
9.	คณะกรรมการนิเทศก์ไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณและยานพาหนะในการออกนิเทศอย่างจริงจัง	3.74	1.12	3.63	0.99	.81
10.	คณะกรรมการนิเทศก์ไม่สรุปผลการนิเทศและนำมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินการฝึก อาชีพอย่างจริงจัง	3.53	1.06	3.53	0.93	.00
	รวม	3.66	0.72	3.53	0.78	1.44

*P ≤ 0.05

จากตารางที่ 19 จากการเปรียบเทียบโดยการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยภาพรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครู-อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการสัมมนาการดำเนินการและการฝึกอาชีพไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยผู้บริหารและครู-อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในด้านกรสัมมนาการดำเนินการและการฝึกอาชีพ โดยภาพรวม มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ทั้งจากความคิดเห็นของผู้บริหาร ($\bar{X} = 3.66$) และจากความคิดเห็นของครู-อาจารย์ ($\bar{X} = 3.53$)

เมื่อพิจารณาการเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทุกข้อ แสดงให้เห็นว่า ทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการสัมมนาการดำเนินการและการฝึกอาชีพในรายข้อไม่แตกต่างกัน โดยผู้บริหารมีค่าเฉลี่ยในเรื่องบุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการนิเทศการฝึกอาชีพมีภาระงานมาก สูงที่สุดในด้านนี้ ($\bar{X} = 3.86$) ส่วนครู-อาจารย์ มีค่าเฉลี่ยในเรื่องสถานศึกษาไม่สามารถจัดเวลาและค่าตอบแทนในการนิเทศการฝึกอาชีพของคณะกรรมการ

นิเทศก์ได้อย่างเหมาะสม สูงสุดในด้านนี้ ($\bar{X} = 3.68$) ซึ่งผู้บริหารก็มีค่าเฉลี่ยในเรื่องดังกล่าวสูงเช่นเดียวกัน ($\bar{X} = 3.82$)

ตารางที่ 20

แสดง การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์
เกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษา
ระบบทวิภาคีของสถานศึกษา

ลำดับ ที่	รายการ	ผู้บริหาร N =104		ครูอาจารย์ N =197		t
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1.	การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงาน	3.68	0.78	3.67	0.84	.08
2.	การประสานงานกับสถานประกอบการในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.49	0.65	3.48	0.76	.12
3.	การสัมมนาการดำเนินการและการฝึกอาชีพ	3.66	0.72	3.53	0.78	1.44
	รวม	3.61	0.64	3.56	0.72	.16

* $P \leq 0.05$

จากตารางที่ 20 จากการเปรียบเทียบโดยการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยแล้วโดยภาพรวมพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า ผู้บริหารและครู-อาจารย์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์เกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมากทั้ง ความคิดเห็นของผู้บริหาร ($\bar{X} = 3.61$) และความคิดเห็นของครู- อาจารย์ ($\bar{X} = 3.56$)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานและการสัมมนาการดำเนินการและการฝึกอาชีพ ทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งต่างก็เห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับมากทั้ง 2 ด้าน

ส่วนการประสานงานกับสถานประกอบการนั้น ทั้ง 2 กลุ่ม มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

3.3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ เกี่ยวกับปัญหาในการประเมินผลการดำเนินงานและการฝึกอาชีพ

ตารางที่ 21

แสดง การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์
เกี่ยวกับปัญหาในการประเมินผลการดำเนินงานและการฝึกอาชีพ

ลำดับ ที่	ประเด็นปัญหา	ผู้บริหาร N =104		ครูอาจารย์ N =197		t
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1.	วิธีการจัดการเรียนการสอนในระบบทวิ ภาคีของสถานศึกษา ยังไม่ชัดเจน	3.22	1.00	3.31	1.00	-.77
2.	การประเมินผลการเรียนรายวิชาที่สอน ในสถานศึกษา ไม่ชัดเจน	3.02	0.99	3.13	1.07	-.84
3.	การประเมินผลการเรียนรายวิชาที่สอน ในสถานประกอบการไม่ชัดเจน	3.50	0.97	3.43	1.01	.65
4.	วิธีการส่งผลการประเมินการฝึกอาชีพ ของสถานประกอบการ ยังไม่ชัดเจน	3.46	0.99	3.45	1.01	.08
5.	การขาดความเข้าใจอย่างเพียงพอ ของ บุคลากรที่เกี่ยวข้องของสถานประกอบการ เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การวัดผลและ ประเมินผลการเรียนรายวิชาชีพ ที่ฝึก อาชีพ ในสถานประกอบการ	3.62	0.99	3.44	0.97	1.53

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 21. (ต่อ)

ลำดับ ที่	ประเด็นปัญหา	ผู้บริหาร N =104		ครูอาจารย์ N =197		t
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
6.	การขาดความเข้าใจอย่างเพียงพอ ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องของสถานศึกษาเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลการเรียนรายวิชาที่ฝึกในสถานประกอบการ	3.52	0.99	3.34	0.93	1.56
7.	ครู-อาจารย์มีความคิดว่านักเรียนระบบทวิภาคี เป็นภาระที่เพิ่มขึ้นของสถานศึกษา	3.42	1.04	3.22	1.12	1.54
8.	สถานศึกษายังไม่มี การสำรวจการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ว่าครอบคลุมหลักสูตรหรือไม่	3.51	0.99	3.54	1.04	-.20
9.	สถานศึกษายังไม่มี การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในด้านการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพให้กับนักเรียนระบบทวิภาคี เพื่อให้ครอบคลุมหลักสูตร	3.57	0.96	3.54	0.99	.24
10.	การดำเนินการของคณะกรรมการร่วมในตรวจวัดผลและประเมินผลการเรียนของนักเรียนระบบทวิภาคี ยังไม่มีการดำเนินการอย่างจริงจัง	3.52	0.98	3.44	0.97	.69
11.	สถานศึกษาไม่มี แนวการดำเนินการประเมินผลครึ่งหลักสูตร (Interim) ที่ชัดเจน	3.43	1.03	3.37	1.01	.50
12.	สถานศึกษา ไม่มีแนวการดำเนินการในการประเมินการจบหลักสูตร ที่ชัดเจน	3.30	1.07	3.35	1.02	-.33
	รวม	3.42	0.72	3.37	0.82	.43

* $P \leq 0.05$

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 21 จากการเปรียบเทียบโดยการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยภาพรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์เกี่ยวกับปัญหาในการประเมินผลการดำเนินการและการฝึกอาชีพไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยผู้บริหารและครู-อาจารย์มีความคิดเห็นว่ามีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งความคิดเห็นของผู้บริหาร ($\bar{X} = 3.42$) และความคิดเห็นของครู-อาจารย์ ($\bar{X} = 3.37$)

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบโดยการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ในแต่ละข้อไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยแล้วพบว่า ในรายข้อที่ ทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์มีความคิดเห็นในระดับมากเหมือนกัน คือ ปัญหาในเรื่องสถานศึกษา ยังไม่มีการสำรวจการฝึกอาชีพในสถานประกอบการว่า ครอบคลุมหลักสูตรหรือไม่ ($\bar{X} = 3.51$ และ $\bar{X} = 3.54$) และสถานศึกษา ยังไม่มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในด้านการเรียนการสอนและการฝึกอาชีพให้กับนักศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อให้ครอบคลุมหลักสูตร ($\bar{X} = 3.50$ และ $\bar{X} = 3.54$) ส่วนรายข้อที่ผู้บริหารเห็นว่ามีปัญหาในระดับมาก แต่ครู-อาจารย์เห็นว่า มีปัญหาในระดับปานกลาง คือ การประเมินผลการเรียนรายวิชาที่สอนในสถานประกอบการไม่ชัดเจน ($\bar{X} = 3.50$ และ $\bar{X} = 3.43$) การขาดความเข้าใจอย่างเพียงพอของบุคลากรที่เกี่ยวข้องของสถานประกอบการ และบุคลากรของสถานศึกษา เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การวัดผลและการประเมินผลการเรียนรายวิชาที่ฝึกในสถานประกอบการและการดำเนินการของคณะกรรมการร่วมในการวัดผล ($\bar{X} = 3.62$ และ $\bar{X} = 3.44$) และประเมินผลการเรียนของนักศึกษาระบบทวิภาคี ยังไม่มีการดำเนินการอย่างจริงจัง ($\bar{X} = 3.52$ และ $\bar{X} = 3.44$)

ตารางที่ 22
แสดง การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์
เกี่ยวกับปัญหาในการประเมินผลการดำเนินงานและการฝึกอาชีพ

ลำดับ ที่	ประเด็นปัญหา	ผู้บริหาร N =104		ครูอาจารย์ N =197		t
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1.	การเตรียมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี	3.42	0.61	3.36	0.67	.80
2.	การดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา	3.61	0.64	3.56	0.72	.61
3.	การประเมินผลการดำเนินงานและการฝึกอาชีพ	3.42	0.72	3.37	0.82	.43
	รวม	3.04	0.51	3.00	0.58	.71

*P ≤ 0.05

จากตารางที่ 22 จากการเปรียบเทียบโดยการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยภาพรวม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงให้เห็นว่าความคิดเห็นของผู้บริหารและความคิดเห็นของครู-อาจารย์ เกี่ยวกับปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา โดยภาพรวมแล้ว ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยผู้บริหารและครู-อาจารย์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในด้านต่าง ๆ โดยภาพรวม ว่ามีปัญหาในระดับปานกลางทั้ง ผู้บริหาร ($\bar{X} = 3.04$) และครู-อาจารย์ ($\bar{X} = 3.00$)

เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน จะพบว่า ทั้งด้านการเตรียมการจัดการอาชีวศึกษาระบบ
 ทวิภาคีของสถานศึกษา การดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาและ
 การประเมินผลการดำเนินงาน และการฝึกอาชีพ มีผลของการเปรียบเทียบความแตกต่างของ
 ค่าเฉลี่ย แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทั้ง 3 ด้าน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ความ
 คิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ เกี่ยวกับปัญหาในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน โดยมีความ
 เห็นสอดคล้องกันว่า ปัญหาด้านการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถาน
 ศึกษาอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่น มีปัญหาในระดับปานกลาง

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิคสังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาปัญหาของสถานศึกษาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมในวิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในด้านต่าง ๆ คือ

1. การเตรียมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา ได้แก่
 - 1.1 การสรรหาและคัดเลือกสถานประกอบการเข้าร่วมโครงการ
 - 1.2 การเตรียมการของสถานศึกษาก่อนการดำเนินการ
2. การดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา ได้แก่
 - 2.1 การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการ
 - 2.2 การประสานงานกับสถานประกอบการ
 - 2.3 การสัมมนาการดำเนินงานและการฝึกอาชีพ
3. การประเมินผลการดำเนินงานและการฝึกอาชีพ

และเปรียบเทียบปัญหาของสถานศึกษา ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในด้านต่าง ๆ ระหว่าง ผู้บริหารและครู-อาจารย์

ในการวิจัยครั้งนี้ กลุ่มประชากร คือผู้บริหารในสถานศึกษาที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมในวิทยาลัยเทคนิคสังกัดกรมอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 15 แห่ง จำนวน 106 คน และครู-อาจารย์ ประจำแผนกวิชาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จำนวน 277 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 383 คน โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่าง จำนวน 303 คน โดยจำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ ผู้บริหารใช้ประชากรที่มีอยู่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 106 คน และครู-อาจารย์ จำนวน 197 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองจากแนวทางในการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา เพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ เกี่ยวกับปัญหาของสถานศึกษาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

เอกสารนี้เป็นเอกสารสงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตเห็นใบใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.1 ปัญหาในการเตรียมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา

2.2 ปัญหาในการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา

2.3 ปัญหาในการประเมินผลการดำเนินงานและการฝึกอาชีพ

รวมทั้งหมด 65 ข้อ และมีคำถามปลายเปิดทุกตอน โดยมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.9733

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคที่กำหนดไว้ จำนวน 15 แห่งเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้บริหารและครู-อาจารย์กรอกแบบสอบถามและส่งกลับมายังผู้วิจัย ซึ่งรวบรวมแบบสอบถามได้ 301 ชุด คิดเป็นร้อยละ 99.34 จำแนกเป็นผู้บริหาร 104 คน คิดเป็นร้อยละ 34.32 และครู-อาจารย์ 197 คน คิดเป็นร้อยละ 65.01 เมื่อตรวจสอบแล้ว มีความสมบูรณ์ทุกฉบับ

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์เพื่อหาค่าทางสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS/PC⁺ (Statistical Package for Social Science/Personal Computer) ดังนี้

- 1.- วิเคราะห์เป็นค่าความถี่และค่าร้อยละ ของข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
2. วิเคราะห์เป็นค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ 3 ด้านเป็นรายข้อ รายด้านและรวมทั้งฉบับ

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่าง ผู้บริหารและครู-อาจารย์เกี่ยวกับปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ทั้ง 3 ด้าน โดยทดสอบความแตกต่างด้วยค่า t เป็นรายข้อ รายด้านและโดยรวม

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลปรากฏดังนี้

ข้อมูลสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ปรากฏว่า มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 301 คน คิดเป็นร้อยละ 99.34 เป็นผู้บริหาร 104 คน คิดเป็นร้อยละ 34.32 ครู-อาจารย์ 197 คน คิดเป็นร้อยละ 65.01 จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุราชการระหว่าง 10 - 20 ปี มีวุฒิทางการศึกษาในระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่จะมีจำนวนชั่วโมงสอนมากกว่า 31 คาบต่อสัปดาห์ และสังกัดอยู่ในสถานศึกษาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 1 - 3 แผนกวิชา ซึ่งส่วนใหญ่เห็นว่ามีสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการจำนวนเพียงพอ

ปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบด้วย

1. การเตรียมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี โดยภาพรวมพบว่า มีปัญหาในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$) จำแนกได้ดังนี้

1.1 การสรรหาและคัดเลือกสถานประกอบการเข้าร่วมโครงการ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$) เมื่อพิจารณาในรายข้อที่มีระดับปัญหามาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุดตามลำดับ คือ สถานประกอบการที่มีความพร้อมในการฝึกอาชีพมีไม่เพียงพอ บุคลากรของสถานประกอบการขาดความเข้าใจในหลักการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี และสถานประกอบการที่แจ้งความประสงค์เข้าร่วมโครงการมีไม่เพียงพอ

1.2 การเตรียมการของสถานศึกษาก่อนการดำเนินการ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.37$) เมื่อพิจารณาในรายข้อที่มีระดับปัญหามากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุดตามลำดับ คือ ครู-อาจารย์ในแผนกที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีชั่วโมงสอนและงานที่ต้องเอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รับผิดชอบมากบุคลากรผู้รับผิดชอบในการบริหารหลักสูตรมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมากอยู่แล้วและสถานประกอบการไม่เข้าร่วมในการคัดเลือกนักศึกษาระบบทวิภาคีกับสถานศึกษา

2. การดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.58$) จำแนกได้ดังนี้

2.1 การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงาน พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.67$) เมื่อพิจารณาในรายชื่อที่มีระดับปัญหามากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ขาดงบประมาณในการจัดหาพาหนะในการนิเทศการฝึกอาชีพ ขาดงบประมาณในการจัดหาวัสดุฝึกอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ในวิชาชีพพื้นฐานที่ต้องเรียนกับสถานศึกษา ขาดงบประมาณในการดำเนินการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและขาดงบประมาณในการนิเทศการฝึกอาชีพ

2.2 การประสานงานกับสถานประกอบการ พบว่า มีระดับปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.49$) เมื่อพิจารณาในรายชื่อที่มีระดับปัญหามากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บุคลากรผู้รับผิดชอบในการประสานงานมีภาระงานมากไม่สามารถประสานงานได้เต็มที่ เนื้อหารายวิชาตามหลักสูตรกับการฝึกอาชีพในสถานประกอบการไม่มีความสอดคล้องกันเท่าที่ควร และขาดบุคลากรในการประสานงานอย่างจริงจัง

2.3 การสัมมนาการดำเนินการและการฝึกอาชีพ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.58$) เมื่อพิจารณาในรายชื่อที่มีระดับปัญหามากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ บุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการนิเทศการฝึกอาชีพมีภาระงานมาก สถานศึกษาไม่สามารถจัดเวลาและค่าตอบแทนในการนิเทศการฝึกอาชีพของคณะกรรมการนิเทศก์ได้อย่างเหมาะสมและคณะกรรมการในการนิเทศการฝึกอาชีพนักศึกษาที่มีภาระงานมาก ไม่สามารถไปนิเทศการฝึกอาชีพนักศึกษาได้อย่างทั่วถึง

3. การประเมินผลการดำเนินงานและการฝึกอาชีพ พบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$) เมื่อพิจารณาในรายชื่อที่มีระดับปัญหามากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สถานศึกษายังไม่มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในด้านการเรียน การสอนและการฝึกอาชีพให้กับนักศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อให้ครอบคลุมหลักสูตร สถานศึกษายังไม่มี การสำรวจการฝึกอาชีพในสถานประกอบการว่าครอบคลุมหลักสูตรหรือไม่ และการขาดความเข้าใจอย่างเพียงพอของบุคลากรที่เกี่ยวข้องของสถานประกอบการเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลการเรียนรายวิชาชีพที่ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ

จากผลการศึกษาปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตร

ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ พบว่า โดยภาพรวมแล้ว มีปัญหาในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.01$)

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและครู-อาจารย์เกี่ยวกับปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

จากการศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและครู-อาจารย์เกี่ยวกับปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ พบว่าโดยภาพรวมแล้ว ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณาเป็นด้าน ๆ แล้วในแต่ละด้านก็ไม่แตกต่างกันเช่นกัน เมื่อพิจารณาเป็นข้อ ๆ แล้ว พบว่า การสรรหาและคัดเลือกสถานประกอบการเข้าร่วมโครงการ ผู้บริหารมีความคิดเห็นว่ามีปัญหาในระดับมาก ส่วนครู-อาจารย์มีความคิดเห็นว่ามีปัญหาในระดับปานกลาง นอกจากนี้ พบว่ามีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ดังนั้น ความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ เกี่ยวกับปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผล

จากการศึกษาปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอประเด็นตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. การศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์เกี่ยวกับปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมในวิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่าโดยภาพรวมแล้วปรากฏว่าผู้บริหารและครู-อาจารย์มีความคิดเห็นว่าสถานศึกษามีปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในระดับปานกลางหลังจากดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มาจนครบ 3 ปี ซึ่งจำแนกประเด็นปัญหาด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1 การเตรียมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งเห็นว่ามีปัญหาในระดับปานกลาง และในการเตรียมการจัดการนั้นต้องเตรียมการอยู่ 2 ส่วนด้วยกัน คือ การเตรียมความพร้อมภายในสถานศึกษาเอง เป็นต้นว่าความพร้อมของบุคลากร งบประมาณ ตลอดจนเตรียมการจัดการเรียนการสอน หรือแม้กระทั่งหลักสูตร และอีกส่วนหนึ่งคือ เตรียมความพร้อมของสถานศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถานประกอบการ โดยสถานศึกษาต้องเตรียมการในส่วนที่เอกสารนี้เป็นเอกสารที่ส่งมอบไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เกี่ยวข้องกับสถานประกอบการเป็นสำคัญทั้งนี้ เพราะว่าการจัดการอาชีวศึกษาในระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาโดยความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน อันหมายถึง สถานประกอบการกับสถานศึกษา โดยมีหลักสูตรร่วมกัน มีการประสานงานร่วมกัน โดยสถานประกอบการรับผิดชอบการฝึกอาชีพเฉพาะตามหลักสูตรที่ทั้งสถานประกอบการและสถานศึกษา ร่วมกันร่างและจัดทำขึ้น ใช้เวลาเรียน 3 ปี ส่วนสถานศึกษามีหน้าที่รับผิดชอบในการจัดทำแผนการเรียนร่วมกับสถานประกอบการ และจัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎีและปฏิบัติ เบื้องต้นควบคุมดูแลการเรียนการสอนตลอดจน ภาคทฤษฎีและปฏิบัติเบื้องต้นควบคุมดูแลการเรียน การสอนตลอดจนประเมินผลการเรียน และนอกจากนี้สถานศึกษายังต้องจัดฝึกอาชีพเพิ่มเติมให้กับนักศึกษาและอบรมครูฝึกของสถานประกอบการ เพื่อให้สามารถควบคุมดูแลและฝึกนักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นสถานศึกษาที่จะดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีจึงต้องดำเนินการจัดการสรรหาและคัดเลือกสถานประกอบการเพื่อเข้าร่วมโครงการโดยคำนึงถึงหลักการคัดเลือกสถานประกอบการ (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา 2537:111) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้พบว่า สถานศึกษาพบปัญหาในระดับมาก เกี่ยวกับสถานประกอบการ ที่มีความพร้อมในการฝึกอาชีพมีไม่เพียงพอ สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องเลือกรับสถานประกอบการที่ขาดความพร้อมเข้าร่วมโครงการเพื่อให้เพียงพอต่อการฝึกอาชีพของนักศึกษา รายงานการติดตามผลการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ระบบทวิภาคี ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา (2540 : อัดสำเนา) ที่พบว่า สถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการบางแห่ง มีระบบการจัดการที่ยังไม่เป็นระบบทำให้มีปัญหาในการวางแผน การจัดการเรียนการสอน และการดำเนินการ ซึ่งปัญหาเกี่ยวกับความพร้อมของสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการนี้นับเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จและประสิทธิภาพในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นอย่างยิ่ง จากปัญหาและอุปสรรคของความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน

ในการจัดการอาชีวศึกษานี้ พิพัฒน์ บุญญาสัย (2533 : บทคัดย่อ) ได้สรุปถึงเรื่องปัญหาด้านความพร้อมของสถานประกอบการว่า เกิดจากสถานประกอบการด้านเอกชน บางจังหวัดมีน้อย และบางแห่งไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร ดังนั้นจึงกระทบไปถึงการเลือกสถานประกอบการด้วยความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการและสถานศึกษาบางแห่งมีปัญหามาก เป็นต้นว่า ไม่มีสถานประกอบการที่อยู่ใกล้เคียงสถานศึกษา ดังนั้นส่วนใหญ่จึงติดต่อกับสถานประกอบการด้วยหนังสือราชการ จึงไม่ได้สร้างความสัมพันธ์และความเข้าใจอันดีระหว่างกัน (สุรชาติ ทีนนานนท์ 2532:53-54) จากการประชาสัมพันธ์ด้วยวิธีดังกล่าว ทำให้บุคลากรในสถานประกอบการส่วนใหญ่ยังขาดความเข้าใจในหลักการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เล็งเห็นประโยชน์ที่จะได้รับ ในการจัดการศึกษาระบบนี้ และที่สำคัญคือ ไม่ตระหนักถึงภาระ ในการร่วมกันจัดการศึกษา (ชนะ กลสิการ์ 2535:8) จึงส่งผลถึงการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการ ด้วยเหตุนี้ย่อมก่อให้เกิดปัญหาในการเข้าร่วมโครงการ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า สถานประกอบการ ที่แจ้งความประสงค์เข้าร่วมโครงการ มิใช่เพียงพอกับความต้องการของสถานศึกษา ทำให้ เกิดปัญหาสำหรับการจัดส่งนักศึกษาเข้าฝึกอาชีพในรายวิชาปฏิบัติ อันถือได้ว่าเป็นหัวใจ สำคัญของการศึกษาวิชาชีพ ซึ่งสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการบางแห่ง ไม่ได้ให้ความ ร่วมมืออย่างจริงจังนัก ไม่ว่าจะเป็นการเข้าร่วมในการคัดเลือกนักศึกษาระบบทวิภาคีกับสถาน ศึกษาการเข้าร่วมประชุมเพื่อทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบ การ การส่งบุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมในการประชุมนิเทศนักศึกษาและผู้ปกครอง ดังปรากฏจาก งานวิจัยของ วรวิทย์ ศรีตระกูล (2540 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การมีส่วนร่วมของสถาน ประกอบการในการคัดเลือกนักศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อเข้าฝึกอาชีพในสถานประกอบการ และการมีส่วนร่วมในการประชุมปรึกษาหารือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ เพื่อ วางแผนการรับนักศึกษาในระบบทวิภาคี อยู่ในระดับค่าเฉลี่ยต่ำกว่าประเด็นอื่น ๆ ซึ่งปัญหา ดังที่กล่าวมานี้ เป็นปัญหาสืบเนื่องมาตั้งแต่เริ่มโครงการ ดังเอกสารสรุปปัญหาในการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ของหน่วยศึกษา นิเทศกรมอาชีวศึกษา (2539: ข้อ 3) ที่ระบุว่า ครูฝึกของสถานประกอบการผู้รับผิดชอบยังไม่ ได้เข้าร่วมการคัดเลือกนักศึกษอย่างจริงจัง นอกจากการส่งพนักงานของตนเองเข้าศึกษาใน ระบบทวิภาคี แต่จากงานวิจัยของ วรวิทย์ ศรีตระกูล เรื่อง ความคิดเห็นของสถานประกอบ การที่เข้าร่วมโครงการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี สาขาวิชาช่างยนต์กับวิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระบุว่าสถานประกอบการมีความคิดเห็นว่าได้ปฏิบัติในรายข้อต่าง ๆ ที่ระบุมาแล้วนั้นในระดับมากอยู่แล้ว แต่จากการวิจัยครั้งนี้ พบว่า บุคลากรของสถานศึกษา ยังเห็นว่า ความร่วมมือในเรื่องดังกล่าวมีปัญหาในระดับมาก ซึ่งเป็นปัจจัยบ่งบอกว่า สถาน ศึกษาต้องการให้มีการเตรียมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในประเด็นดังกล่าวให้มาก กว่าที่เป็นอยู่ เพื่อให้บังเกิดผลดีต่อการดำเนินการต่อไป

1.2 การดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา ผลจากการวิจัย พบว่า ที่มีปัญหามากคือ ปัญหาในการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินการ ไม่ว่าจะ เป็นงบประมาณในการติดต่อประสานงาน งบประมาณในการรับนักศึกษาเพิ่มจากระบบปกติ ซึ่งใน ปัจจุบัน นักศึกษาในระบบปกติที่สถานศึกษารับเข้าศึกษาต่อก็มีจำนวนมากอยู่แล้ว โดยเฉพาะ ในปีการศึกษา 2540 ที่กรมอาชีวศึกษาสั่งการให้สถานศึกษารับนักศึกษาในระดับ ปวช. โดยยึด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นโยบายของรัฐบาลคือ จัดให้ผู้ที่ประสงค์จะศึกษาต่อให้ได้เรียนทุกคน แต่งบประมาณในการจัดการสถานศึกษาจะต้องบริหารในงบประมาณปกติ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาปัญหา อุปสรรคการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา สังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค ของกองวิทยาลัยเทคนิค (2539:อัดสำเนา) กรมอาชีวศึกษา ที่สรุปปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณว่า การจัดงบประมาณในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ยังไม่ชัดเจน ทำให้เกิดผลกระทบต่อการจัดสรรงบประมาณในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ในวิชาชีพพื้นฐานที่ต้องเรียนในสถานศึกษา ซึ่งผลการวิจัยพบว่า มีปัญหาในระดับมาก ทั้งนี้เพราะการจัดการศึกษาสายอาชีพนั้น เป็นการจัดการศึกษาที่ต้องลงทุนในด้านเครื่องมือ เครื่องจักร และวัสดุฝึกค่อนข้างสูง แม้ว่า การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี จะเป็นการศึกษาที่จัดการเรียนการสอนในรายวิชาทฤษฎี ในสถานศึกษา ส่วนวิชาภาคปฏิบัติเป็นหน้าที่ของสถานประกอบการเป็นผู้จัดก็ตามแต่สถานศึกษาก็ต้องจัดการสอนในวิชาชีพเบื้องต้น หรือวิชาปฏิบัติเบื้องต้น เพื่อให้ นักศึกษามีประสบการณ์พื้นฐานในวิชาชีพ อันจะส่งผลดีต่อการฝึกอาชีพ ในรายวิชาปฏิบัติในสถานประกอบการ

ประเด็นสำคัญที่พบจากการวิจัยครั้งนี้คือ การขาดงบประมาณในการจัดหาพาหนะในการนิเทศการฝึกอาชีพ ทำให้ครู-อาจารย์ที่รับผิดชอบในการนิเทศการฝึกอาชีพนักศึกษาไม่สามารถไปนิเทศนักศึกษาได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกองประเมินผลการศึกษา สำนักงานกฤษฎมนตรี (2527) ได้ทำรายงานผลโครงการติดตามและประเมินผลการเปิดสอน หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) พบว่า การนิเทศนักศึกษาฝึกงาน ในขณะที่ออกไปฝึกงานของสถานศึกษามีการนิเทศค่อนข้างน้อย หรือแทบไม่มีเลย และ ชาตรี รัชวงศ์ (2525:บทคัดย่อ) ซึ่งทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลการส่งนักศึกษาช่างเทคนิคของวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ ออกฝึกงานในหน่วยงานอุตสาหกรรม ที่พบว่า อาจารย์ที่ควบคุมการออกฝึกงานของนักศึกษาให้ความสนใจดูแลและเอาใจใส่ต่อนักศึกษาน้อยเกินไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พีรพงษ์ ประดิษฐ์ธรรม (2528 : บทคัดย่อ) ซึ่งได้ศึกษารูปแบบและวิธีการจัดส่งนักศึกษาสาขาช่างอุตสาหกรรม ออกฝึกงานในสถานประกอบการอุตสาหกรรมของสถาบันอาชีวศึกษา ยังพบปัญหาและอุปสรรคที่สอดคล้องกับผลการวิจัยครั้งนี้ว่า สถานศึกษาจัดเงินอุดหนุนการดำเนินงานน้อย อาจารย์นิเทศก็มีเวลาว่างจากงานประจำค่อนข้างน้อย สถานศึกษาให้บริการแก่ผู้ดำเนินการน้อย การควบคุมดูแลเอาใจใส่ของอาจารย์ผู้ควบคุมการฝึกงาน ความสะดวกในการติดต่อสถานศึกษาในขณะที่ฝึกงาน มีปัญหาปานกลาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น ยังพบว่าสถานศึกษาไม่สามารถจัดเวลาและค่าตอบแทนในการนิเทศการฝึกอาชีพ ของคณะกรรมการนิเทศก็ได้เหมาะสม บุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการนิเทศและคณะกรรมการในการนิเทศการฝึกอาชีพนักศึกษา มีภาระงานมาก ไม่สามารถไปนิเทศการฝึกอาชีพ นักศึกษาได้อย่างทั่วถึง ซึ่งจะเห็นได้จากการวิจัยนี้พบว่า ครู-อาจารย์ และผู้บริหาร ส่วนใหญ่มีชั่วโมงการสอน 31 คาบ/สัปดาห์ขึ้นไป ซึ่งนอกจากภาระงานสอนซึ่งเป็นหน้าที่ประจำแล้ว ครู-อาจารย์ส่วนใหญ่จะได้รับมอบหมายได้ปฏิบัติหน้าที่ราชการอื่น ๆ เป็นต้นว่า หัวหน้าคณะ หัวหน้าแผนก ผู้ช่วยหัวหน้าแผนก หัวหน้างานหรือผู้ช่วยหัวหน้างาน หรืองานอื่น ๆ ที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย ดังนั้นการออกนิเทศนักศึกษาฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการนั้น ต้องใช้เวลาว่างจากการสอนที่กำหนดในตารางสอนเพราะการนิเทศนักศึกษาที่ฝึกอาชีพในสถานประกอบการนั้น ตามระเบียบการจัดการเรียนการสอน การเบิกจ่ายเงินค่าสอนพิเศษของบุคลากร ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา พ.ศ. 2540 หมวด 2 ข้อ 12 (1,ค) ที่ระบุไว้ว่าการออกเยี่ยมนักเรียน-นักศึกษาฝึกงานเป็นครั้งคราวตามสถานที่ต่าง ๆ นั้น ไม่นำมานับรวมเป็นจำนวนคาบสอน จึงทำให้ครู-อาจารย์นิเทศฯ ไม่สามารถนิเทศนักศึกษาได้อย่างต่อเนื่องและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของนิสิต ศรีศัมภวงค์ (2529 :บทคัดย่อ) ที่ศึกษารูปแบบการฝึกงานในสถานประกอบการ กองวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษาและพบว่าปัญหาอุปสรรค ในการส่งนักศึกษาออกฝึกงาน คือความไม่พร้อมของสถานศึกษา อันได้แก่ อาจารย์นิเทศมีน้อย เพราะปฏิบัติงานอื่น ๆ มากเกินไป และงบประมาณมีจำกัด ซึ่งจากรายงานการวิจัย โครงการวิจัยรูปแบบของการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการแห่งชาติ (2527) ยังพบประเด็นที่สอดคล้องกับงานวิจัยครั้งนี้ว่า นักศึกษาฝึกงานขาดการดูแลและการให้คำแนะนำ ในขณะที่ปฏิบัติงาน จากอาจารย์นิเทศฯซึ่งเป็นผลทำให้ขาดการประสานงานกันระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ยังพบว่า การร่วมกันรับทราบปัญหาในการดำเนินการจัดการ ระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ตลอดจนการรับทราบปัญหาของนักศึกษาและหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน ไม่ต่อเนื่องและมีปัญหามาก

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาไม่ได้จัดการสัมมนาร่วมกันระหว่างบุคลากรของสถานศึกษาและของสถานประกอบการอย่างต่อเนื่องอันเกิดจากการขาดงบประมาณ หรือเนื่องจากภาระหน้าที่ของสถานศึกษากับสถานประกอบการด้านอื่น ๆ มีมากเกินไป (วรวิทย์ ศรีตระกูล 2540:73) หรือเมื่อสถานศึกษาเชิญสถานประกอบการเข้าร่วมประชุมสัมมนาร่วมกัน สถานประกอบการก็ไม่ได้เล็งเห็นความสำคัญที่จะส่งบุคลากรผู้เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมสัมมนา เนื่องจากค่านึงถึงผลประโยชน์ทางธุรกิจมากกว่า (กองวิทยาลัยเทคนิค 2539:สำเนา) จึงละเลย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบริการเชิงงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในประเด็นสำคัญดังกล่าวไป ถึงแม้ว่า การรับนักศึกษาฝึกอาชีพเป็นประโยชน์ทั้งตัวผู้เข้ารับ การฝึกงานและโรงงานอุตสาหกรรม จากการวิจัยของ วราพรพรณ น้อยสุวรรณ เรื่องการศึกษา ความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษากับโรงงานอุตสาหกรรมในการฝึกอบรมด้าน เทคนิคและอาชีวศึกษาในประเทศไทย (2539:86) ได้กล่าวถึงเรื่องการฝึกอาชีพว่า เป็นเรื่องค่อนข้างใหม่ที่โรงงานอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ไม่เคยทำมาก่อน ทำให้ไม่ตระหนักในความสำคัญของการจัดให้นักเรียน นักศึกษาได้ฝึกงาน จึงไม่มีแรงจูงใจจะให้ความร่วมมือ กลับคิดว่าเป็นภาระ รับผิดชอบและเสียผลประโยชน์ และไม่คอยให้ความร่วมมือเท่าที่ควร

ปัญหาในการประสานงานกับสถานประกอบการ จากความคิดเห็นของผู้บริหารและครู- อาจารย์ พบว่า มีปัญหาปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของสุรจิตดา โพธิบุตร (2535:บทคัดย่อ) ที่พบว่าสภาพการประสานงานด้านการจัดการเรียนการสอนและระบบสารสนเทศ สถานศึกษามีความเห็นว่าเป็นปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลางแต่สถานประกอบการเห็นว่าเป็นปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย และมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เรื่องที่เป็นปัญหาสูงสุดคือ การส่งครู-อาจารย์เข้าอบรมและฝึกงานในสถานประกอบการ

ในการวิจัยครั้งนี้พบว่า บุคลากรที่รับผิดชอบในการประสานงาน มีภาระมาก ไม่สามารถประสานงานได้อย่างเต็มที่ ซึ่งทำให้สถานศึกษาขาดบุคลากรในการประสานงานอย่างจริงจัง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กชกร ธิปัตติ (2529:322, อ้างใน สุวรรณดา ดอนขวา ,2532: 159) ที่พบว่า อุปสรรคในการฝึกงานอาชีพในสถานประกอบการ คือ ขาดการประสานงานจากสถานศึกษา ทั้งที่การประสานงานระหว่าง 2 องค์กรนับเป็นหัวใจสำคัญอันจะนำไปสู่ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ทั้งนี้โดยหลักการของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีแล้ว ย่อมเกิดจากความร่วมมืออย่างจริงจังระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่ทั้งสองหน่วยงานจะต้องแต่งตั้งบุคลากรของ หน่วยงานให้ทำหน้าที่ประสานงานระหว่างกัน ซึ่งสถานศึกษาส่วนใหญ่ จะพิจารณาผู้ที่ทำหน้าที่ประสานงาน โดยพิจารณาจากความสามารถ (สุวรรณดา ดอนขวา,2532:158-159) เพราะผู้ประสานงาน เป็นบุคคลสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ หากการประสานงานทั้ง 2 ฝ่ายไม่สอดคล้องกันแล้ว ก็เป็นการยากที่จะทำให้งาน ประสบความสำเร็จได้ ดังนั้นการพิจารณาแต่งตั้งผู้ประสานงานจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง สม พงษ์ เกษมสิน (2517 : 153-156) ได้เสนอแนะถึงเทคนิคการร่วมมือและการประสานงานของผู้ ประสานงานว่า ต้องใช้เจ้าหน้าที่ติดต่อเฉพาะ หากใช้บุคคลธรรมดาติดต่อดำเนินงานขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้ติดต่อประสานงาน ซึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นการเฉพาะ กรมอาชีวศึกษาได้

กำหนดให้สถานศึกษาแต่งตั้งบุคลากรรับผิดชอบในการประสานงาน ซึ่งจากสรุปรายงานการติดตามผลการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพพุทธศักราช 2538 ระบบทวิภาคีของฝ่ายวิจัย การศึกษา และส่งเสริมสิ่งแวดล้อมศึกษา นายศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา (2540:26) จะเห็นได้ว่า ผู้ที่ดำเนินการติดต่อประสานงานจัดการศึกษาระบบทวิภาคี และเป็นคณะกรรมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา จะเป็นผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบอื่น ๆ อยู่แล้ว คือ ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ หัวหน้าคณะ หัวหน้าแผนก หัวหน้างานแนะแนว หัวหน้างานทวิภาคี เป็นต้น ซึ่งบุคลากรเหล่านี้ล้วนแต่มีชั่วโมงสอนมากอยู่แล้วดังที่ปรากฏในงานวิจัยนี้ จึงไม่สามารถทุ่มเทเวลาในการประสานงานได้อย่างเต็มที่

นอกจากประเด็นปัญหาดังกล่าวแล้ว ระบบการประสานงานที่แตกต่างกันระหว่างสถานศึกษาซึ่งมีกฎระเบียบมากมายหลายขั้นตอน และสถานประกอบการซึ่งมีระบบการทำงานที่เน้นประโยชน์ทางธุรกิจของสถานประกอบการ ตลอดจนปัญหาเกี่ยวกับคณะกรรมการและคณะทำงานร่วมระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการที่ได้รับแต่งตั้ง ไม่ได้ประสานงานและทำงานร่วมกันอย่างแท้จริงอันสืบเนื่องมาจากภาระงานอื่น ๆ ที่มากเกินไป หรือจากการขาดงบประมาณในการประสานงานนับเป็นปัญหาที่สอดคล้องกับงานวิจัยหลายเรื่อง เป็นต้นว่า จากสรุปรายงาน ของหน่วยศึกษานิเทศ พบว่ามีปัญหาในระดับมาก จากงานวิจัยของ วราพรรณ น้อยสุวรรณ (2539:88) กล่าวถึง การประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษากับผู้บริหารโรงงานอุตสาหกรรมในเรื่องที่ทั้งสองฝ่ายเห็นว่า เป็นปัญหามากในการร่วมมือฝึกอบรมด้านเทคนิคและอาชีวศึกษา ได้แก่ ทุนทรัพย์ไม่เพียงพอ ทั้งสองฝ่ายไม่ทราบว่าจะร่วมมือกันอย่างไร แรงจูงใจไม่เพียงพอ ต้องการให้กำหนดนโยบายความร่วมมือ และต้องการให้แต่งตั้งผู้ประสานงานร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิสิต ศรีศัมภวงศ์ (2529 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษารูปแบบการฝึกงานในสถานประกอบการ กองวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา และพบว่า ปัญหาอุปสรรคในการส่งนักศึกษาออกฝึกงาน ได้แก่ ความไม่พร้อมของสถานศึกษา อาจารย์นิเทศก็มีน้อยเพราะปฏิบัติอื่น ๆ มาก งบประมาณมีจำกัด โดยเฉพาะในเรื่อง วัสดุ ระเบียบมากเกินไป และทั้งสองฝ่ายมองไม่เห็นประโยชน์นั้น จะนำไปสู่ปัญหาสำคัญในการดำเนินงานความร่วมมืออย่างแน่นอน

จากการวิจัยนี้ยังปรากฏว่า เนื้อหารายวิชาตามหลักสูตรกับการฝึกอาชีพในสถานประกอบการไม่มีความสอดคล้องกันเท่าที่ควร ซึ่งประเด็นปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับ การสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการจัดการเรียน การสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสำนักงานโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (2539:71) ซึ่งสรุปว่าหลักสูตรไม่สอดคล้องกับเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคปฏิบัติในสถานประกอบการ งานวิจัยของ พิพัฒน์ บุญญาสัย (2533 : 112) ที่ปรากฏว่า สถานประกอบการไม่ได้จัดให้นักเรียนนักศึกษาได้ฝึกงานตามสาขาวิชาที่เรียน นอกจากนี้ ยังมี ปัญหาการขาดคู่มือการฝึกงาน และครูผู้สอนขาดประสบการณ์ ด้านการฝึกแรงงานอุตสาหกรรม (กรมอาชีวศึกษา, 2528:50) การฝึกอาชีพในสถานประกอบการเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่ง ของการเรียนการสอนในระบบทวิภาคี ทั้งนี้เพราะการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีนี้ เป็น การจัดการศึกษา โดยสถานศึกษาจัดการสอนในรายวิชาทฤษฎี และปฏิบัติเบื้องต้น ส่วนสถาน ประกอบการรับผิดชอบในการจัดการสอนในรายวิชาปฏิบัติ ซึ่งเป็นหัวใจในการศึกษาสายอาชีพ หรืออีกนัยหนึ่งคือ เป็นความรู้หลัก ที่จะนำไปประกอบอาชีพหลังจากสำเร็จการศึกษา ดังนั้น หากการฝึกงานในสถานประกอบการไม่มีความสอดคล้อง หรือไม่ครอบคลุมหลักสูตร ย่อม กระทบถึงประสิทธิภาพ ของผู้สำเร็จการศึกษาระบบทวิภาคี ดังนั้นจึงจำเป็นต้องเร่งด่วน ที่ทั้ง 2 องค์การจะต้องประสานงานในเรื่องดังกล่าวอย่างจริงจัง

1.3 การประเมินผลการดำเนินงานและการฝึกอาชีพ การประเมินผลเป็นกระบวนการ เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และพิจารณาตัวบ่งชี้ที่ชัดเจน จุดด้อยของโครงการอย่าง เป็นระบบและเป็นข้อมูลในการตัดสินใจ ปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการ (ประชุม รอดประเสริฐ , 2529:45) ซึ่งการวิเคราะห์ติดตามผลงาน เป็นการตรวจตราวิธีการปฏิบัติและตรวจสอบผลงานที่ ได้ปฏิบัติไปแล้วว่า ได้ผลหรือไม่ และมีปัญหาอุปสรรคสำคัญอะไรบ้าง เพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไข ให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ (อุบล บรรหารสุภาวาท, 2527:454)

การประเมินผลการฝึกอาชีพ เป็นการดำเนินงานร่วมกันของบุคลากรที่เกี่ยวข้องหลาย ฝ่าย จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ทุกฝ่ายมีความเข้าใจในหลักการเดียวกัน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้พบ ว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งของสถานศึกษาและของสถานประกอบการขาดความเข้าใจอย่าง เพียงพอเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การวัดผล และประเมินผลการเรียนรายวิชาชีพ ที่ฝึกอาชีพในสถาน ประกอบการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวรรณา ดอนขวา (2532:163) ซึ่งพบว่าปัญหาใน การติดตามประเมินผลการฝึกงานของสถานศึกษาคือ ขาดเกณฑ์มาตรฐานในการประเมินผล ปฏิบัติ ตามเพชร (2537:บทคัดย่อ) ได้สรุปผลการวิจัย ถึงความต้องการของผู้บริหารสถาน ศึกษาและผู้บริหารสถานประกอบการที่เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารและการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีของกรมอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในด้านการประเมินผลว่า ต้องการให้สถาน ศึกษาและสถานประกอบการร่วมกันตรวจสอบ ฎ ระเบียบ และแนวปฏิบัติในการประเมินผล การประเมินผลการฝึกอาชีพ ของนักศึกษาต้องกำหนดขอบเขตให้แน่ชัดว่าจะประเมินอะไร อย่างไรมีเอกสารที่ใช้ในการประเมินที่จำเป็นอะไรบ้าง และจะต้องให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ฝ่ายรับรู้ เข้าใจ และร่วมกันประเมินผลด้วยเกณฑ์อันเดียวกัน สุวรรณา ดอนขวา (2532:163) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลการฝึกอาชีพว่า เกณฑ์ประเมินผลการฝึกอาชีพ ควร กำหนดให้เป็นมาตรฐาน มีแบบฟอร์มและแนวทางการประเมินต้องระบุชัดเจน เพื่อป้องกัน ปัญหายุ่งยาก และเพื่อความเข้าใจแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โครงการจัดการ อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งเป็นโครงการใหม่ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการจัดทำเกณฑ์การ ประเมินผลรายวิชาภาคปฏิบัติให้กับสถานประกอบการเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ทั้งนี้ เนื่องจากว่าบุคลากรที่รับผิดชอบในการฝึกอาชีพของนักศึกษาในสถานประกอบการบางแห่ง มิ ได้มีความรู้ ความเข้าใจ หรือมีความเชี่ยวชาญในการวัดและประเมินผลการศึกษา ดังนั้น จึง ควรเป็นหน้าที่ที่รับผิดชอบของสถานศึกษา ที่จะต้องเป็นผู้ริเริ่มในการจัดทำเกณฑ์ในการวัดผล เอกสารประกอบการประเมินผลการฝึกอาชีพ เพื่อเป็นมาตรฐานอันเดียวกัน เพราะเกณฑ์หรือ มาตรฐานนับเป็นองค์ประกอบสำคัญในการประเมินผลการปฏิบัติงาน (ไพศาล สิ้นสารัตน์ 2529:21) นอกจากนี้ ยังเป็นการป้องกันข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นจากการประเมินผลที่ผิดพลาด เพื่อให้ การตัดสินคุณภาพการฝึกอาชีพของนักศึกษาถูกต้องและยุติธรรมที่สุด ในการนี้ จึงควรเป็น หน้าที่ของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอาชีพ ที่จะต้องประชุมร่วมกันโดยการดำเนิน การของสถานศึกษาเพื่อชี้แจงแนวทางในการปฏิบัติแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้อง ซึ่งนับว่าเป็นสิ่งจำ เป็นอย่างยิ่ง เพราะการที่บุคลากรมีความรู้ความสามารถในการทำงานนั้น ย่อมหมายถึง ความ สำเร็จของหน่วยงานด้วย ซึ่งการพัฒนาบุคลากรนั้นนอกจากจะให้แนวทางในการดำเนินงาน แล้วการอบรม สัมมนา การศึกษาดูงาน ตลอดจนการนิเทศเพื่อให้บุคลากรเกิดความคล่องตัว อยู่เสมอ และการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอก็จะเป็นการสร้างขวัญกำลังใจใน การทำงานให้เกิดประสิทธิภาพได้

การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีเป็นการจัดการศึกษาโดยความร่วมมือระหว่าง สถานศึกษาและสถานประกอบการ ซึ่งตามหลักการแล้ว สถานประกอบการมีหน้าที่จัดการ ศึกษาในรายวิชาปฏิบัติ ให้กับนักศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งจากการวิจัยครั้งนี้พบว่า สถานศึกษา ยังไม่มีการสำรวจการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ว่าครอบคลุมหลักสูตรหรือไม่ ซึ่งมีปัญหา ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวรรณา ดอนขวา (2532:163) ที่พบว่า สถานศึกษา หลายแห่งยังไม่มีการติดตามผลการดำเนินโครงการ ทำให้ไม่สามารถรู้ปัญหาและอุปสรรคของ การดำเนินงานประเมินผลผลลัพธ์ที่ได้ว่าเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของโครงการหรือไม่ ซึ่งจากการ ดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในปัจจุบันนี้ปรากฏว่า สถานศึกษาดำเนินการส่ง

นักศึกษาระบบทวิภาคีคือฝึกอาชีพในสถานประกอบการแต่ละแห่ง ซึ่งมีความแตกต่างหลากหลายและมีความพร้อมแตกต่างกัน หรือบางแห่งยังขาดความพร้อมในการฝึกอาชีพอีกด้วย แต่สถานศึกษาก็จำเป็นจะต้องเลือกให้เป็นสถานที่ฝึกอาชีพนักศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากไม่มีสถานประกอบการที่มีความพร้อมมากกว่าให้นักศึกษาได้ฝึกอาชีพ และสถานประกอบการก็ได้จัดให้นักศึกษาได้ฝึกอาชีพตามลักษณะงานของสถานประกอบการนั้น ๆ ที่ประกอบธุรกิจอยู่ ดังนั้นนักศึกษาจึงได้ฝึกอาชีพ เพียงด้านใดด้านหนึ่ง หรือเรื่องใดเรื่องหนึ่งเท่านั้น ซึ่งไม่ครอบคลุมตามที่หลักสูตรกำหนด ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับสรุปปัญหาของสำนักงานโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของกรมอาชีวศึกษาอีกด้วย

นอกจากนี้ ผลการวิจัยยังพบว่า สถานศึกษายังไม่มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ในด้านการเรียน การสอนและการฝึกอาชีพให้กับนักศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อให้ครอบคลุมหลักสูตร ซึ่งทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์ เห็นว่าเป็นปัญหามาก ในการที่จะทำให้การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็นไปอย่างมีคุณภาพ โดยปัญหาดังกล่าวก็สืบเนื่องมาจากปัญหาที่ผู้วิจัยได้กล่าวมาแล้ว คือ ปัญหาเกี่ยวกับสถานศึกษายังไม่มี การสำรวจการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ว่าครอบคลุมหลักสูตรหรือไม่ เมื่อสถานศึกษายังไม่มี การสำรวจเนื้อหาของ การฝึกอาชีพกับการครอบคลุมหลักสูตร จึงไม่มีข้อมูลเบื้องต้นที่จะนำมาวิเคราะห์ได้ว่า มีเนื้อหาใด เรื่องใดที่สถานประกอบการไม่สามารถจัดได้ และสถานศึกษาจะต้องจัดสอน หรือฝึกเสริมให้เป็นรายบุคคลไป ทั้งนี้ คณะกรรมการประเมินผลนักศึกษาระบบทวิภาคี จะต้องทำอย่างจริงจังและต่อเนื่องโดยการ สำรวจเนื้อหาการฝึกอาชีพเป็นรายสถานประกอบการ และนำมาวิเคราะห์เทียบกับหลักสูตรที่กรมอาชีวศึกษากำหนด เพื่อจะได้จัดสอนหรือฝึกซ่อมเสริมให้นักศึกษาได้เพื่อให้นักศึกษาจบหลักสูตรได้อย่างมีคุณภาพ

นอกจากสถานศึกษาจะดำเนินการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือจัดการฝึกอาชีพเสริมแล้ว วิธีการดำเนินการอีกวิธีการหนึ่งที่สถานศึกษาสามารถดำเนินการได้คือ วิเคราะห์ลักษณะงานในสถานประกอบการ จัดหมวดหมู่ของสถานประกอบการ ตามเนื้อหาวิชาในหลักสูตร และจัดให้นักศึกษาได้ฝึกอาชีพในสถานประกอบการนั้น ๆ สับเปลี่ยนหมุนเวียนกันไป ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับ การจัดการของสถานศึกษา การดำเนินการดังกล่าวผู้วิจัยเห็นว่า จะสามารถจัดการอาชีวศึกษาให้ครอบคลุมหลักสูตรได้อีกวิธีหนึ่ง

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหารและครู-อาจารย์ เกี่ยวกับปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538

ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เหนือ โดยภาพรวมแล้ว ไม่แตกต่างกัน โดยทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์ ต่างมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษาว่ามีปัญหาปานกลาง ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่นับว่าเป็นนิมิตหมายอันดี ที่ทั้ง ครู-อาจารย์ และผู้บริหารมองเห็นปัญหาที่สอดคล้องกัน อันจะนำไปสู่การแก้ปัญหาที่ตรงกันและตรงปัญหา และที่สำคัญก็คือ จากการสรุปรายงานการติดตามผลการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ระบบทวิภาคี ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา (2540:7) สรุปปัญหาว่าอยู่ในระดับมาก แต่ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่าปัญหาระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่าทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์ หรือสถานศึกษา ได้ใช้ระยะเวลาที่ดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา ซึ่งเริ่มตั้งแต่ปีการศึกษา 2538 จนกระทั่งถึงปัจจุบันเป็นเวลา 3 ปี ในการศึกษาและแก้ปัญหาในการดำเนินการ จนปัญหาต่างๆ คลี่คลายไปในทางที่ดีขึ้น อันจะนำไปสู่การจัดการศึกษาระบบนี้ ให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลต่อไปในอนาคต

2.1 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์เกี่ยวกับปัญหาในการเตรียมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา โดยภาพรวมแล้ว มีความคิดเห็นสอดคล้องกันโดยทั้ง 2 กลุ่มเห็นว่า มีปัญหาในระดับปานกลาง ปัญหาในการสรรหาและคัดเลือกสถานประกอบการเข้าร่วมโครงการทั้ง 2 กลุ่ม กลับมีความคิดเห็นแตกต่างกัน โดยผู้บริหารเห็นว่า มีปัญหามาก ส่วน ครู-อาจารย์เห็นว่า มีปัญหาปานกลาง ทั้งนี้จะเห็นว่าบทบาทหน้าที่ในการสรรหาและการคัดเลือกสถานประกอบการ เพื่อเข้าร่วมโครงการนั้น เป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหาร ซึ่งดำเนินการในรูปของคณะกรรมการ ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าคณะ หัวหน้าแผนก หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งจะต้องดำเนินการสำรวจความต้องการเข้าร่วมโครงการของสถานประกอบการ จัดทำข้อมูลเกี่ยวกับสถานประกอบการ จำแนกสถานประกอบการ สำรวจความพร้อมในการเข้าร่วมโครงการตลอดจนสรุปความพร้อมของแต่ละสถานประกอบการ เพื่อเข้าร่วมโครงการ เป็นต้น ในการดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ดังกล่าวย่อมประสบกับปัญหาในการดำเนินงานโดยตรง ซึ่งสรุปได้ว่ามีปัญหามาก แต่ก็ต้องพยายามแก้ไขปัญหานั้นเพื่อให้ การดำเนินการประสบผลสำเร็จให้ได้

ส่วนครู-อาจารย์ ซึ่งไม่ได้มีหน้าที่โดยตรงในการสรรหาและคัดเลือกสถานประกอบการเพื่อเข้าร่วมโครงการ แต่บางสถานศึกษา ครู-อาจารย์อาจจะมีส่วนร่วมในการดำเนินการขั้นตอนดังกล่าวตามที่ผู้บังคับบัญชามอบหมาย จึงไม่ได้ประสบกับปัญหาโดยตรง จึงเพียงแต่มองเห็นประเด็นปัญหาเท่านั้น

เอกเห็นประเด็นปัญหาเท่านั้น สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนปัญหาในการเตรียมการของสถานศึกษาก่อนการดำเนินการ ทั้งผู้บริหารและครูอาจารย์มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า มีปัญหาในระดับปานกลาง ซึ่งทั้งนี้ การเตรียมการของสถานศึกษาก่อนการดำเนินการเป็นภาระของสถานศึกษาที่ทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์จะต้องร่วมกันดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ของตนเอง ในส่วนที่ตนเองรับผิดชอบ ถึงแม้ว่าหน้าที่รับผิดชอบในการเตรียมการ ส่วนใหญ่จะเป็นหน้าที่ของฝ่ายบริหาร ไม่ว่าจะเป็นการวางแผนทั้งในส่วนของสถานศึกษาเอง การวางแผนร่วมกันกับสถานประกอบการ การวางแผนงบประมาณ การวางแผนการรับนักศึกษาาระบบทวิภาคี การให้ความรู้กับบุคลากร การจัดการประชุมสัมมนาเป็นต้น นับเป็นบทบาทโดยตรงของผู้บริหาร แม้ว่าครู-อาจารย์ควรมีบทบาทในการวางแผนร่วมก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติแล้วมักจะไม่มีส่วนร่วมมากมายนัก ดังงานวิจัยของ สุวรรณดา ดอนขวา (2532 : 155) ที่พบว่า บุคลากรในสถานศึกษาไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนการฝึกอาชีพของนักศึกษา แต่อย่างไรก็ตาม ครู-อาจารย์ก็ต้องรับผิดชอบในการวางแผนในแผนกวิชาที่จะดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ที่ตนเองรับผิดชอบ และมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมสัมมนาและศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับหลักการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หรือรับผิดชอบในการนิเทศนักศึกษา ซึ่งภาระที่เกี่ยวข้องดังกล่าวทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์จะต้องประสานงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด นอกจากนี้โครงการดังกล่าวเป็นโครงการที่ทั้ง 2 ฝ่ายรับทราบร่วมกันและพร้อมกัน คือเริ่มเข้ามาดำเนินการในสถานศึกษาเมื่อปีการศึกษา 2538 จนถึงปัจจุบัน ดังนั้นทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์จึงมองประเด็นปัญหาสอดคล้องกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์ เกี่ยวกับปัญหาในการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา โดยภาพรวมแล้วทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า มีปัญหาในระดับมาก ทั้งนี้จะเห็นว่ประเด็นปัญหาต่าง ๆ ในส่วนของสถานศึกษา อันเป็นหน้าที่รับผิดชอบของสถานศึกษาโดยตรง ในที่นี้หมายถึงเจ้าหน้าที่ทั้งของผู้บริหารและเป็นหน้าที่ของ ครู-อาจารย์ ที่จะต้องดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประสิทธิผลอย่างเต็มที่ ซึ่งจากความคิดเห็นของทั้ง 2 กลุ่มที่มองเห็นประเด็นปัญหาที่สอดคล้องกันนี้ ย่อมจะนำไปสู่การแก้ปัญหาอย่างถูกต้องและมีประโยชน์ยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัญหาในการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงาน ทั้ง 2 กลุ่มเห็นว่ามีปัญหามาก ไม่ว่าจะเป็นงบประมาณในการดำเนินงาน งบประมาณในการติดต่อประสานงาน งบประมาณในการจัดซื้อวัสดุครุภัณฑ์ ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ หรือ งบประมาณในการจัดประชุมสัมมนา หรือการนิเทศการฝึกอาชีพนักศึกษา ประเด็นปัญหาเหล่านี้ล้วนแต่เป็นภาระอันยิ่งใหญ่ในการบริหารงาน ทั้งนี้เพราะเอกสารเป็นเอกสารที่ส่งวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เงิน (Money) ถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญในการบริหารงาน หากการบริหารงานขาดงบประมาณ ในการสนับสนุนที่พอเหมาะ ย่อมจะส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของงาน ดังนั้นจากผลการวิจัยครั้งนี้ปรากฏว่าทั้งผู้บริหารและครูอาจารย์มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า สถานศึกษาขาดงบประมาณในการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในระดับมาก ซึ่งผลการวิจัยนี้ ยังสอดคล้องกับสรุปรายงานการติดตามผลการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) 2538 ระบบทวิภาคี ของหน่วยศึกษานิเทศ (2540: 7) ที่พบว่า ทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์ต่างมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า สถานศึกษามีปัญหาในระดับมาก คือ ขาดงบประมาณในการติดต่อประสานงาน ขาดงบประมาณในการนิเทศ เยี่ยมเยียนนักศึกษาในสถานประกอบการ และงบประมาณไม่เพียงพอต่อการรับนักศึกษาเพิ่มจากระบบปกติ เป็นต้น

ส่วนปัญหาในการประสานงานกับสถานประกอบการ ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครู-อาจารย์ มีความเห็นสอดคล้องกันว่า มีปัญหาในระดับปานกลาง ถึงแม้ในบางประเด็นปัญหา ทั้งครู-อาจารย์และผู้บริหารจะเห็นว่าเป็นปัญหาในระดับมากก็ตาม แต่ก็เห็นสอดคล้องกันทุกประเด็น โดยเฉพาะประเด็นปัญหาเกี่ยวกับบุคลากรผู้รับผิดชอบในการประสานงาน มีภาระงานมาก ไม่สามารถประสานงานได้อย่างเต็มที่ จึงขาดบุคลากรในการประสานงานอย่างจริงจัง ซึ่งโดยมากแล้วสถานศึกษาได้จัดให้มีผู้ประสานงานภายในสถานศึกษาและมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษร แต่ครู-อาจารย์ในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา มีภาระงานสอนมากอยู่แล้ว ดังงานวิจัยของ วสุมดี อิ่มแก้ว (2530:162-164) ที่พบว่า อาจารย์ผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา ส่วนใหญ่มีชั่วโมงสอน 21-25 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ โดยสอนถึง 3-4 รายวิชา แล้วยังมีหน้าที่อื่นพิเศษนอกเหนือจากการสอนด้วย สอดคล้องกับการวิจัยในครั้งนี้ที่พบว่า ครู-อาจารย์ผู้สอนในแผนกวิชาที่จัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ สรรพใหญ่มีคาบการสอนตั้งแต่ 31 คาบต่อสัปดาห์ขึ้นไป ด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงอาจทำให้เกิดปัญหาด้านเวลาและความทุ่มเทในการติดต่อประสานงานกับสถานประกอบการ ซึ่งต้องอาศัยเวลานอกเหนือจากงานการสอน และความสัมพันธ์ในการประสานงาน อันเป็นหลักในการสำคัญในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งจะต้องเกิดจากความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา และสถานประกอบการอย่างจริงจัง เพื่อก่อให้เกิดระบบการศึกษาที่มีคุณภาพ อันจะนำไปสู่การผลิตนักศึกษาที่สามารถตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานทั้งด้านปริมาณและคุณภาพ ดังนั้นการคำนึงถึงภาระงานสอนและหน้าที่รับผิดชอบของบุคลากร จึง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นสิ่งที่สถานศึกษาควรนำมาพิจารณาในการที่จะมอบหมายงานให้รับผิดชอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ภาระงานเกี่ยวกับการประสานงานกับสถานศึกษา

อีกประเด็นปัญหาหนึ่งที่ผู้บริหารและครู-อาจารย์ มีความคิดเห็นแตกต่างกัน คือ เนื้อหารายวิชาตามหลักสูตรกับการฝึกอาชีพ ในสถานประกอบการ ไม่มีความสอดคล้องกันเท่าที่ควร โดยผู้บริหารเห็นว่า เป็นปัญหามาก ซึ่งประเด็นปัญหาดังกล่าวสอดคล้องกับสรุปปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา (2539 : อัดสำเนา) ที่ระบุว่า ลักษณะและปริมาณงานของสถานประกอบการ ไม่สอดคล้องกับหลักสูตร โดยมีลักษณะงานไม่ครอบคลุมเนื้อหาทักษะที่หลักสูตรกำหนด สถานประกอบการบางแห่งมีงานไม่ต่อเนื่อง และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง สถานประกอบการแต่ละแห่งมีงานอาชีพเฉพาะเพียงอย่างเดียว จึงไม่สามารถจัดการฝึกอาชีพให้ครอบคลุมเนื้อหาวิชาได้ ประเด็นดังกล่าว ผู้บริหารซึ่งมีหน้าที่สรรหาและคัดเลือกสถานประกอบการเพื่อเข้าร่วมโครงการ จึงเป็นผู้ที่รับทราบประเด็นปัญหานี้ตั้งแต่แรก ซึ่งคณะผู้บริหารและยังมีหน้าที่รับผิดชอบในการนิเทศ การประเมินผลการเรียน จึงทำให้เห็นว่าประเด็นปัญหาดังกล่าวอยู่ในระดับมาก

ส่วนครู-อาจารย์ ผู้มีหน้าที่จัดการเรียนการสอนในรายวิชาทฤษฎีและปฏิบัติเบื้องต้น ตลอดจนต้องตามประเมินผลในรายวิชาต่าง ๆ และนิเทศการฝึกอาชีพของนักศึกษาในสถานประกอบการซึ่งนับว่าเป็นผู้ที่ได้ใกล้ชิดกับผลผลิตของการศึกษา อันหมายถึงนักศึกษา จึงมองประเด็นปัญหานี้แตกต่างจากผู้บริหาร ถึงแม้ว่าจะเห็นว่าเป็นปัญหาในระดับมากก็ตาม

จากปัญหา-อุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสำนักงานโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี (2539:อัดสำเนา) ได้ระบุปัญหาว่า สถานประกอบการไม่สามารถฝึกให้ครบตามหลักสูตรได้ ดังนั้น สถานศึกษาจะต้องให้ความสำคัญในการจัดการสัมมนาครูฝึกในสถานประกอบการ เพื่อให้การช่วยเหลือและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่สถานประกอบการ ควรจะดำเนินการด้านวางแผนการเรียนการสอนและการปฏิบัติงานทั้งในสถานศึกษาและสถานประกอบการโดยต้องดำเนินงานร่วมกันและผู้วิจัยเห็นว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการเพื่อแก้ไขประเด็นปัญหาดังกล่าว

ดังนั้นผู้บริหารควรจะต้องคำนึงถึงภาระงานของครู-อาจารย์ที่ได้รับแต่งตั้งให้สอดคล้องกับภาระงานนิเทศ เพื่อประสิทธิภาพของทั้งงานประจำและงานนิเทศ โดยคำนึงถึงเกณฑ์กำหนดความรับผิดชอบของอาจารย์นิเทศก์ของสถานศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่กำหนดอาจารย์

นิเทศก์ 1 คนต่อนักศึกษา 16 - 20 คน (สุวรรณา ดอนขวา, 2532:161) ซึ่งเห็นว่าอัตราส่วนดังกล่าวมากเกินไป ทั้งนี้เพราะสถานประกอบการแต่ละแห่งอยู่ห่างไกลกัน อาจทำให้อาจารย์นิเทศก์ดูแลนักเรียนนักศึกษาไม่ทั่วถึง ดังนั้น ควรกำหนดเกณฑ์อาจารย์นิเทศก์ 1 คนต่อนักศึกษา 15 คน ยกเว้นนักศึกษาฝึกอาชีพในสถานประกอบการแห่งเดียว อาจเป็นอัตรา ไม่เกิน 1:20 เพื่ออาจารย์นิเทศก์ติดตามผลและแก้ไขปัญหาได้อย่างใกล้ชิด และที่สำคัญคือให้ข้อมูลป้อนกลับทันทีหลังเสร็จสิ้นการนิเทศแล้ว เพื่อให้ให้นักศึกษาได้นำข้อบกพร่องหรือแนวทางคำแนะนำไปแก้ปัญหที่เกิดขึ้น ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ทั้งผู้บริหาร และครู-อาจารย์ เห็นสอดคล้องกันว่า ที่มีปัญหามากประการหนึ่งคือ คณะกรรมการนิเทศก์ไม่สรุปผลการนิเทศและนำมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินการฝึกอาชีพอย่างจริงจัง จึงทำให้นักศึกษาไม่ทราบข้อบกพร่องที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขในการปฏิบัติงาน ดังที่ สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2530:33) กล่าวถึงประโยชน์ของการให้ข้อมูลป้อนกลับทันที หลังจากการนิเทศการปฏิบัติงานว่า นักศึกษาส่วนมากจะชื่นชมกับงานที่ลงมือปฏิบัติและการได้รับประเมินผลทันทีเพื่อใช้เป็นแนวทางในการทำงานครั้งต่อไป นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์กับสถานศึกษาในการนำข้อมูลมาแก้ปัญหาและวางแผนการดำเนินการอย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ จากงานวิจัยครั้งนี้ พบว่า ทั้งครู-อาจารย์และผู้บริหารมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า ประเด็นที่เป็นปัญหามากอีกประการหนึ่ง คือ สถานศึกษาไม่สามารถจัดเวลาและคำตอบแทนในการนิเทศการฝึกอาชีพของคณะกรรมการนิเทศก์ได้อย่างเหมาะสมซึ่งทั้งนี้และทั้งนั้นเป็นผลสืบเนื่องมาจากภาระงานที่มอบหมายของครู-อาจารย์ ตลอดจนงบประมาณที่จำกัด นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องถึงระเบียบการเบิกจ่ายค่าสอนนอกเวลา ค่าตอบแทนการนิเทศ (สำนักงานโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี 2539:71) ดังที่ผู้วิจัยได้อภิปรายไปแล้วด้วย ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวยังสอดคล้องกับงานวิจัยหลาย ๆ เรื่องด้วย เป็นต้นว่า พีรพงษ์ ประดิษฐ์ธรรม (2539 อังใน วราพรรณ น้อยสุวรรณ 2539:37) ศึกษารูปแบบและวิธีการจัดส่งนักศึกษา สาขาช่างอุตสาหกรรมในการออกฝึกงานในสถานประกอบการอุตสาหกรรมของสถาบันอาชีวศึกษา พบว่ามีปัญหาอุปสรรคในเรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. สถานศึกษาจัดเงินอุดหนุนการดำเนินงานน้อย
2. อาจารย์นิเทศก์มีเวลารว่างจากงานประจำค่อนข้างน้อย
3. สถานศึกษาให้บริการแก่ผู้ดำเนินงานค่อนข้างน้อย
4. การควบคุมดูแลเอาใจใส่ของอาจารย์ผู้ควบคุมการฝึกงาน ความสะดวกในการ

ติดต่อกับสถานศึกษา และที่พักอาศัยในขณะที่นักศึกษาออกฝึกงานมีปัญหา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จะเห็นได้ว่า ปัญหาเกี่ยวกับการนิเทศการฝึกอาชีพของนักศึกษานับเป็นปัญหาที่ต่อเนื่องมานานับตั้งแต่มีการฝึกอาชีพของนักศึกษาในระบบปกติซึ่งจะออกฝึกอาชีพในสถานประกอบการในช่วงเวลาที่หลักสูตรนั้น ๆ กำหนดเท่านั้น ถึงกระนั้นจากงานวิจัยต่าง ๆ ยังพบปัญหาว่า อาจารย์นิเทศก็ไม่ค่อยได้ดูแลเอาใจใส่นักศึกษาเท่าที่ควร จนกระทั่งปัจจุบันมีการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ซึ่งนักศึกษาจะต้องฝึกอาชีพในสถานประกอบการตลอดหลักสูตร เป็นเวลา 3 ปี จึงนับเป็นภาระอันยิ่งใหญ่ที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการจัดการเกี่ยวกับการนิเทศการฝึกอาชีพอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเล็งเห็นและตระหนักถึงความสำคัญของการนิเทศ ให้การสนับสนุนอย่างจริงจังต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการฝึกอาชีพ อันจะก่อให้เกิดคุณภาพของการฝึกทักษะของนักศึกษา อันจะนำไปสู่การบรรลุซึ่งหลักการและวัตถุประสงค์ของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีต่อไป

2.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครู-อาจารย์เกี่ยวกับปัญหาในการประเมินผลการดำเนินงานและการฝึกอาชีพ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้พบว่า ทั้งผู้บริหารและครู-อาจารย์มีความเห็นสอดคล้องกันว่า การประเมินผลการดำเนินงานและการฝึกอาชีพมีปัญหาปานกลาง โดยในแต่ละประเด็นปัญหาทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นไม่แตกต่าง ถึงแม้ว่าเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยแล้ว บางประเด็นผู้บริหารเห็นว่ามีปัญหามากแต่ครู-อาจารย์เห็นว่ามีปัญหาปานกลาง แต่ก็ยังถือว่าไม่แตกต่างเมื่อพิจารณาผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ประเด็นปัญหาที่ผู้บริหารเห็นว่า มีปัญหาในระดับมาก แต่ครู-อาจารย์เห็นว่า มีปัญหาในระดับปานกลาง ซึ่งนำพิจารณาคือ การขาดความเข้าใจอย่างเพียงพอของบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งของสถานศึกษาและสถานประกอบการเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ การวัดผลและประเมินผลการเรียนรายวิชาที่ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทหน้าที่ในการประสานงานกับสถานประกอบการและยังต้องประสานงานกับครู-อาจารย์ ผู้ทำหน้าที่สอนในแผนกวิชาในเรื่องต่างๆ ตลอดจนกระทั่งเป็นผู้ที่จะต้องดำเนินการวางแผนจัดประชุมสัมมนา จัดทำคู่มือในการดำเนินงานคู่มือในการวัดและประเมินผลการศึกษาในรายวิชาต่าง ๆ ตลอดจนถึงแจ้งให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ย่อมจะต้องมีความคาดหวังว่าผู้เกี่ยวข้องจะต้องมีความรู้และเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้องเหมาะสม แต่ในภาวะปัจจุบัน จากการสุรพราขงานการติดตามผลการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพพุทธศักราช 2538 ระบบทวิภาคี (2540:7-8) ยังพบประเด็นปัญหาในระดับมากคือ บุคลากรของสถานประกอบการมีไม่เพียงพอในการแต่งตั้งในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี บุคลากรของสถานประกอบการยังไม่มี ความเข้าใจในหลักสูตรเพียงพอ และ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บุคลากรของสถานประกอบการยังไม่มี ความเข้าใจในหลักเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลการเรียนในรายวิชาที่ฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ซึ่งจากการวิจัยครั้งนี้ยังปรากฏประเด็นปัญหาเดียวกันในระดับมากอยู่เช่นเดิม แสดงให้เห็นว่าผู้บริหารยังมีความต้องการที่จะให้บุคลากรผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้พัฒนาความรู้ ความเข้าใจตลอดจนพัฒนาการดำเนินการให้ดีขึ้นกว่าที่เป็นอยู่

ถึงแม้ว่าการวิจัยครั้งนี้จะมีความคิดเห็นว่ามีปัญหาในระดับปานกลางก็ตามแต่ค่าเฉลี่ยในแต่ละด้าน ในรายชื่อมีค่าเฉลี่ยในระดับปัญหามากหลายข้อ จึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่สถานศึกษาจะต้องนำมาเป็นข้อมูลในการแก้ปัญหา เพื่อปรับปรุงแก้ไขการปฏิบัติงานของสถานศึกษา เพื่อให้การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีประสบผลสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ของกรมอาชีวศึกษาต่อไป

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษา

1. สถานศึกษาควรเชิญสถานประกอบการร่วมประชุมเพื่อรับทราบข้อมูลสร้างความเข้าใจและสร้างความพร้อมให้กับสถานประกอบการเพื่อเข้าร่วมโครงการ
2. สถานศึกษาควรประชุมสัมมนา ครู-อาจารย์และสร้างความเข้าใจในวิธีการดำเนินการให้กับบุคลากรของสถานศึกษาให้รู้วิธีการปฏิบัติ อย่างชัดเจนทุกขั้นตอน
3. สถานศึกษาควรสำรวจความพร้อมของสถานประกอบการในท้องถิ่นอย่างชัดเจนก่อนการตัดสินใจดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาในแต่ละแผนกวิชา
4. สถานศึกษาจะต้องสำรวจการฝึกอาชีพในสถานประกอบการว่าครอบคลุมหลักสูตรหรือไม่ และดำเนินการจัดเสริมการสอนด้านวิชาชีพที่สถานประกอบการไม่สามารถจัดได้
5. เพื่อให้การจัดการอาชีวศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาควรสำรวจสถานประกอบการอย่างจริงจัง โดยการวิเคราะห์งานของสถานประกอบการแต่ละแห่ง และจัดกลุ่มสถานประกอบการตามลักษณะงาน วิเคราะห์เนื้อหาวิชาตามที่หลักสูตรกำหนด และ

วิเคราะห์งานในแต่ละสถานประกอบการว่า สอดคล้องกับรายวิชาใดบ้างในหลักสูตร เพื่อประโยชน์ในการ จัดส่งนักศึกษาออกฝึกอาชีพให้สอดคล้องและครอบคลุมเนื้อหาหลักสูตร ซึ่งสถานศึกษาควรหมั่นเวียนให้นักศึกษาได้ฝึกอาชีพให้ครอบคลุมหลักสูตรด้วย

6. ควรจัดทำทำเนียบหรือตารางการวิเคราะห์งานของแต่ละสถานประกอบการ และรายวิชาที่สถานประกอบการนั้น ๆ สามารถจัดฝึกอาชีพได้ เพื่อประโยชน์ในการฝึกอาชีพของนักศึกษาและเป็นผู้มีมือในการดำเนินการจัดนักศึกษาออกฝึกอาชีพให้ครอบคลุมหลักสูตร

7. จัดทำคู่มือให้ครบทุกรายวิชารวมถึงคู่มือในการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีด้วย

8. สถานศึกษาควรจัดทำเอกสารแนวทางการปฏิบัติในการวัดผลและประเมินผล รวมถึง เกณฑ์การวัดผลรายวิชาให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

9. จัดทำแบบฟอร์มการประเมินผลรายวิชาโดยเฉพาะรายวิชาปฏิบัติในสถานประกอบการ

10. สถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนส่งเสริมและดำเนินการในการนิเทศการฝึกอาชีพนักศึกษาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

11. สถานศึกษาควรจัดสรรงบประมาณยานพาหนะเพื่ออำนวยความสะดวกในการติดต่อประสานงาน

12. ควรจัดประชุมสัมมนาสถานประกอบการที่ร่วมโครงการภาคเรียนละครั้ง

13. สถานศึกษาควรจัดประชุมคณะกรรมการประเมินผลการเรียนระบบทวิภาคี เพื่อติดตามและประเมินผลอย่างจริงจัง

14. สถานศึกษาควรประชุมสัมมนา ครู-อาจารย์ และคณะกรรมการดำเนินการฝ่ายต่าง ๆ เพื่อศึกษาปัญหาในการดำเนินการ และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นโดยเร่งด่วน อันจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับกรมอาชีวศึกษา

1. ควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีให้ชัดเจนและต่อเนื่อง เหมือนกับการจัดการอาชีวศึกษาระบบปกติ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นกับผู้เข้า ร่วมโครงการ ทั้ง นักศึกษา ผู้ปกครอง สถานประกอบการรวมถึงสถานศึกษาด้วย

2. ควรกำหนดมาตรการ อันเนื่องประโยชน์ต่อสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการ เพื่อสร้างแรงจูงใจในการรับนักศึกษาเข้าฝึกอาชีพ ซึ่งจะยังผลให้การจัดการ อาชีวศึกษาระบบ ทวิภาคีบรรลุวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพ ได้แก่ การลดหย่อนภาษีให้กับสถานประกอบการ ที่รับนักศึกษาเข้าฝึกอาชีพ เป็นต้น

3. ควรมีระเบียบกำหนดภาระงานรับผิดชอบและค่าตอบแทนที่เหมาะสมสำหรับ ครู- อาจารย์และบุคลากรผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการประสานงาน การนิเทศการฝึกอาชีพ นักศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยในลักษณะเดียวกันนี้ โดยศึกษาจากความคิดเห็นของสถานประกอบการ นักศึกษาและผู้ปกครอง เพื่อศึกษาความความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีของกรมอาชีวศึกษาในแต่ละภาค

2. ควรมีการวิจัยในลักษณะเดียวกันนี้ในประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมที่กรมอาชีวศึกษา จัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในภาคต่าง ๆ ของประเทศไทย เพื่อศึกษาผล สัมฤทธิ์ของการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

3. ควรมีการวิจัยในลักษณะเดียวกันนี้ โดยศึกษาจากความคิดเห็นของสถานประกอบการ นักศึกษาและผู้ปกครอง เพื่อศึกษาความความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมโครงการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคีในแต่ละภาคของกรมอาชีวศึกษาในแต่ละภาค

3. ควรศึกษาวิจัยและติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ระบบทวิภาคีในแต่ละภาค เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ของหลักสูตร

บรรณานุกรม

กรมอาชีวศึกษา , 2528. รายงานการวิจัยโครงการอาชีวศึกษาและเทคนิคศึกษา. กรุงเทพฯ: กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ .

กรมอาชีวศึกษา กองแผนงาน. 2533. ก้าวไปในแผน 7 กรมอาชีวศึกษา . พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.

กรมอาชีวศึกษา กองวิทยาลัยเทคนิค . 2538. การจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กรุงเทพมหานคร .

กรมอาชีวศึกษา สำนักงานเลขาธิการ กรอ.พอ. 2539 . รายงานประจำปี 2539 คณะกรรมการร่วมภาครัฐบาล และเอกชนเพื่อพัฒนาการศึกษา การศึกษาเพื่ออาชีพ. กรุงเทพมหานคร : แผนกช่างพิมพ์วิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร.

กรมอาชีวศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์. 2538. ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการจัดการศึกษา การประเมินผลการเรียน ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 กรุงเทพมหานคร : งานวัดผลและประเมินผลการศึกษา ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา กรมอาชีวศึกษา.

กรมอาชีวศึกษา ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาชีวศึกษา 1. 2538 .เอกสารการประชุมสัมมนา การจัดการ เรียนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม . กรุงเทพมหานคร: หน่วยศึกษานิเทศก์ , กรมอาชีวศึกษา.

กรมอาชีวศึกษา กองแผนงาน ,2538 . การพัฒนารูปแบบความร่วมมือและประสานงานระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนในการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านวิชาชีพ. กรุงเทพฯ: กองแผนงาน กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กรมอาชีวศึกษา ศูนย์วิจัยและพัฒนาอาชีวศึกษา 1. 2539. **สรุปปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี** หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ระยะดำเนินการ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2538 . กรุงเทพมหานคร : หน่วยศึกษานิเทศก์ , กรมอาชีวศึกษา . (อัดสำเนา).

กรมอาชีวศึกษา กองวิทยาลัยเทคนิค , 2539 . **ปัญหาและอุปสรรคการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค .** กรมอาชีวศึกษา : อัดสำเนา.

กรมอาชีวศึกษา สำนักงานโครงการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี , 2539 . **การจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ประจำปีการศึกษา 2539 .**กรุงเทพฯ: กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

กรมอาชีวศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์. 2540 **สรุปรายงานการติดตามผลการใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2538 ระบบทวิภาคี** กรุงเทพมหานคร : งานวิจัยการศึกษา ฝ่ายวิจัยการศึกษาและส่งเสริมสิ่งแวดล้อมศึกษา กรมอาชีวศึกษา.

กรมอาชีวศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์ . 2540 . **การศึกษาหารูปแบบการรับนักเรียนนักศึกษา** กรมอาชีวรวมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

กมล สุวรรณรงค์ . 2530. **“ประสิทธิผลของการจัดส่งนักศึกษาฝึกงาน ในสถานประกอบการ”** งานวิจัย งานแนะแนวอาชีพและจัดหางานวิทยาลัยเทคนิคขอนแก่น.

กัลยา อยู่บ้านคลองและคณะ . 2540 . **“ความสัมพันธ์ระหว่างการปรับตัวทางสังคมกับสุขภาพจิตของวัยรุ่นในระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี วิทยาลัยเทคนิคพิษณุโลก”** รายงานการวิจัย ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร .

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะกรรมการเป้าหมายที่ 10. 2533. “ความคิดเห็นของบุคลากรในหน่วยงาน และสถาน
ประกอบกรที่มีต่อการฝึกงานของนักศึกษา วิทยาลัยเทคนิคสุรินทร์ ปี 2533.” งาน
วิจัย วิทยาลัยเทคนิคสุรินทร์ กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

จิต เอียดสังข์ . 2535 . “ การศึกษาหารูปแบบที่เหมาะสมในการส่งนักเรียนฝึกงานในสถาน
ประกอบการ” งานวิจัย วิทยาลัยเทคนิคพังงา กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

ฉวีวรรณ ศุภวัชรินทร์. 2535. “การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการการฝึก
งานของนักศึกษา ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ วิทยาลัยอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียง
เหนือ.” วทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น.

ชนะ กลสิภาร์. “การฝึกอาชีพระบบทวิภาคี (Dual System) ในประเทศสหรัฐอเมริกา
เยอรมัน.”วารสารวิชาการพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 (สิงหาคม
2537) : 55 - 64

ชาติรี รักขวงศ์ . 2525. “การประเมินผลการส่งนักศึกษาช่างเทคนิคของวิทยาลัยเทคโนโลยี
อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ออกฝึกงานในหน่วยงาน
อุตสาหกรรม.” วทยานิพนธ์ คุรุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

ชาติรี มณีศรี . ม.ป.ป. การนิเทศการศึกษา . กรุงเทพมหานคร .

ธีรวิมล บุณยโสภณ . 2536. การบริหารอาชีวะและเทคนิคศึกษาเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรม
พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนคร
เหนือ.

นิสิต ศรีคัมภวศ์ . 2529. “สภาพการออกฝึกงานในสถานประกอบการของนักศึกษาระดับ
ชั้น ปวส. ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมของสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษาใน
กรุงเทพมหานคร และจังหวัดในภาคตะวันออก”งานวิจัย วิทยาลัยเทคนิคชลบุรี กรม
อาชีวศึกษา.

ประชุม รอดประเสริฐ . 2529 . การบริหารโครงการ. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.

ปวีณ์ ตาบเพชร. 2537. “ การศึกษาสภาพความเป็นจริงและความต้องการของผู้บริหาร
สถานศึกษาและผู้บริหารสถานประกอบการที่เกี่ยวกับรูปแบบการบริหารและการ
จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของกรมอาชีวศึกษา.” วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์มหา
บัณฑิต สาขาการบริหารอาชีวและเทคนิคศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
พระนครเหนือ.

พลายงาม ดวงสว่าง . 2536. “การพัฒนา รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาระบบโรงเรียน -โรง
งานวิทยาลัยเทคนิคท่าหลวงซิเมนต์ไทยอนุสรณ์.” งานวิจัยวิทยาลัยเทคนิคท่า
หลวงซิเมนต์ไทย อนุสรณ์ กองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา.

พัชรี สว่างทรัพย์ . 2538 สรุปลงสาระความรู้ในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี . เอกสาร
หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา.

พิพัฒน์ บุญญสัย. 2533. “ การพัฒนารูปแบบความร่วมมือระหว่างภาครัฐบาลและภาค
เอกชนในการจัดการอาชีวศึกษา สาขาพาณิชยกรรม ให้สอดคล้องกับความต้องการ
ของตลาดแรงงาน.” รายงานการวิจัย วิทยาลัยพาณิชยกรรมบางนา
กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยพาณิชยกรรมบางนา กรมอาชีวศึกษา.

พีรพงษ์ ประดิษฐ์ธรรม . 2528. “ การศึกษารูปแบบและวิธีการจัดส่งนักศึกษา สาขาช่าง
อุตสาหกรรมออกไปฝึกงานในสถานประกอบการของสถานบันอาชีวศึกษา” วิทยา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาคศึกษาศาสตร์เครื่องกล คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
กรรม และวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

ไพศาล สีนลาร์ตน์ . 2524. **หลักและวิธีการสอนระดับอุดมศึกษา**. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิชย์ จำกัด.

.. 2526 . “ การนำเสนอเกณฑ์ประเมินผลการฝึกงานของนักศึกษาสาขาวิชา
ช่างก่อสร้าง ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม วิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา
เขตกรุงเทพมหานคร.” **วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาการ
บริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .**

ภาวนา ไชยสมบุญ . 2533. “ความคาดหวังของผู้ประกอบการและครู เกี่ยวกับคุณลักษณะ
นักศึกษาฝึกงาน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขางานออกแบบพาณิชย์ศิลป์
คณะวิชาศิลปประยุกต์ในวิทยาลัยสังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร” **วิทยา
นิพนธ์ ครุศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาศิลปศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.**

เมธี ปิรันธนานนท์ . 2533. **การบริหารอาชีวและเทคนิคศึกษา . พิมพ์ครั้งที่ 1 . .**
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ โอ เอส พรินต์ติ้งเฮาส์.

รวีวรรณ ชินะตระกูล . 2535 . **ความร่วมมือระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา .**
พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพมหานคร.

วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ . 2528 . **หลักการนิเทศการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร : **ภาควิชาบริหาร
การศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .**

วรวิทย์ ศรีตระกูล. 2540 .” **ความคิดเห็นของสถานประกอบการที่เข้าร่วมจัดการอาชีวศึกษา
ระบบทวิภาคี สาขาวิชาช่างยนต์ กับวิทยาลัยเทคนิค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”**

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้า
คุณทหารลาดกระบัง.

วราพรรณ น้อยสุวรรณ. 2539 . “ การศึกษาความร่วมมือระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษากับ
โรงงานอุตสาหกรรมในการฝึกอบรมด้านเทคนิคและอาชีวศึกษาในประเทศไทย.” งาน
วิจัย ฝ่ายวิจัยการศึกษาและส่งเสริมสิ่งแวดล้อมศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์ .
กรุงเทพฯ: กรมอาชีวศึกษา.

วสุมดี อิ่มแก้ว. 2530. “ การใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2530 ประเภท
วิชาคหกรรมในสถานศึกษาสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา.” วิทยา
นิพนธ์ ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วัชรินทร์ ไชยนาเคนทร์ . 2525. “ สถานภาพทางการศึกษาของโรงเรียนและวิทยาลัยสังกัด
กรมอาชีวศึกษาภาคตะวันออก.” วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิ
ชาวิจัยการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.

วันชัย จันทร์วงศ์ . 2535 . “ การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษานักศึกษาระหว่างสำนักงาน
(ช่างฝึกหัด) โครงการช่างฝึกหัด สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.”
สจพ. วิจัย . ปีที่ 2 ฉบับที่ 9 (พฤศจิกายน 2535) . กรุงเทพมหานคร.

ศักดิ์ กิ่งไธ้สะคนะ . 2531 . “ ศึกษาปัญหาและความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกงานของนัก
ศึกษาฝึกงาน ของวิทยาลัยเทคนิคนครพนม ปีการศึกษา 2531.” . รายงานการวิจัย
วิทยาลัยนครพนม กรมอาชีวศึกษา .

สบสันต์ อุตกฤษฎ์และคณะ . 2535 . “ การจัดฝึกปฏิบัติให้นักศึกษามีความสามารถในการ
ทำงาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานอุตสาหกรรม.” งานวิจัย สำนัก
งานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ .

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สังัด อุทรานันท์ . 2528 . การนิเทศการศึกษา หลักการ ทฤษฎีและการปฏิบัติ .กรุงเทพฯ
มหานคร : โรงพิมพ์มิตรสยาม .

สังวาล บัวเขียวและคณะ . 2533 . “ ศึกษาปัญหาและความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกงานของ
นักศึกษาฝึกงาน สังกัดวิทยาลัยเทคนิคนครศรีธรรมราช ภาคเรียนฤดูร้อน ปีการ
ศึกษา 2532 และภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2533.” งานวิจัย งานวิจัยและพัฒนา
วิทยาลัยเทคนิคนครศรีธรรมราช กรมอาชีวศึกษา

สุนีย์ ภูพันธ์ . 2530 “ สภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
พุทธศักราช 2530 ประเภทวิชาศิลปหัตถกรรม กรมอาชีวศึกษา.”. วิทยานิพนธ์
ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษาศุภาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .

สุรจิตรา โพธิบุตร . 2535. “ การประสานงานระหว่างสถานประกอบการกับสถานศึกษา
สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.” รายงานการวิจัย งานวิจัยและ
พัฒนา วิทยาลัยเทคนิคหนองคาย.

สุวรรณา ดอนขวา . 2532 . “ การดำเนินงานเกี่ยวกับการฝึกงานอาชีพนักเรียน นักศึกษาใน
สถานประกอบการของสถานศึกษา สังกัดกรมอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร.”.
วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษานันทิววิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย .

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์และคณะ. 2538. “ การศึกษากับงานอาชีพ ผลกระทบจากการจัดการ
ศึกษาด้านอาชีพ.” รายงานการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
สำนักนายกรัฐมนตรี.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กองวิจัยการศึกษา. 2527 . “ รายงานการวิจัย
โครงการวิจัยรูปแบบของการอาชีวศึกษา.” รายงานการวิจัย สภาอุตสาหกรรม
สำนักนายกรัฐมนตรี . (อัดสำเนา).

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กองประเมินผลการศึกษา . 2527 . “ รายงานผล
โครงการติดตามและประเมินผลการเปิดสอนหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค
(ปวท.) .” กรุงเทพฯ: สยามรัฐ.

สำนักงานเลขาธิการ กรอ. พอ. 2534 . รายงานประจำปี 2534 . กรมอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ .

สำนักงานเลขาธิการ กสชค. 2535 . รายงานประจำปี 2535 . กรมอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ .

สำนักงานเลขาธิการ สพทช. 2535 . รายงานประจำปี 2535 . กรมอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ .

อมร เอี่ยมสะอาด. “การอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ความร่วมมือระหว่างองค์กรผู้ผลิต และผู้
ใช้กำลังคน ในการจัดการศึกษาอาชีพ.” พัฒนาเทคนิคศึกษา. 6,10 (เมษายน
2537) 3 - 6.

อุบล บรรหารสุภวาท. 2527. “ การประเมินผลงานทางการศึกษาการวางแผนและการ
จัดการ.” รายงานการวิจัย กองแผนงาน สำนักปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

ภาคผนวก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ทม 1504/ 24770

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๗ สิงหาคม 2540

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถาม

เรียน ดร.อาทิตย์ สีหะมงคล

ด้วยคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ได้พิจารณาเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ที่จะช่วยตรวจแบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือการวิจัยให้กับนักศึกษาปริญญาโทได้

จึงเรียนมาเพื่อขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแบบสอบถามของนักศึกษาชื่อนางมยุรา ศรีพงษ์วิวัฒน์ ซึ่งจะทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมในวิทยาลัยเทคนิคสังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม หวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรรณี ลีกิจวัฒน์)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร. 3266052-6101 ต่อ 663,642

โทรสาร 3268503-4 ต่อ 205

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า

ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ วิทยาลัยเทคนิคอุดรธานี

ที่ วันที่ 29 สิงหาคม 2540

เรื่อง ขอความร่วมมือทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคพิษณุโลก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 25 ชุด

ด้วยดิฉัน นางมยุรา ศรีพงษ์วิวัฒน์ อาจารย์ 2 ระดับ 7 สังกัดวิทยาลัยเทคนิคอุดรธานี เป็นนักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมหลักสูตร ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษา และกำลังทำการวิจัยเพื่อเรียบเรียงวิทยานิพนธ์เรื่อง การศึกษาปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิคสังกัดกรมอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และได้เลือกสถานศึกษาของท่านเพื่อทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ให้ท่านผู้อำนวยการ, ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หัวหน้าคณะ หัวหน้าแผนก ที่เปิดสอนระบบทวิภาคี และครู - อาจารย์ ในแผนกที่เปิดสอนระบบทวิภาคี ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรมกรอกแบบสอบถาม และโปรดรวบรวมส่งกลับ ตามชื่อที่อยู่ตามหน้าของที่แนบ ภายใน 1 สัปดาห์ ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ด้วยความนับถือ

(นางมยุรา ศรีพงษ์วิวัฒน์)

ที่ ทม 1504/ 2697

คณะกรรมการอุดมศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๐

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร

ด้วย นางมยุรา ศรีพงษ์วิวัฒน์ เป็นนักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษากำลังทำการศึกษาวิจัยเพื่อเรียบเรียง
วิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตร
(ปวช.) พ.ศ. ๒๕๓๘ ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออก
ออกเฉียงเหนือ”

คณะกรรมการอุดมศึกษา จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดพิจารณาอนุญาต
ให้นักศึกษา ได้ทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัยในสถานศึกษาของท่าน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาอนุญาต และขอขอบคุณในความอนุเคราะห์ของท่านมา ณ
โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผศ.ดร.พรณี สীগิจวัฒน์)

รองคณบดีฝ่ายบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติราชการแทนคณบดี

งานบัณฑิตศึกษา

โทร.3266052-6101 ต่อ 663,642

โทรสาร 3268503-4 ต่อ 205

ไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0907.38/14๓1

วิทยาลัยเทคนิคพิจิตร

ถนนพิจิตร - กำแพงเพชร 66000

1๖ กันยายน 2540

เรื่อง ขอความร่วมมือทดลองใช้เครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน นางมยุรา ศรีพงษ์วิวัฒน์

อ้างถึง หนังสือสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ที่ ทม 1504/2697
ลงวันที่ 22 สิงหาคม 2540

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

จำนวน 16 ชุด

ตามที่ท่านได้ส่งแบบสอบถามงานวิจัย เรื่อง การศึกษาปัญหาในการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี ไปยังวิทยาลัยเทคนิคพิจิตรเพื่อทดลองใช้เครื่องมือการวิจัยนั้น บัดนี้วิทยาลัยฯ ได้ดำเนินการให้เรียบร้อยแล้ว และได้ส่งแบบสอบถามมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายทวี ชมภูผล)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคพิจิตร

ฝ่ายวางแผนและพัฒนา

โทร. (056) 611325

โทรสาร (056) 611633

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

๕๔

ตุลาคม 2540

ที่ ศธ 0907/๕๕๘๑

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิค

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถาม จำนวน 1 ชุด

2. สำเนาบันทึกข้อความกองวิทยาลัยเทคนิค ลงวันที่ 25 กันยายน 2540

ด้วย นางมยุรา ศรีพงษ์วิวัฒน์ วิทยาลัยเทคนิคอุดรธานี ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์
อุตสาหกรรม หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมทอานันท์ สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษาสถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษานโยบายการจัดการ
อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทช่างอุตสาหกรรมในวิทยาลัยเทคนิค
สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประสงค์จะแจกแบบสอบถามในสถานศึกษาของท่าน

ในการนี้ กรมอาชีวศึกษาได้พิจารณาอนุญาตให้ นางมยุรา ศรีพงษ์วิวัฒน์ แจกแบบสอบถาม
ตั้งสำเนาทักข้อความที่แนบมาพร้อมนี้ สำหรับการตอบแบบสอบถามขอให้ตอบชุดที่มีตราประทับเท่านั้น และ
เมื่อดำเนินการเสร็จแล้วขอให้ส่งคืนบุคคลดังกล่าว ณ วิทยาลัยเทคนิคอุดรธานี ด้วย จักขอบคุณมาก

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสงวน บุญปัทสน์)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยช่างกลปทุมวัน

รักษาราชการแทน ผู้อำนวยการกองวิทยาลัยเทคนิค

ฝ่ายพัฒนาการศึกษา

โทร. 2822551-2

โทรสาร 2829354

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บันทึกข้อความ

ที่ 6089/1276
 10 ต.ค. 2540
 2533/17159
 15044

ส่วนราชการ

กองวิทยาลัยเทคนิค โทร 2822551-2

ที่

วันที่ 10 ตุลาคม 2540

เรื่อง ขอกำหนดร่วมกันให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

1446
 กรมอาชีวศึกษา
 10 ต.ค. 2540
 15044

เรียน อธิบดีกรมอาชีวศึกษา ท่าน เสน.

ตรวจสอบ

๕๐๘๕๐
 ๑๓๖๖
 ๑๖๑๕๐

ค.ศ. 2540

ด้วย นางนุชรา ศรีพงษ์วิวัฒน์ ข้าราชการครูวิทยาลัยเทคนิคอุดรธานี ซึ่งเป็นนักศึกษา

ปริญญาโท คณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาระดับอุดมศึกษา หลักสูตรศาสตราจารย์พิเศษ สาขาวิชาการ
 บริหารงานวิชาชีพ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ประสงค์จะเก็บข้อมูลเพื่อ
 ประกอบการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษานโยบายการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ
 สาขาช่างเทคนิคช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา
 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" ในสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

กองวิทยาลัยเทคนิคพิจารณาแล้ว เห็นสมควรอนุญาตให้ นางนุชรา ศรีพงษ์วิวัฒน์

ดำเนินการเก็บข้อมูลประกอบการทำวิทยานิพนธ์ดังกล่าวได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

1. อนุญาตให้ นางนุชรา ศรีพงษ์วิวัฒน์ เก็บข้อมูลได้
2. ลงนามในหนังสือถึงทบวงคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาระดับอุดมศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง จำนวน 1 ฉบับ ดังแนบ

ค.ศ. 2540
 ๑๖๑๕๐
 ๑๓๖๖
 ๑๖๑๕๐

(นางออบตวิ วิสุทธิ)

ผู้อำนวยการศึกษา รักษาการราชการแทน

ผู้อำนวยการกองวิทยาลัยเทคนิค

๑. อนุญาต
๒. ลงนามแล้ว

(นายสุทธิ ผลสวัสดิ์)

รองอธิบดี รักษาการราชการแทน

อธิบดีกรมอาชีวศึกษา

๗ ๗ ค.ศ. 2540

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ

กองแผนงาน กรมอาชีวศึกษา

ที่

วันที่

ตุลาคม 2540

เรื่อง ขออนุญาตเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน อธิบดีกรมอาชีวศึกษา

1. ผู้วิจัย นางมยุรา ศรีพงษ์วิวัฒน์
2. จากสถาบัน สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
3. ชื่อเรื่อง การศึกษาปัญหาการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิคสังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
4. แบบเก็บข้อมูล แบบสอบถาม
5. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหาร ครู-อาจารย์ ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 203 คน
6. ข้อพิจารณา เป็นข้อมูลในการแก้ไขปัญหา การดำเนินการจัดการเรียนการสอน และการฝึกอาชีพนักศึกษา รวมทั้งเป็นข้อมูลในการวางแผนและรูปแบบการดำเนินงานจัดการเรียนการสอนและฝึกอาชีพของนักศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระบบทวิภาคี ประเภทอุตสาหกรรม ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษาต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อพิจารณาอนุญาตให้เก็บข้อมูลได้

(นางศิริพรรณ ชุมชุม)

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน ๘

รักษาราชการแทน ผู้อำนวยการกองแผนงาน

15 ต.ค. 2540

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0907/๒๕๐๗

กองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. 10300

๒๔

ตุลาคม 254๐

เรื่อง ขอความร่วมมือให้นักศึกษาเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิค กากีสน์

- สิ่งที่ส่งมาด้วย 1. แบบสอบถาม จำนวน 15 ชุด
2. สำเนาบันทึกข้อความกองวิทยาลัยเทคนิค ลงวันที่ 25 กันยายน 2540

ด้วย นางมยุรา ศรีพงษ์วิวัฒน์ วิทยาลัยเทคนิคอุดรธานี ซึ่งเป็นนักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์
อุตสาหกรรม หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารอาชีวศึกษาสถาบันเทคโนโลยี
พระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษานโยบายการจัดการ
อาชีวศึกษาระบบทวิภาคี หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ประเภทช่างอุตสาหกรรมในวิทยาลัยเทคนิค
สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" ประสงค์จะแจกแบบสอบถามในสถานศึกษาของท่าน

ในการนี้ กรมอาชีวศึกษาได้พิจารณาอนุญาตให้ นางมยุรา ศรีพงษ์วิวัฒน์ แจกแบบสอบถาม
ตั้งสำเนาบันทึกข้อความที่แนบมาพร้อมนี้ สำหรับการตอบแบบสอบถามขอให้ตอบชุดที่มีตราประทับเท่านั้น และ
เมื่อดำเนินการเสร็จแล้วขอให้ส่งคืนบุคคลดังกล่าว ณ วิทยาลัยเทคนิคอุดรธานี ด้วย จักขอบคุณมาก

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสงวน บุญปัทสน์)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยช่างกลปทุมวัน
รักษาราชการแทน ผู้อำนวยการกองวิทยาลัยเทคนิค

ฝ่ายพัฒนาการศึกษา

โทร. 2822551-2

โทรสาร 2829354

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี
อ.เมือง จ.อุบลราชธานี 34000

27 พฤศจิกายน 2540

เรื่อง ส่งคืนแบบสอบถาม

เรียน นางมยุรา ศรีพงษ์วิวัฒน์

อ้างถึง หนังสือที่ ศร 0907/5809 ลงวันที่ 24 ตุลาคม 2540

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 37 ชุด

พร้อมหนังสือนี้ วิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี ได้ส่งแบบสอบถามเพื่อทำวิทยานิพนธ์
ความละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึงแล้วนั้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

ว่าที่ ร.ต.

(ธวัชชัย อรชร)

ผู้ช่วยผู้อำนวยการ รักษาการในตำแหน่ง

ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิคอุบลราชธานี

ฝ่ายวางแผนและพัฒนา

โทร (045) 254529

โทรสาร (045) 261077

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถาม

การศึกษาปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม
ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ ผู้ตอบคือ
 1. ผู้บริหาร ได้แก่
 - 1.1 ผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคนิค
 - 1.2 ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ
 - 1.3 หัวหน้าคณะที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
 - 1.4 หัวหน้าแผนกที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
 - 1.5 หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
 2. ครู-อาจารย์ ในแผนกวิชาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
2. แบบสอบถามมีทั้งหมด 2 ตอน คือ
 - ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
ของสถานศึกษา

คำตอบของท่านไม่มีข้อใดผิด เพราะเป็นความคิดเห็นของท่าน
โปรดตอบแบบสอบถามตามสภาพความเป็นจริง ขอความกรุณาให้ท่าน
ตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อคำถาม เพื่อความสมบูรณ์ในการวิจัย
ผลที่ได้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

มยุรา ศรีพงษ์วิวัฒน์

นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารอาชีวศึกษา

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการวิจัยและเผยแพร่ในวงวิชาการ
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ✓ ลงใน หน้าข้อความที่เป็นจริง

1. เพศ

- ชาย
 หญิง

2. อายุราชการ

- 1 - 10 ปี
 11- 20 ปี
 21- 30 ปี
 มากกว่า 30 ปี

3. วุฒิการศึกษา

- ต่ำกว่าปริญญาตรี
 ปริญญาตรี
 ปริญญาโท
 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

4. หน้าที่ที่ท่านรับผิดชอบ (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- ผู้บริหาร ในตำแหน่ง
 ผู้อำนวยการ
 ผู้ช่วยผู้อำนวยการ
 หัวหน้าคณะวิชา
 หัวหน้าแผนกวิชา
 หัวหน้างานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
 ครู-อาจารย์ ประจำแผนกวิชาช่าง.....

5. จำนวนชั่วโมงที่ทำการสอนต่อสัปดาห์

- ไม่มี
- 1 - 10 คาบ/สัปดาห์
- 11 - 20 คาบ/สัปดาห์
- 21 - 30 คาบ/สัปดาห์
- มากกว่า 31 คาบต่อสัปดาห์

6. สาขาที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ปีการศึกษา 2538 ในวิทยาลัยฯของท่าน
มีจำนวน.....สาขา คือ

- ช่างยนต์
- ช่างกลโรงงาน
- ช่างเชื่อมโลหะ
- ช่างไฟฟ้า
- ช่างอิเล็กทรอนิกส์
- ช่างก่อสร้าง

7. จำนวนสถานประกอบการที่เข้าร่วมโครงการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี กับสถานศึกษา
เพียงพอกับการรับนักศึกษาเข้าฝึกอาชีพหรือไม่

- เพียงพอ
- ไม่เพียงพอ

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี

หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พ.ศ. 2538 ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม
ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2.1 ปัญหาในการเตรียมการ จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา

ในสถานศึกษาของท่าน พบปัญหา ในการเตรียมการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
เกี่ยวกับ การสรรหาและคัดเลือกสถานประกอบการเข้าร่วม โครงการและการเตรียมความ
พร้อมของสถานศึกษาก่อนการดำเนินโครงการ อยู่ในระดับใด

ลำดับ ที่	ปัญหา	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1.	สถานศึกษาไม่ได้รับความร่วมมือในการสำรวจความต้องการ ของสถานประกอบการในท้องถิ่นเพื่อเข้าร่วมโครงการ จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
2.	สถานประกอบการที่แจ้งความประสงค์เข้าร่วมโครงการ มีไม่เพียงพอ					
3.	สถานประกอบการที่มีความพร้อมในการฝึกอาชีวะมีไม่เพียงพอ					
4.	บุคลากรของสถานประกอบการขาดความเข้าใจ ในหลักการ จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
5.	สถานประกอบการให้ความร่วมมือน้อย ในการรับนักศึกษา ระบบทวิภาคีเข้าฝึกอาชีวะ					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลำดับ ที่	ปัญหา <u>การเตรียมการของสถานศึกษาก่อนการดำเนินการ</u>	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1.	สถานศึกษาไม่มีการประชุมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีส่วนร่วมในวางแผนการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
2.	ขาดการวางแผนการรับนักศึกษาาระบบทวิภาคี ร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ					
3.	ขาดการวางแผนการปฏิบัติการร่วมกันระหว่างบุคลากรที่เกี่ยวข้องของสถานศึกษากับสถานประกอบการ					
4.	บุคลากรที่มีส่วนร่วมในการบริหารหลักสูตรยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
5.	ครู-อาจารย์ ขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
6.	บุคลากรผู้รับผิดชอบในการบริหารหลักสูตรมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมากอยู่แล้ว					
7.	ครู-อาจารย์ในแผนกที่จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี มีชั่วโมงสอนและงานที่ต้องรับผิดชอบมาก					
8.	คณะกรรมการรับผิดชอบการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ยังขาดความเข้าใจในบทบาทและความรับผิดชอบของตน					
9.	การประชาสัมพันธ์หลักสูตรอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ของสถานศึกษาก่อนการดำเนินการ โครงการ ไม่ชัดเจน					
10.	สถานประกอบการไม่ให้ความร่วมมืออย่างจริงจังในการเข้าร่วมประชุม เพื่อทำข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ					
11.	สถานประกอบการไม่เข้าร่วมในการคัดเลือกนักศึกษาระบบทวิภาคี กับสถานศึกษา					
12.	สถานศึกษาไม่จัดสัมมนา ครูฝึก ผู้ควบคุมการฝึกให้เข้าใจและมีความรู้ ก่อนการดำเนินโครงการ					
13.	การจัดทำเอกสาร และคู่มือการดำเนินงานของสถานศึกษา ไม่เผยแพร่ให้ครูอาจารย์ได้รับทราบ					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

๕

ลำดับ ที่	ปัญหา	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
14.	การจัดประชุมชี้แจงครู-อาจารย์ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ ก่อนการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี ไม่เพียงพอ					
15.	ขาดการจัดประชุมอาจารย์นิเทศก์เพื่อชี้แจงบทบาทหน้าที่ ก่อนการนิเทศการฝึกอาชีพ นักศึกษา					
16.	สถานประกอบการกับบุคลากรที่เกี่ยวข้องของสถานศึกษา ไม่ได้ร่วมกันจัดแผนการเรียน					
17.	สถานประกอบการไม่ส่งบุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมในการ ประชุมนิเทศนักศึกษาและผู้ปกครอง					
18.	บุคลากรที่สถานประกอบการส่งเข้าร่วมประชุมกับสถาน ศึกษา ไม่ใช่คนเดิมที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอาชีพของนักศึกษา					

สถานศึกษาของท่าน พบปัญหาในการเตรียมการก่อนการดำเนินการ จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
อะไรบ้าง

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ เพื่อให้การเตรียมการ จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี เป็น ไปด้วยดี

.....

.....

.....

2.2 ปัญหาในการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีของสถานศึกษา

ในสถานศึกษาของท่าน พบปัญหา ในการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี ในสถานศึกษาเกี่ยวกับ การจัดสรรงบประมาณ การประสานงานกับสถานประกอบการ เกี่ยวกับการฝึกอาชีพของนักศึกษาระบบทวิภาคีและการสัมมนาการฝึกอาชีพของนักศึกษา อยู่ในระดับใด

ลำดับ ที่	ปัญหา	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	การจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงาน					
1.	ขาดงบประมาณ ในการดำเนินงานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
2.	ขาดงบประมาณ ในการติดต่อประสานงานในการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี					
3.	ขาดงบประมาณ ในการรับนักศึกษาเพิ่มจากระบบปกติ					
4.	ขาดงบประมาณ ในการนิเทศการฝึกอาชีพ					
5.	ห้องเรียนของสถานศึกษาไม่เพียงพอกับจำนวนนักศึกษาที่เพิ่มขึ้น					
6.	ห้องปฏิบัติการต่าง ๆ เช่นห้องปฏิบัติการทางภาษา ไม่เพียงพอต่อจำนวน นักศึกษาที่เพิ่มขึ้น					
7.	ห้องบริการอื่น ๆ เช่น ห้องสมุด, แนะแนว, พยาบาล ไม่เพียงพอต่อจำนวนนักศึกษาที่เพิ่มขึ้น					
8.	ขาดงบประมาณ ในการจัดสัมมนาครูฝึก ผู้ควบคุม การฝึกครูผู้สอน อาจารย์นิเทศก์อย่างต่อเนื่อง					
9.	ขาดงบประมาณ ในการจัดหาวัสดุฝึก อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ในวิชาชีพพื้นฐานที่ต้องเรียนกับสถานศึกษา					
10.	ขาดงบประมาณ ในการจัดหาพาหนะในการนิเทศการฝึกอาชีพ					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลำดับ ที่	ปัญหา	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1.	คณะกรรมการและคณะทำงานร่วมระหว่างสถานศึกษา-สถานประกอบการที่ได้รับแต่งตั้ง ไม่ได้ประสานงานและทำงานร่วมกันอย่างแท้จริง					
2.	สถานประกอบการไม่เข้าร่วมในการทำสัญญาการศึกษาฝึกอาชีพระหว่างสถานศึกษา นักศึกษา ผู้ปกครอง และสถานประกอบการ					
3.	สถานศึกษาไม่มีโอกาสเข้าร่วมในการจัดตารางการศึกษาฝึกอาชีพของนักศึกษาในสถานประกอบการ					
4.	เนื้อหาวิชาชีพตามหลักสูตรกับการฝึกอาชีพในสถานประกอบการ ไม่มีความสอดคล้องกันเท่าที่ควร					
5.	ขาดการกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างสถานศึกษา-สถานประกอบการ					
6.	สถานประกอบการและสถานศึกษามีความเข้าใจในการจัดอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีไม่ตรงกัน					
7.	สถานประกอบการและสถานศึกษามีความเห็นไม่สอดคล้องกัน ในการดำเนินงาน					
8.	ระบบการประสานงานที่แตกต่างกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ					
9.	ขาดบุคลากรในการประสานงานอย่างจริงจัง					
10.	บุคลากรผู้รับผิดชอบในการประสานงานมีภาระงานมาก ไม่สามารถประสานงาน ได้เต็มที่					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 ปัญหาในการประเมินผลการดำเนินงานและการฝึกอาชีพ

ในสถานศึกษาของท่าน พบปัญหา ในการประเมินผลการดำเนินงาน
จัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีและการฝึกอาชีพของนักศึกษาระบบทวิภาคี อยู่ในระดับใด

ลำดับ ที่	ปัญหา	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
1.	วิธีการจัดการเรียนการสอนในระบบทวิภาคีของสถานศึกษา ยังไม่ชัดเจน					
2.	การประเมินผลการเรียนรายวิชาที่สอนในสถานศึกษา ไม่ชัดเจน					
3.	การประเมินผลการเรียนรายวิชาที่สอนในสถานประกอบการ ไม่ชัดเจน					
4.	วิธีการส่งผลการประเมินการฝึกอาชีพของสถานประกอบการ ยังไม่ชัดเจน					
5.	การขาดความเข้าใจอย่างเพียงพอ ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องของ สถานประกอบการ เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การวัดผลและประเมิน ผลการเรียนรายวิชาชีพ ที่ฝึกอาชีพ ในสถานประกอบการ					
6.	การขาดความเข้าใจอย่างเพียงพอ ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องของ สถานศึกษา เกี่ยวกับหลักเกณฑ์การวัดผลและประเมินผลการ เรียนรายวิชาชีพที่ฝึกในสถานประกอบการ					
7.	ครู-อาจารย์มีความคิดว่านักศึกษาระบบทวิภาคี เป็นภาระที่เพิ่ม ขึ้นของสถานศึกษา					
8.	สถานศึกษายังไม่มีการสำรวจการฝึกอาชีพในสถานประกอบ การ ว่าครอบคลุมหลักสูตรหรือไม่					
9.	สถานศึกษายังไม่มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในด้านการ เรียนการสอนและการฝึกอาชีพให้กับนักศึกษาระบบทวิภาคี เพื่อให้ครอบคลุมหลักสูตร					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลำดับ ที่	ปัญหา	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
	การสัมมนาการดำเนินการและการฝึกอาชีพ					
1.	สถานประกอบการ ไม่ให้ความร่วมมือในการส่งบุคลากร ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมสัมมนาครูฝึกและผู้ควบคุมการฝึกอาชีพ					
2.	ครู-อาจารย์ ไม่เห็นความสำคัญในการเข้าร่วมประชุมสัมมนา ครูฝึกครูผู้สอนและอาจารย์นิเทศก์ จึงไม่เข้าร่วมประชุม					
3.	การเข้าร่วมรับทราบปัญหาในการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี ร่วมกันระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา และบุคลากรในสถานประกอบการ ไม่ต่อเนื่อง					
4.	การร่วมรับทราบปัญหาและหาแนวทางในการแก้ปัญหา ของนักศึกษาระบบทวิภาคี ร่วมกัน ไม่ต่อเนื่อง					
5.	การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและระบบสารสนเทศ ซึ่งกันและกัน มีน้อย					
6.	บุคลากรที่มีหน้าที่รับผิดชอบในการนิเทศการฝึกอาชีพ มีภาระงานมาก					
7.	คณะกรรมการในการนิเทศการฝึกอาชีพนักศึกษา มีภาระงาน มากไม่สามารถไปนิเทศการฝึกอาชีพนักศึกษาได้อย่างทั่วถึง					
8.	สถานศึกษาไม่สามารถจัดเวลาและค่าตอบแทนในการนิเทศ การฝึกอาชีพของคณะกรรมการนิเทศก์ได้อย่างเหมาะสม					
9.	คณะกรรมการนิเทศก์ ไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ และยานพาหนะในการออกนิเทศอย่างจริงจัง					
10.	คณะกรรมการนิเทศก์ไม่สรุปผลการนิเทศและนำมาใช้ ในการปรับปรุงการดำเนินการฝึก อาชีพอย่างจริงจัง					

สถานศึกษาของท่าน พบปัญหา ในการดำเนินการจัดการอาชีวศึกษาระบบทวิภาคีในสถานศึกษา
อย่างไรบ้าง

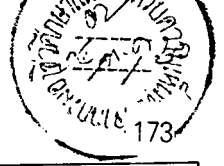
.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ เพื่อให้การดำเนินการของสถานศึกษา เป็นไปด้วยดี

.....

ลำดับ ที่	ปัญหา	ระดับปัญหา				
		มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
10.	การดำเนินการของคณะกรรมการร่วมในการวัดผลและประเมินผลการเรียนของนักศึกษาระบบทวิภาคี ยังไม่มีการดำเนินการอย่างจริงจัง					
11.	สถานศึกษาไม่มีแนวทางการดำเนินการประเมินผลครั้งหลักสูตร (Interim) ที่ชัดเจน					
12.	สถานศึกษา ไม่มีแนวทางการดำเนินการ ในการประเมินการจบหลักสูตร ที่ชัดเจน					

สถานศึกษาของท่าน พบปัญหาในการประเมินผลการดำเนินงานและการฝึกอาชีพ อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะ เพื่อให้การประเมินผลการดำเนินงานและการฝึกอาชีพเป็น ไปด้วยดี

.....

.....

.....

ขอขอบคุณท่านอย่างสูง

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ สกุล	นางมยุรา ศรีพงษ์วิวัฒน์
วัน เดือน ปีเกิด	30 กันยายน 2503
ที่อยู่ปัจจุบัน	74/21 หมู่ 13 ต. หมากร้าง อ. เมือง จ. อุตรธานี 41000 โทร. 042. 341518
ประวัติการศึกษา	กศ.บ. (การศึกษาระดับบัณฑิต) (ภาษาไทย) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (มหาสารคาม)
ประวัติการทำงาน	21 พฤษภาคม 2525 บรรจุเข้ารับราชการ ที่วิทยาลัยเทคนิคอุตรธานี ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง อาจารย์ 2 ระดับ 7
หน้าที่รับผิดชอบปัจจุบัน	- หัวหน้างานแนะแนวอาชีพและจัดหางาน วิทยาลัยเทคนิคอุตรธานี